Poštarina plačana. **Posamezna štev. Din 1·—**

Štev. 2. **V Ljubljani, dne 13. januarja 1927.** **Leto X.**

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za inozemstvo: četrtletno 7·50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din. — Račun poštne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711.

Napredna fronta

V slogi je moč, v cepljenju so moči deljene. Zato smo od nekdaj zagovarjali enotno napredno fronto. Jaz sem jo nudil največjim osebnim sovražnikom in jo priporočal leta 1920., 1923., 1925., a zadel sem na gluha ušesa. In vendar mi ni žal, četudi so me zlasti gospodje zeleni generali zaradi tega zasmehovali.

Naša naloga je, ljudstvo oprostiti klerikalstva, postaviti ga na lastne noge, izvežbati mu voditelje iz lastnih vrst. V to svrho pišemo in širimo časopise, predavamo, prirejamo mnogotera izobraževalna sredstva. Mi verujemo, da bo moglo le klerikalske šibe osvobojeno ljudstvo samostojno misliti in si pomagati naprej. Kadar bo klerikalstva med Slovenci konec, bomo Slovenci prvi v Jugoslaviji.

Za to se borimo na vso moč. A namesto da nam pomagajo, nam mečejo razni odpadniki polena pred noge. Od SKS smo pričakovali, da se bo borila kot desno krilo proti klerikalstvu, zdaj pa vidimo, da ga v slepi svoji strasti celo podpira. Pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo se je bivša SKS (danes radićevska stranka) zvezala s SLS in g. Pucelj je na vso moč podpiral klerikalce. In tudi zdaj še jih skuša spraviti na vlado, a v svoji strašni slepoti ne pomisli, da s tem samo svojim pristašem jamo koplje.

Pri oblastnih volitvah gremo skupaj z narodnimi socialisti, da bo izvoljenih čim več naprednih poslancev v oblastno skupščino. Skupaj delamo torej v politiki, strokovna organizacija delavcev pa je svobodna. Tako je prav in to daje moč.

Približal se nam je marsikateri pristaš bivše SKS, ki je svoj čas v dobri veri bil tamkaj, in bo volil naše napredne kandidate. Izven nas so ostali le radikali in radićevci, torej zastopniki tiste vlade RR, ki je toliko gorja prinesla državi, posebno pa kmetu in obrtniku.

Za radikale nečem izgubljati besed. To so večinoma najeti ljudje, ki pričakujejo kak dobiček ali kako nagrado. Radikalska stranka pa je pred razpadom in potem bo veselje gledati, kako se bo ta jata razletela in prosila milosti. Sramota je, če jemljejo napredne glasove na svoje brezupne liste in s tem pomagajo SLS.

Za kmetijce je res velika škoda, da so se zaleteli v Radićevo torbo. Če bi tudi vsi oni bili v napredni fronti, bi že danes v Sloveniji pometli s klerikalizmom. A klerikalstvu je na pomoč priskočil Pucelj, da ga reši za nekaj časa zasluženega poloma. To dela iz bolne maščevalnosti in častihlepja. Radićevstvo v Sloveniji je rušitelj napredne fronte in s tem najboljši pomočnik SLS.

Pa če je tudi tako, vendar nam primer z NSS in mnogimi kmetijci, ki so danes v politiki zopet naši, daje dobro upanje in izgled za bodočnost.

Volitve 23. januarja naj bodo zopet korak naprej v tej smeri. Stranka radićevcev (bivša SKS) kot taka se brani, neti spor in sovraštvo, **a napredno fronto delajo volilci.**

Iz vseh strani mariborske in ljubljanske oblasti mi prihajajo vesti, da Napredni blok še živi. Živi ne samo iz SDS in NSS, živi in napreduje iz vseh napredno mislečih ljudi in vseh, ki so uvideli, da je klerikalna pot brezplodna in škodljiva. Napreduje in zmaguje preko trmastih glav raznih radićevskih voditeljev, ki žive samo od prepira.

Napredna fronta v Sloveniji je naš cilj od nekdaj. Norčevali so se iz nje in jo zasmehovali, a vseeno je vsak dan močnejša, kajti njo priporoča — pamet. Želim le, da bi se 23. t. m. častno in krepko izkazala z zmago naših list.

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Radićevci proti vinogradnikom

Pucljevo glasilo za uvoz inozemskega vina v našo državo — Norčevanje radićevcev iz naših vinogradnikov kmetov — Kakor radićevci so tudi klerikalci škodljivci slovenskega ljudstva

Slovenija je bogata na vinorodnih krajih; toda ti vinorodni kraji sami niso bogati. Prebivalstvo je večinoma ubožno, edin njegov dohodek je v jeseni skupiček od prodanega vina. Ako pa je letina slaba, ako pobije toča z velikim trudom obdelane vinograde, potem vinogradnik nima niti denarja za davke in glad je vse leto gost v njegovi hiši.

A četudi je letina dobra, ostane vinogradnik revež, ker ne more prodati svojega pridelka. Izvoz vina v inozemstvo mu je onemogočen radi visokih carin, slabih prometnih razmer in visokih železniških prevoznih stroškov, ker je v naši državi produkcija vina izredno velika.

Razen tega se mora naš slovenski vinogradnik boriti tudi s konkurenco banaških in dalmatinskih vin, ki jih uvažajo v Slovenijo na debelo zlasti **klerikalna gospodarska podjetja z Gospodarsko zvezo na čelu.**

Naši vinogrdniki pa bi bili popolnoma uničeni, ako bi se dovolil uvoz vina iz inozemstva brez carine ali pa za tako nizko carino, da bi naš z davki preobremenjeni vinogradnik ne mogel vzdržati konkurence. Tisoči slovenskih ljudi v naših vinorodnih krajih bi popolnoma obubožali, gospodarski propad vinogradnikov-kmetov bi bil popoln, njihovi domovi bi neizogibno prišli na dražbo in v tuje roke, sami pa bi **pomnožili število brezposelnih v državi in povečali splošno socialno bedo.**

Kakor strela z jasnega neba je zadela naše vinogradnike presenetljiva vest, da je radikalsko-radićevska vlada v trgovinskih pogajanjih s Francijo pristala na znatno znižanje carine za uvoz francoskega vina v našo državo, in sicer za polovico od dosedanje carine. Francozi pa še niso zadovoljni s tem znižanjem in zahtevajo znižanje carine na 30 zlatih dinarjev za 100 kg vina.

Francija je bogata vinorodna dežela, ki producira vina mnogo nad lastno potrebo, zaradi česar preti nevarnost, da bo preplavila našo državo s svojim cenenim vinom, ki bi **izpodrinilo naš domači pridelek ter uničilo obstoj naših vinogradov in vinogradnikov.**

Povsod z ogorčenjem obsojajo popustljivost radićevskega ministra za trgovino in industrijo, Krajača ter dosedanjega kmetijskega ministra Puclja, ki v trgovinskih pogajanjih s Francijo nista znala varovati interesov naših vinogradnikov-kmetov. Protestno zborovanje vinogradnikov v ormoškem okraju, ki ga je sklical 4. t. m. g. Lovro Petovar proti tej vladni malomarnosti in brezbrižnosti za našega kmeta, je našlo mogočen odmev ne samo v naših vinorodnih krajih, ampak tudi v Dalmaciji in drugod.

Namesto da bi se združile v obrambi našega kmeta-vinogradnika vse stranke in sploh vsi, ki jim je blagor in prospeh slovenskega narodnega gospodarstva pri srcu, pa smo doživeli, da so se **naši klerikalci, zlasti pa radićevci uprli akciji, ki naj bi onemogočila znižanje carine na uvoz tujega vina** k nam ter uničenje našega vinogradništva.

Grd napad proti interesom naših vinogradnikov je zagrešil 7. t. m. ljubljanski «Narodni dnevnik», listič, ki sicer nima velikega pomena in vpliva v našem javnem življenju, ki pa velja za radikalsko-radićevsko glasilo, saj ga je priporočal svojim pristašem celo Pucljev «Kmetski list».

To glasilo škodljivcev slovenskega kmeta se naravnost **norčuje iz slovenskih vinogradnikov in ljudi, ki se bore za njihove koristi.** Dne 7. t. m. je objavil članek, ki pravi med drugim:

«Gospod Petovar je doma na Štajerskem in on francoskega burgundca ne mara. To se pravi, on ga že mara morebiti za sebe, ampak

tega on ne mara, da bi ga mi pili po 10 dinarjev liter. On bi **raje videl, da bi mi pili samo štajersko vino,** magari štajerskega burgundca, seveda ne po 10 dinarjev, ampak tako po 20 ali 25 dinarčkov liter. Jaz, pijanec, kakršen sem, pa s tem nisem zadovoljen. Zakaj ne bi jaz smel piti dobrega francoskega vina po 10 Din in zakaj bi moral plačevati za štajerskega burgundca po 20 ali 25 Din? Gospod Petovar pravi, da zato ne, ker bodo vsi vinogradniki na Štajerskem propadli, če bodo točili krčmarji francosko vino po 10 Din namesto štajerskega po 20 ail še več dinarjev. Jaz pa tega ne verjamem. Vsa čast g. Petovarju, ampak **on je vinogradnik, jaz pa pijanec,** in zato jaz te stvari že bolje razumem kot on, pa brez zamere. Jaz namreč pravim: Če doslej ni noben vinogradnik propadel, odkar pijemo dalmatinca po 10 Din, zakaj bi propadli slovenski vinogradniki potem, če bomo mi, ki pijemo, zamenjali trpkega dalmatinca z žlahtnim fraancoskim vinčkom? Deset je in ostane vendar deset!»

Naj naši kmetje in vinogradniki pazno prečitajo, kaj je napisal radićevski pijanec, kakor sam pravi, pa bodo spoznali, da navedenega članka res ni napisala trezna glava.

Vprašati pa se moramo, **ali naj slovensko gospodarsko politiko vodijo radićevski pijanci,** ki niti trezno misliti ne morejo, ki **mislijo samo na svoj trebuh** in ki so jim koristi našega kmeta in vinogradnika deveta briga.

Z uvozom inozemskega vina bi šel v **še večji meri naš denar iz države,** pa bi končno tudi radićevski pijanec občutil sušo v žepu.

Z uničenjem našega vinogradništva, ki kljub velikemu trudu že komaj životari, bi **bilo poslabšano splošno gospodarsko stanje našega ljudstva,** posledice bi ne občutili samo vinogradniki, ampak tudi nevinogradniki!

Radićevci so s tem svojim nastopom pokazali, da niso samo škodljivci našega kmeta-vinogradnika, ampak tudi vsega slovenskega ljudstva!

Zato bo naše ljudstvo tudi obračunalo z njimi, kakor zaslužijo, že na dan oblastnih volitev dne 23. januarja.

Obenem bo seveda izrazilo svoje nezaupanje tudi našim klerikalcem, ki so se ob tej priliki postavili složno na stran radićevcev, škodljivcev slovenskega kmetskega ljudstva!

Politični pregled

Iz udobnega političnega zatišja, ki je vladalo v pravoslavnih božičnih praznikih, smo v ponedeljek naglo prešli v zopetno živahno politično valovanje. V Beogradu sicer zaenkrat ni viharjev, ker se

Narodna skupščina sestane šele 25. t. m.

zato pa je na deželi oživela volilna borba za volitve v oblastne skupščine. Te volitve bodo podale sliko novega razmerja med posameznimi strankami. Že danes je gotovo, da bosta posebno vladni stranki radikalna in radićevska, utrpeli precejšnje izgube, kar utegne imeti za posledico razpust Narodne skupščine in nove skupščinske volitve. Radikali se zanašajo, da bo spomin na pokojnega Pašića še nadalje vzdržal volilce v njihovi staji, toda se bodo bridko razočarali. Štefan Radić pa se pravkar na lastne oči prepriča, kako naglo tone njegova zvezda. Zadnje dni je doživel

velikanske neuspehe v Dalmaciji,

kamor se je podal agitirat v spremstvu svojega nečaka Pavla Radića, ki je zopet minister. A povsod, kjer sta se Radića pokazala, jima je ljudstvo pokazalo zobe. Včasi je na Radićevih zborih bilo na tisoče ljudi, zdaj pa ga je v posameznih krajih Dalmacije prišlo gledat kvečjemu po 100 radovednežev, pa še med temi večina nasprotnikov in pristašev drugih strank, ki so mu z medklici povzročali bridke preglavice.

«Prevarali ste nas!»

kličejo donedavni Radićevi volilci. A to ne samo v izstradani Dalmaciji in Bosni, marveč tudi na Hrvatskem in pri nas. Najhujše jo je Radić izkupil v Sinju, kamor je prišel v nedeljo zvečer. Ogorčeno ljudstvo je razbilo šipe gostilne, v kateri se je Radić nahajal. Razburjenje med prebivalstvom raste, in vse kaže, da bo

Radić moral pobegniti iz Dalmacije.

Prihaja torej čas, ko pričenja ljudstvo misliti z lastno glavo ter obračunavati s političnimi komedijami. Kakor Radiću bo odklenkalo tudi radikalom ter pri nas Puclju in klerikalcem. Še osel gre samo enkrat na led, istotako pa tudi volilec v Jugoslaviji ne bo več nasedal ne radikalskemu podkupovanju, ne radićevskemu besedičenju ,ne klerikalnemu nezmiselnemu pritrkavanju z avtonomijo.

Bodočnost države je v rokah SDS,

za kar daje dobro jamstvo neumorna delavnost naših voditeljev ter razveseljivo naraščanje pristašev širom države. Svetozar Pribićević je v nedeljo imel

sredi Beograda velik zbor,

kateremu je prisostvovalo nad 3000 poslušalcev, ki so vsi z ogromnim navdušenjem poslušali Pribićevićeva izvajanja. Istočasno so priredile in prirejajo organizacije SDS nešteta zborovanja v raznih krajih ter je odziv volilcev povsod močan.

Veliko razburjenje povzroča te dni v Beogradu

napovedano potovanje madžarskega ministrskega predsednika grofa Bethlena v Rim.

Kakor se napoveduje, bo tudi Bethlen sklenil z Mussolinijem pogodbo prijateljstva, kakor je bila nedavno sklenjena med Italijo in Albanijo. Italija hoče našo državo popolnoma osamiti ter zavezati v mrežo nasprotnikov. Razburjenje v beograjskih političnih krogih je velikansko, seveda pa tudi razumljivo, ker je naš zunanjepolitični položaj zelo opasen.

Kaj pravi sv. pismo? — Gorje vam, pismarji in farizeji, hinavci, da požirate vdovam hiše! Kače, gadja zalega! Kako boste ubežali sodbi peklenskega ognja? (Evang. sv. Matevža. XIII. 14—33.)

Ivan Albreht:

Cucek in Bucek in kar je bilo vmes

(Dalje.)

Cucek, ki je vedno hvaležno mislil na svojo polsestro, je odvrnil:

«Kaj misliš, naša Lizika bi ne bila napačna?!...»

«Glej, glej,» se je počehljal Pigapuc za ušesi, «s to bi bilo pa res treba govoriti.»

«Če hočeš, bi enkrat stopila v Loče?»

«Kar tako to ne gre —»

«Zakaj ne?»

«To je treba preudariti, pogledati in počakati, da pride pravi čas!»

«Misliš?»

«Gotovo! Ali nič ne veš, kako se je treba ženiti?»

Nak, teh skrivnosti Cucek res ni poznal. Zato je z zanimanjem poslušal izkušenejšega Pigapuca, ki mu je pojasnjeval:

«Vidiš, to je težavno. Obleko, ki jo kupiš, lahko pomeriš, daš predelati in preravnati, dokler ni napravljena čisto po tvojem životu. Poleg tega traja obleka nekaj let, pa dobiš spet drugo, ali ne? — No, vidiš! Z žensko, prijatelj, je pa čisto drugače. Nič je ne moreš prenarediti, nič prebrati, kadar si enkrat zvezan ž njo. Zato je ženitev tako težavna stvar. Treba je natanko preskusiti, če sta dva drug drugemu namenjena in tudi vse pogledati.»

«Štrc te lopni,» se je zavzel Cucek, «kaj mi še ti ne poveš!»

«O, misliš, da se jaz ne bi bil že zdavnaj oženil, da ni takih težav!» je vzdihnil Pigapuc. «Kje naj pa žensko vidim?!»

«No, to menda ne bo težko?»

«Najtežje —»

«Beži no, beži!»

«Kar pomisli —»

«Res?»

«Če ti pravim —»

Cucek je premišljal, vendar ni mogel razumeti. Žensko človek sreča vsak hip, vidi jih lahko dannadan nebroj, kje naj bi bila torej glede tega taka težava?!

«Doslej se mi še ni nikoli posrečilo,» je nadaljeval Pigapuc, a Cucek ga je plaho pogledaval, če se mu morda ni zasukalo v glavi kaj narobe.

«Veš kaj —»

«No, kar povej,» je dejal Pigapuc, «ali si ti že kdaj videl žensko?»

To je bilo Cucku le preveč, pa je bušil v smeh, da se je kar zvijal, toda Pigapuc je kljub temu ostal resen.

«Če si tako srečen, bi lahko še meni pomagal,» je povzel, «saj bi ti bil hvaležen za to.»

«Nikar no, ne razdiraj tako burkastih,» je začel krotiti Cucek svoj smeh, «babo vidiš in srečaš, kamor le ganeš!»

Pigapuc je odkimal:

«Ej, to pa ni tako, prijatelj. Ker vidim, da res še prav nič ne veš, te moram poučiti. Poslušaj! Na kresni večer med «Ave Marijo» izve dekle, kaj ji je namenjeno. Kakršna je prišla na svet, taka mora pometati po sobi, ne da bi se kam ozrla. Ko je enkrat pri vratih, se mora skloniti in med koračo pogledati proti mizi, kjer v zrcalu zagleda fanta, ki ji je namenjen. Vidiš, prijatelj, samo ta večer je mogoče videti žensko tako, kakršna je.»

«A tako si mislil,» se je zavzel Cucek in občudoval Pigapucovo izvedenost in modrost.

«Brez tega se jaz ne ženim —»

«Če bi to dosegel, bi se pa?»

«Rad, prav rad —»

«Hm, kako bi neki napravila? Veš, naša Lizika ni napačna —»

«O, nič ne rečem, samo —»

Bila sta kmalu zmenjena. Cucek je dobil nalogo, da obišče sestro in ji svetuje, naj o kresu napravi tako, kakor mu je povedal Pigapuc.

Cucek je res šel in prigovarjal sestri, naj poskusi svojo srečo.

«Meni se kar venomer zdi, da ti je namenjen ženin,» ji je ponavljal.

Lizika, ki je imela že par let čez tretji križ na hrbtu, se je dolgo obotavljala, nazadnje je pa le sklenila ubogati.

«Saj me nič ne stane,» je potrdila polbratu Cucku, ki je zelo zadovoljen spet odšel na Dole.

«No, letos boš pa lahko zadovoljen, če kaj vem,» je zmagoslavno poročal Pigapucu, ki se je smehljaje božal po golši, ko je slišal, kako je Cucek opravil v Ločah. Komaj je čakal kresnega večera; kajti kakor se mu je sicer vse še dokaj dobro obneslo v življenju, tako je imel smolo pri ženskah. Nikoli ga še ni nobena marala. Cucek, ki seve ni poznal srčnih bolečin svojega prijatelja, je bil tudi po svoje vesel.. Trdno je upal, da postane

DOPISI

RAKITNA PRI BOROVNICI. Dne 2. t. m. smo imeli tukaj klerikalni volilni shod. Govorila sta gg. dr. Brecelj in Brenčič. Novega nam nista povedala prav nič. Obljub smo pa že vsi siti. Gosp. državni poslanec Smodej nam je svoječasno obljubil na svojih shodih cesto Rakitna-Borovnica. Storil seveda ni prav ničesar. Zato ga tudi blizu ni. V Borovnici je bil z Brenčičem, a v Rakitno ga ni. Prilika, da slišimo tudi druge, se nam bo nudila v sredo 19. t. m., ko priredi SDS shod v Rakitni ob pol sedmih zvečer pri Šmidovi gostilni. Posestniki in kmetje, pridite vsi!

VRHNIKA. Naša krajevna organizacija SDS bo priredila v soboto 15. t. m. ob 8. zvečer v prostorih bivše tovarne »Jantar« velik politični shod. Dolžnost vsakega člana in prijatelja SDS je ne le, da se osebno udeleži shoda, temveč da tudi agitira med znanci za čim večjo udeležbo. Vabljeni so tudi nasprotniki. Posebna vabila se članom ne bodo razpošiljala, zato se opozarjajte medsebojno, če bi kdo ne čital tega vabila. Vsem vam je znano veliko in neumorno delo naše SDS, posebno na kulturnem polju, zato delujte na to, da pride čim več naših poslancev v oblastno skupščino. Na delo!

VRHNIKA. V nedeljo 2. t. m. se je vršil volilni shod klerikalne stranke v Rokodelskem domu. Na shodu je razodeval g. dr. Korošec seveda po svoje politično stanje v naši državi. Imel je govor, ki ga je «Slovenec» z velikim pompom obelodanil, olepšal in oklesal. Šlo je vse «po žnorci». G. dr. Marolt, naš župan, je otvoril in vodil shod, dal besedo g. dr. Korošču in dr. Natlačenu in po kratkem pozdravu na hitro zaključil shod. Vprašal ni, ali želi kdo kakega pojasnila, ali če želi kdo besede. Ali je to volilni shod? To je pridiga dveh klerikalnih agitatorjev. Taki shodi se pač lahko vrše pri klerikalcih, ne pa pri nas. SDS daje na svojih shodih priliko vsakomur, da govori. Tukaj, gospoda, se vidi vaš strah, bojite se, da slišite vi in vaši nerazsodni pristaši resnico. Najlepše je pa to, da na tem volilnem shodu nihče niti omenil ni klerikalnih kandidatov za ljubljansko okolico. Ali jih je mogoče sram, da so Vrhničanom vsilili g. Brenčiča za klerikalnega kandidata? Na istem odru, kjer je imel fulminanten govor klerikalni vodja g. dr. Korošec, so isti večer uprizorili «Martina Krpana» in rabili pri tem veliko oltarsko preprogo iz cerkve svete Trojice na Vrhniki. To je pa pieteta, gospoda od SLS, kaj ne da!

GORNJI LOGATEC. Igralci naprednega akademskega društva «Jadran» iz Ljubljane so po večini naši stari znanci, in sicer v dobrem pomenu besede. Ker so si izbrali še privlačen komad, so minulo nedeljo privabili v naš Sokolski dom toliko hvaležnega občinstva, da je bila dvorana nabito polna. «Pohujšanje v dolini šentflorjanski» nam bo ostalo v spominu kot ena najlepših uprizoritev na našem odru. Po igri se ljudje kar niso mogli raziti. Vse je bilo dobro razpoloženo: gostje in domačini. Prvi veseli bratskega sprejema, drugi hvaležni za užitek prve vrste. Naj se ta vez nikdar ne pretrga! — Med našimi klerikalci se nekaj kuha. Uvidevnejši so spoznali brezplodnost avtonomistične politike in so se umaknili v ozadje, kar je zagrizenejših pa nimajo nobene besede in vpliva. Pri oblastnih volitvah bo s te strani slaba udeležba. Demokratje smo ponosni na svoj čist prapor in nas le veseli, da prihajajo ljudje k pameti. Želimo le, da ne bi ostali sredi pota. Če ste bili doslej v zmoti, ni to vaša krivda, saj ste bili zapeljani. Ko ste se zavedli, popravite zamujeno in pridite k nam! Naša skrinjica je d r u g a in nosilec naše liste je g. Valentin Poljanšek iz Žirov.

ŽIBERŠČE. V nedeljo se nam je na javnem shodu predstavil kandidat za oblastne volitve g. Valentin Poljanšek iz Žirov. Njegov pameten in miren nastop je napravil na zborovalce, ki jih je bilo do 60, prav dober vtis. Bilo je vmes le par klerikalnih zgagarjev, ki pa niso vedeli ničesar pametnega spraviti iz ust. Kljub ponovnemu pozivu k debati se noben nasprotnik ni priglasil k besedi. Obče mnenje po shodu je bilo: Poljanšek je mož na svojem mestu, njega bomo volili. Avstrijakanti pa naj volijo tistega advokata iz Ljubljane, ki je leta 1914. javno hujskal ljudi na vojno proti Srbom! Domačin Anton Rupnik je po shodu spremljal g. Poljanška v Hotederšico na shod. Ko se je zvečer vračal sam domov, so ga napadli štirje klerikalni junaki in ga poškodovali na glavi. To je klerikalna vzgoja, ki rodi take sadove. Namesto ljubezni do bližnjega brezmejno sovraštvo. Ljudje božji, ali ne vidite, kam jadramo, odkar cerkve niso več hrami božji? Za napadalce zahtevamo najstrožjo kazen, da se tak način političnega boja preveč ne razpase.

PREVOJE. Odkar čitam «Domovino», še nisem našel v njej nobene novice iz prevojske občine. To pomeni, da se pri nas prav malo gibljemo. Kljub temu je pri nas precej naprednjakov, ki bomo 23. januarja vsi dali naše kroglice za kandidate SDS, saj vemo, da je SDS stranka, ki se najbolj prizadeva za kmetsko ljudstvo in ki hoče doseči znižanje ter izenačenje davkov. Dne 23. t. m. bomo povedali, da hočemo imeti v oblastni skupščini gospodarske može, ki bodo v Narodni skupščini delali samo na gospodarskem polju, a ne bodo uvajali vanjo brezplodne politike. Vsi, ki še ne veste, kako boste volili, premislite dobro, kam boste oddali svoje kroglice na dan volitev.

ŠPITALIČ. Oprostite, gospod urednik, da Vas nadlegujem z nekoliko vrsticami. Živimo bolj samotarsko življenje, morda zato, ker smo doma v bližini stamostana. Samo komandirali bi nam radi klerikalci, toda ljudem se že odpirajo oči in tudi število naročnikov «Domovine» raste. Morda že ni več daleč čas, ko bo tudi pri nas zavihrala zastava svobode, enakosti in bratstva. — Na novega leta dan smo imeli zanimivo predstavo pri cerkvi. Bilo je «veselje» gledati, kako so se fantje postavili, pa ne na kakem odru, ampak z gorjačami v rokah. Tudi nož je pomagal v tej borbi, tako da je marsikateri gledalec videl, kako vroča je fantovska kri. Skrajni čas je, da si organiziramo kako prosvetno društvo ali tamburaški zbor, kar bi zelo pomagalo do večje ljudske prosvete. — N a p r e d n i f a r a n.

SLIVNICA. Dr. Novačanovega agitatorja Taborneta opominjamo, naj ne hodi k nam s svojimi političnimi nameni, ker so tukaj vroča tla. Pri nas se boste opekli z dr. Novačanom vred. Mi že sami dobro vemo, kaj nam je storiti. Naša skrinjica je t r e ' j a; nosilec naše liste je kmet in ne doktor. Srečno g. Taborne z doktorjem vred!

BREZJE NAD BLANCO. V nedeljo 16. t. m. se bo vršil javen volilni shod v Brezju pri g. Trav-

---

Lizika Pigapucova žena. Tako bo imela svoj dom in ji ne bo več treba služiti pri tujih ljudeh, on sam pa se ji s tem najlepše oddolži za dobrote, ki mu jih je izkazovala kot otroku.

Tisto popoldne sta se torej odpravila Cucek in Pigapuc v Loče. Da bi prišla o pravem času, sta se precej podvizala. Sklenila sta, da se skrijeta v drvarnici kraj hiše, kjer služi Lizika. Cucek bo poslušal. Ko bo slišal pometati, dá znamenje Pigapucu, ki pojde v hišo kakor da je prišel slučajno po opravkih tjakaj. Da bi izgledalo vse še bolj verjetno in naravno, si je navezal Pigapuc še nekaj parov cokelj in jih nosil s seboj, češ, da jih gre prodajat po hišah.

Šlo jima je vse po sreči. Nihče ju ni opazil. Ko je pri cerkvi pozvonilo, je Cucek prisluhnil in kmalu zaslišal, da v hiši nekdo pometa. Hitro je zakašljal in s tem naznačil Pigapucu, da je pravi čas. Siromak se je bil skril tako nekam v kot med drva, da je trajalo dokaj časa, preden se je prikobacal k Cucku. Zvesto je vlekel s seboj tudi sveženj čisto novih cokelj.

«Požuri se, požuri,» mu je prigovarjal Cucek, ki je bil v skrbeh za Liziko.

Pigapucu je močno utripalo srce.

«Zdaj se odloči,» je trepetal in zavil v hišo.

Lizika je bila nekako sredi sobe, ko so se odprla vrata.

«Ježeš,» se je prestrašila, «ali je že kar prišel?»

«Bog daj srečo, sem že tukaj,» se je junaško oglasil Pigapuc, ki je bil omamljen in kakor pijan od tega, kar je videl pred seboj. Ko se je pa Lizika zavedla položaja, jo je popadla divja jeza. Pigapuca, tega nerodnega golšarja, že od nekdaj ni mogla trpeti. Ta da bi bil njen mož?! Pa če se sam zlodej zaroti zoper njo, Pigapuca ne vzame za nobeno ceno!

Kakor blazna od srda je Lizika trdo zgrabila za metlo in planila nad Pigapuca, ki se ni utegnil dosti obirati.

«Ti, grdoba, boš oprezovala okrog mene,» je zacvilila. Lizika, pa je že lopnila z metlo po prestrašenem junaku, ki jo je urno popihal, jezna Lizika pa za njim.

«Čakaj, jaz ti zakurim kres, da ga boš pomnil vse žive dni,» je kričala in udrihala po bežečem Pigapucu. Čisto nič se ni zavedla, da ne krije njenega telesa niti skromno figovo pero, ampak je besnela kar naprej za bežečim Pigapucom, ki je z obema rokama skušal zavarovati vsaj glavo zoper udarce raztogotene ženske.

Cucek, ki ga je splašilo Lizikino kričanje, je kakor okamenel obstal pred drvarnico.

«Ježeš,» mu je rojilo po glavi, «kaj bo zdaj, kaj bo, kaj bo?! Gotovo jo je obsedel hudobni duh, da kar naga divja za njim.»

Iz vseh hiš so hiteli ljudje gledat nenavadni prizor. Nekateri so se smejali, drugi so se zgražali, dokler ni zakričal nekdo:

«I, Liza, za božjo voljo, kaj ti je on krila ukradel, da jo taka mahaš za njim?!»

Tedaj se je Lizika zavedla, kakšna dirja po vasi. Hušknila je v prvo vežo, kjer so jo hitro za silo oblekli, a Pigapuc je moral na Dole, ne da bi bil kaj opravil. Res je «videl žensko», toda izgubil je tudi sveženj novih cokelj.

Cucek jo je po stranskih potih krenil na Dole. K Liziki si ni upal, ko je videl, kako je huda in divja, pač pa je zdaj mnogo premišljeval o ženitvi. Kje bi si bil on kdaj mislil, da so združene s tem take težave in bridkosti.

Ko je Pigapuc zagledal prihajati Cucka, ga je vprašal:

«Ali si našel coklje?»

«Nak,» se je zavzel Cucek, «kaj si jih izgubil?»

Pigapuc je žalostno prikimal.

«No, vidiš, kako je to! Zdaj sem le še brez ženske, pa še ob coklje po vrhu —»

«Oh, to je hudo,» je vzdihnil Cucek in zlezel v kot. Niti govoriti se mu ni ljubilo ta večer. Ko je videl skozi okno svit kresov, mu je šlo kar na jok.

«Sem mislil, da bo Lizika srečna in še ti ž njo, Pigapuc, zdaj pa vidim, kako je —»

«Mene je ves čas skrbelo —»

«Pigapuc?»

«Kaj?»

«Oh, meni je tako hudo, ko vidim, kako je s teboj, pa mislim —»

«Pustiva zdaj! Kar je, to je, samo cokelj je škoda.»

«Cokelj pa res — Pigapuc, veš, kaj mislim?»

«Kaj?»

«Vidiš, zato mi je tako hudo, ker to mislim in ker sem videl tebe danes —»

«Pa ne misliš res tudi ti?» se je zavzel Pigapuc.

nerju ob ½1 popoldne. Prišla bosta govornika iz Ljubljane in Brežic. Člani SDS v Brezju se prosijo, da pridno agitirajo za ta shod v vseh vaseh občine Brezje in posebno še v občini Blanca. Udeležba naj bo velika, ker je ta shod važen za volitve!

MULJAVA. Malokdaj se oglasimo od nas, a odslej bomo večkrat poročali naši ljubi «Domovini», saj za dopisni materijal nam skrbijo pristaši SKS in SLS. Veliko razburjenje je nastalo med našimi radićevci, ko je njihov vodja g. Pucelj zdrsnil z ministrskega stola. Vsak misleči človek je vedel, da se ni moglo drugače zgoditi, ker ministrski stoli v Jugoslaviji niso dobro opremljeni z varnostnimi pripravami. No, pa nam ni žal za g. Pucljem, ki ni bil preveč prizadeven za slovensko kmetsko ljudstvo. — Pri nas je še stara navada, da pri dajanju spovednih listkov g. župnik uči svoje ovčice krščanskih resnic, pri tem pa zabavlja čez vse časopise, ki ne smrdijo po klerikalizmu. Pred novim letom je napel g. župnik vse svoje moči in s pomočjo Marijinih družbaric agitiral za klerikalno časopisje. Svetujemo g. župniku, naj rajši opusti to vsiljevanje, ker se trudi zastonj, kar je tudi sam uvidel iz slabega uspeha svoje agitacije. Pri nas v vedno večji meri segamo po «Domovini», po edinem poštenem časopisu. Zato nas sedaj napada celo po drugih vaseh svoje fare, češ: Muljavce poglejte, kaj napravijo slabi časopisi; neka deklica se je ustrelila, ker bere «Domovino». Gospodu župniku povemo v pojasnilo sledeče: Kdo bi moral vzgojiti ono deklico? Ali ne pristaš SLS, kateremu je bila izročena v oskrbo? Ko je dobil g. župnik opozorilo od strani naprednega človeka, naj posvari dekle, je isto pozval k sebi in ugotovil, da je govorica o njej «obrekovanje». Sicer pa, če bi se na Muljavi streljali zato, ker beremo «Domovino», bi bili že mrtvi vsi razen bivšega kandidata SLS in nekaj tercijalk. Toliko v pojasnilo. — F. B.

KOSTANJEVICA. V nedeljo 16. t. m. se bo vršil pri g. Kuntariču takoj po prvi maši shod SDS. Poročala bosta nosilec naše liste g. Šribar z Rake in ravnatelj g. Jug iz Ljubljane. Shoda se udeležite vsi!

CERKLJE PRI KRŠKEM. Naša občina je bila, kar jih je v krškem okraju, doslej najbolj vdana klerikalni stranki, in to vse po zaslugi gospodov iz farovžev. V zahvalo, da so vedno volili klerikalce, dobivajo naši kmetje sedaj za plačilo batine. Pa to ni čudno, saj je nehvaležnost plačilo sveta. Menda v nobeni občini na Dolenjskem nimajo tako visokih doklad na vino kakor pri nas, kjer klerikalci absolutno gospodarijo. Tudi gostilničarji so že izpregledali in kolnejo klerikalno politiko. Če bi bil pri nas tujski promet, bi se tako visoke doklade že še dale zagovarjati, tako pa ne, ko gre ves denar iz domačih žepov. Sedaj, ko se našim kmetom čim dalje slabše godi, je začelo v klerikalnem gnezdu vreti. Mnogi klerikalci se puntajo, da ne gredo nič več nikogar volit. To ni prav, le pojdite volit in oddajte vsi kroglice z zaupanjem v t r e t j o skrinjico, kajti to je vaše orožje in s tem boste dali vsem dosedanjim vašim zapeljivcem krepko zaušnico. Na naši listi so v sprednji vrsti kmetje, ki sami obdelujejo svojo zemljo, in ti so vredni vašega zaupanja. Ni več daleč tisti čas, ko se bo cerkljanska klerikalna trdnjava podrla. Če si ne boste sami pomagali, drugi vam ne bodo. Kmetje, še nekaj v pomislek: Kdo vam je preprečil elektrarno? To je bil kandidat klerikalne stranke kaplan g. Tomazin.

N a p r e d e n i n z a v e d e n k m e t.

SV. DUH NAD KRŠKIM. V nedeljo 9. t. m. se je vršil v gostilni g. Gorenca sijajno obiskan shod volilcev, na katerem se je nam predstavil nosilec napredne liste za oblastne volitve tovariš Alojzij Š r i b a r z Rake. Izvajanja našega kmetskega kandidata so napravila na naše volilce najboljši utis. Ker niso klerikalci, čeprav imajo v skupščini 20 poslancev, v sedmih letih za nas kmete prav ničesar storili, so tudi pri nas najbolj vneti klerikalci začeli uvidevati, da je za nas kmete edina rešitev napredna stranka, katera je v resnici za blagostanje kmetskega ljudstva, kar je pokazala s tem, da nam je postavila za nosilca naše liste res kmeta Šribarja, ki je domačin in ugleden gospodar. Da smo tukaj kmetje složni in hočemo sebi dobro, to pa bomo dokazali 23. t. m. s tem, da bomo vsi volili našega sotrpina Šribarja. Storite tudi drugod tako in zmaga bo na celi črti naša! Par ur pred našim shodom je imel v stari šoli sestanek tudi klerikalni kandidat kaplan Tomazin iz Cerkelj. Njegov shod se pa ni obnesel; zbralo se je tam sicer nekaj radovedneževev, ki so pa kmalu odšli.

VENIŠE PRI KRŠKEM. Pri nas so nekateri ljudje, ki se strašno bojijo «Domovine». Če jo slučajno primejo v roke, jo takoj izpustijo, da bi jih ne zgrabil sam «ta črni». Mi ubogi «Domovinarji» smo strašno zaničevani od klerikalcev, ki nam groze, da bomo vsi pogubljeni. Ker nismo babjeverne stare ženice, se takih neumnosti prav nič ne ustrašimo. Mi ne bomo odnehali! Mislimo, da smo bolj pošteni in verni kakor oni hinavci, ki neprestano čepe v cerkvi, ko pa pridejo ven, samo ljudi obirajo. Gospodu uredniku se prav lepo zahvaljujemo za božične in novoletne povesti, ki nam krajšajo zimske večere. Se priporočamo še za nadaljevanje. — V e č «D o m o v i n a r j e v».

RAKA. Na praznik sv. Treh kraljev je imel g. Pucelj shod. Na tem shodu je g. Pucelj zabavljal samo čez samostojne demokrate, ni pa povedal, kaj je on dobrega napravil za našega kmeta. Začel je naštevati neke drobtine, koliko je kje dal, samo za naš krški okraj se ni brigal prav nič; niti drobtinice nam ni privoščil, čeprav je pri zadnjih volitvah dobil v našem okraju največ glasov. Že 30 let se nam kmetom ni tako slabo godilo kakor teh 18 mesecev, odkar je g. Pucelj zlezel v Radićevo torbo. Hvalil je Radićevo torbo, da je dobra, seveda za njega že, za nas kmete pa ne, ker to občutimo na lastnem hrbtu. Leta 1922., ko je imel pri nas g. Pucelj javen shod, tedaj je strahovito napadal klerikalce. To pot pa menda upa na kroglice klerikalcev, pa jih je pustil v miru, še kadil jim je. Govoril je, da naj kmet kmeta voli. Se mu prav lepo zahvaljujemo, ker s tem je agitiral za našega kandidata g. Alojzija Šribarja, ki je res kmet. G. Pucelj ima samo na jeziku «kmet kmeta», dejansko pa dela drugače. Na svojo listo za krški okraj je postavil na prvo mesto inženjerja, ki ni kmet in tudi s kmečkim delom se ne preživlja. Ker bi v krškem okraju v najsrečnejšem primeru mogel biti samo eden izvoljen na njegovi listi, to bo inženjer. Kar je kmetov na Pucljevi listi, bodo lahko doma sedeli. Dokler se ne boste zavedali tega, da volite sebi enakega, toliko časa vam ni mogoče pomagati. Bodite prepričani in uverjeni, da se vam bo le tedaj obrnilo na bolje, kadar boste sami sebe in

---

«Res, prav res sem mislil,» je potrdil Cucek.

«Kaj, ženiti se hočeš?»

«Hm, zdaj sam ne vem, kaj bi dejal. Eno sem pač imel izbrano —»

«Oj, to so križi,» se je prestopil Pigapuc, «ali boš zdaj čakal?»

«Bog mi razodeni,» je potožil Cucek in kar na jok mu je šlo. Nato sta prijatelja molčala ves večer, a Cucek je še pozno v noč premišljeval, kaj mu je storiti. Zagledal se je bil namreč v lepo Matildo, puškarja Čevhlja zalo hčer. Brez nje Cucek kar ne more več živeti, ali kako naj revež upa, da bo Matilda kdaj njegova žena?! . . .

II.

Puškar Čevhelj je imel številno družino, ki jo je komaj preživljal. Najstarejša hči je bila dvajsetletna Matilda, zalo in pametno dekle. Že izza rane mladosti si je morala sama skrbeti za jelo in odelo, zato je bila tudi razmeroma zelo resna za svoja leta. Služila je po raznih mestih pri gospodi in se marsikaj naučila. Zgodilo se je pa, da je resno obolela mati Čevhlja in Matilda je morala domov, ker oče Čevhelj ni mogel najemati gospodinje. Tako jo je opazil hrepeneči Cucek in takoj sklenil v svojem srcu, da mora Matilda postati njegovega življenja družica. Kadar je le mogel, se je pod eno ali drugo pretvezo sestal z očetom Čevhljem in se kaj pomenil ž njim. Svoje pogovore je olepšal še s krojaškimi ugodnostmi, ki so skrbnega očeta Čevhlja kmalu zelo premamile. Ko je Cucek to spoznal, je jel hvaliti njegovo brhko hčer in tarnati, kako je prav za prav človeku težko biti samemu. Oče Čevhelj je takoj razumel, kam pes taco moli. Bil je celo zadovoljen.

«Delavec je priden, tale Cucek,» je premišljeval, «in Matilda bi bila lahko srečna ž njim.»

Komaj je čakal, kdaj bo Cucek izpregovoril odkrito in jasno besedo. Zaljubljeni krojač bi bil to tudi že storil, tedaj pa je prišla vmes Pigapucova nesreča, ki je ubogemu Cucku vzela ves pogum. Dannadan je premišljeval, kaj mu je storiti. Celo bratu, ki je imel v kratkem priti od vojakov, je pisal in mu potožil svoje gorje ter ga prosil sveta. Ali kakor je že znano, da je v največji sili pomoč najbližja, tako se je zgodilo tudi Cucku. Na Doleh so namreč začeli napeljavati vodovod. Cela vrsta delavcev iz raznih krajev je prišla na vas, a za Cucka najpomembnejši je bil Bucek.

Bucek je bil majhen, štrukljast in čokat, nekoliko plešast, precej škrbast in silno zgovoren. Redki, resasti lasje so bili bakrenordeči, oči drobne in zelenkasto sive. Včasih je Bucka nekoliko mučila naduha, da je jel sredi pripovedovanja nenadoma hropsti in kašljati, kakor da se vse podira po njem. Kljub temu je bil Bucek zabaven fant, ki mu ni nikoli pošla beseda. Vedel je povedati toliko junaških in strahotnih, pa tudi veselih doživljajev, da ga je strmeči Cucek poslušal odprtih ust, kadar je prišel slučajno v njegovo bližino. Zgodilo se je to navadno v gostilni, kamor je Bucek zahajal redno vsak večer po končanem delu, ker je imel kmalu dovolj takih poslušalcev, ki so mu radi dali za pijačo, samo da je pripovedoval. Tako se je torej seznanil tudi krojač Cucek s šegavim Buckom. Bilo ju je veselo videti, ko sta si sedela nasproti. Cucek ko fižolova preklja, Bucek pa ko potlačen štrukelj. No, prijaznosti in nekakšne gotove prisrčnosti to ni kalilo. Kmalu sta se tako spoprijateljila, da sta v prostem času vedno tičala skupaj. Tako se je tudi zgodilo, da je Cucek odklenil vse skrite predale svojega srca in odkril Bucku svojo bolečino. Bucek je zvesto poslušal, se včasih nasmehnil, včasih namrdnil, rekel pa ni nobene. Šele na koncu, ko je Cucek povedal vse, kar se je zgodilo Pigapucu in česar se je bal tudi sam, se je Bucek vzdramil in se strahovito zasmejal.

«To so neumnosti,» je zagotavljal, »neumnosti in malenkosti, ki niso vredne besede! Kaj se hoče?! Lotila sta se nerodno, pa vama je moralo izpodleteti. Ako se boš še ti lotil tako nerodno kot Pigapuc, boš seve deležen iste smole kot on!»

«Tega, tega se bojim,» je vzdihnil Cucek.

«Ej, kaj bi omahoval! Bati se ti ni treba prav čisto nič! Zakaj smo pa fantje! Ej, Cucek, to smo speljali gladko še vse kaj drugega nego so takele malenkosti.

«Res?» se je razveselil Cucek.

«Še vprašaš? Kaj misliš, da znam jaz sploh lagati?» se je odrezal Bucek.

Cucek se je bal, da bo prijatelj užaljen, pa mu je hitel zatrjevati, da sveto in pošteno veruje vsaki njegovi besedi.

Nato je jel Bucek:

svoj stan spoštovali. Ne pričakujte od drugih pomoči, ko vas pridejo samo par tednov pred volitvami obiskat. Zato volite domačina, moža iz svoje sredine, ki z vami misli, trpi in čuti. Agitirajte od vasi do vasi, od moža do moža, da naj vsak voli 23. t. m. v tretjo skrinjico. Bodite ponosni, da imate v vaši sredini moža, ki ga lahko pošljete v oblastno skupščino. Ne klerikalna ne Pucljeva stranka nimata kmeta-moža v krškem okraju, ki ga lahko pošljete v oblastno skupščino. Ne klerikalna ne Pucljeva stranka nimata kmeta-moža v krškem okraju, ki bi ga postavili na prvo mesto, ampak obe sta jih dali iz Ljubljane, ker še vedno računata na vašo zaslepljenost. To se vidi, da jim ni nič mar za vas, ampak le za vaše kroglice. Klerikalci so za kandidata na prvo mesto postavili doktorja iz Ljubljane, ki ga nihče ne pozna in ki še nikoli ni bil v okraju. Kmetje, vsi na delo za našega Šribarja!

SKOPICE PRI KRŠKI VASI. Dolžnost vsakega naprednjaka je, da se odzove temu klicu in odda svoj glas za našo pošteno napredno stvar. Napredni volilci, na svidenje 23. t. m. na volišču. Tretja skrinjica je naša. Proti naprednemu časopisju, zlasti «Domovini» in «Jutru», divja grozna nevihta s prižnice, tako da se mora vsak pošten človek zgražati. Svetujemo g. župniku, naj pusti nas naprednjake in naše časopisje pri miru in naj pogleda malo med svoje ovčice, ki mu uhajajo preko meje, da celo stopajo iz katoliške vere. — Demokrat.

DVOR PRI ŽUŽEMBERKU. Krajevna organizacija SDS je sklicala na praznik 6. t. m. v gostilni pri Klincu javen shod, ki je bil zelo dobro obiskan. Poročal je g. Blaganje iz Ljubljane, ki je v daljšem govoru pojasnil gospodarsko važnost sedanjih oblastnih volitev. Obširneje nam je tudi poročal v zadevi žužemberškega župnišča. Slišali smo sedaj prvič, da znašajo vsi stroški prezidave točno nad štiri in pol milijona kron. Po njegovem govoru se je oglasil k besedi kaplan g. Križman, ki je prišel pokopat občinsko ubogo Mirtičevo, pa je obenem porabil priliko ter se udeležil shoda. Prišel je seveda z vsem svojim štabom. Ker drugega ni vedel povedati, je besedičil o Slavenski banki in napadal g. dr. Žerjava, za kar ga je nato g. Blaganje ostro zavrnil. O župnišču ni vedel povedati drugega, kakor da je moral on dolgo časa pod dežnikom obedovati, poslušalci pa so ga zavrnili, da je bila to le zanikarnost, ker bi bilo mnogo enostavneje začasno podložiti v podstrešju par desk. Splošno smo opažali, da so bili klerikalci v zelo neljubi zadregi. Ker niso mogli odgovarjati na težke očitke zaradi zavoženega gospodarstva pri župnišču, so vlekli na dan zadevo Slavenske banke, katere polom so zakrivili tujci. Po dolgi debati je predsednik pozval vse navzoče, naj oddajo 23. t. m. svoje kroglice vsi v 3. skrinjico ter zaključil lepo uspeli shod. Volilci! Dočim nam ponujajo klerikalci na prvem mestu advokata in samostojneži zasebnega uradnika, je naš kandidat g. Rudolf Faleskini iz Straže, opekarnar in posestnik, zaradi svoje delavnosti in poštenosti poznan in spoštovan po vsem našem okraju. Ne bomo se torej dali motiti od nikogar in bomo vrgli kroglice v 3. skrinjico, to je za našega Faleskinija.

SVIBNO PRI RADEČAH. Tudi v naši okolici je voda v preteklem letu napravila marsikateremu posestniku škodo. Posebno sta prizadeta posestnik Kosem, kateremu je voda zasula polje, ter posestnik Dornik, kateremu je Sopota podrla jez in most. Pridelki so zaradi neprestanega deževja zelo pičli. Še boljši posestniki jadikujejo. Vse to pa nič ne moti našega pred dvema letoma došlega g. župnika, ki je oznanil, da bo pobiral kaplanovo bero. Župnišče ima celo posestvo in g. župnik ima plačo ter druge dohodke, ki jih posestniki nimajo, a vseeno so prejšnji teden pobirali za njega bero, ki se ni pobirala več kakor 30 let, čeprav so prejšnji gg. župniki tudi opravljali kaplanovo službo in so imeli ob nedeljah ter praznikih po dve maši. Bilo bi prav, če bi g. župnik opravljal ob nedeljah in praznikih po dve maši, pa bi bilo ustreženo vsem, posebno oddaljenim in otrokom, ki morajo že ob štirih v noči od doma, če hočejo priti k sv. maši tja k župnišču k podružnični cerkvi. Čemu je farna cerkev, če se v zimskem času le tu in tam vrši v njej služba božja. Če bo on ustregel ljudem, bo tudi lahko pobiral bero, če jo poleg celega grunta še potrebuje. Najprej delo, potem plačilo!

SV. JERNEJ PRI LOČAH. Tudi pri nas smo pred prilično dvema mesecema ustanovili krajevno organizacijo SDS, v kateri imamo do sedaj organiziranih 18 kmečkih mož in mladeničev. Organizaciji načeluje sodar in posestnik g. Martin Korošec, tajnik je kmečki sin g. Jernej Cvahte. Seveda nas naš g. župnik napada in udarja zlasti po «Domovini» in «Jutru». Vendar nam to nič ne škoduje, njemu pa ne koristi. Upamo, da se mu bo kmalu pomirila vroča kri in da bo pustil naše dobro misleče ljudi s svojimi napadi v miru.

HRASTNIK. V nedeljo 9. t. m. se je vršil pri nas volilni shod za volitve v oblastno skupščino, na katerem je podal obširno in splošno razumljivo poročilo naš priljubljeni kandidat g. dr. Joža Bohinjec. Ne samo naši prijatelji, tudi vsi nasprotniki vedno poudarjajo, da ima najboljšega kandidata od vseh strank le naša stranka. Dr. Bohinjec je v naši dolini splošno znan. Nikdar se ni strašil truda, nikdar ni vpraševal, kateri politični stranki pripada ta ali oni prosilec, vedno je radevolje pomagal in dosegel tudi mnogo uspehov. O tem vedo povedati zlasti naše rudarske vdove in sirote, rudarski upokojenci in vsi, ki so bili podpor in pomoči potrebni ter so se nanj obrnili. Vemo, da ima čuteče srce in da je kandidaturo sprejel le zato, da dobi priliko in možnost, da bo še bolj uspešno mogel zastopati naše koristi. Neštetokrat je že bil med nami. Nikdar nas ni hujskal, govoril in delal je vedno resno in mirno. Drugih ni bilo, pa kadar so ob volitvah prišli, niso delali drugega, kakor hujskali, kričali — kar je vse dokaz, da nikdar ničesar dobrega storili ne bodo. Rudarji, sedaj imate priliko, da na eni strani pokažete, da znate ceniti trud in delo drja. Bohinca, na drugi strani pa, da mu omogočite, da bo tudi v oblastni skupščini zastopal Vaše koristi. Kaj so za Vas dobrega storili socijalisti in komunisti, kaj Radić, kaj morda klerikalci? Prvi so vedno le hujskali, s svojo nesposobnostjo so zapravili vso moč delavstva. Radić s Pucljem ter dr. Korošec pa so osem let ovirali vsako delo in žvižgali le o avtonomiji, od katere nas vse danes glava boli. Naša dolina bo kakor en mož vrgla svoje kroglice v četrto skrinjico. Tudi obrtniki in trgovci bodo storili tako, ker vedo, da kandidat, ki je voljan in sposoben zastopati delavske koristi, najbolj brani koristi obrtnikov in trgovcev. Ako je konsument reven, sta revna tudi obrtnik in trgovec. Volitve so edina prilika, v kateri moremo povedati, da smo siti klerikalne avtonomije in socijalističnih hujskarij in nesposobnosti. Zato porabimo to pri-

---

«Kaj z ženskami, to ni nič! Kadar ima človek opraviti z zlodjem, s samim živim vragom, takrat se pravi —»

Cucek se je prekrižal:

«Z zlodjem, praviš?»

«Kakor resnično zdaj sedim tukaj!»

«Bog se nas usmili!» vzdihne Cucek, «kaj si ti sam imel posla z vragom?»

Bucek prikima in skrivnostno mežika.

«Kako pa je bilo?» drhteče vpraša Cucek.

Takrat sem bil star kakih petnajst let in nič manjši nego danes,» začne Bucek. «Moj oče so bili tesač, pa so še meni dali plankačo in me učil tega dela. Tesala sva tedaj po gozdeh, da je bilo veselje. Nekoč sva žagala smreke. Deblo za deblom je padlo lepo in prav in v tisto smer, kamor sva z očetom želela. Nazadnje se lotiva visoke smreke, najmanj osemdeset čevljev je bila visoka!»

«Joooj,» se zavzame Cucek, «kje pa je rastlo tako drevo?»

«V gozdu,» odvrne mirno Bucek in nadaljuje: «Ko sva že bila z žaganjem tako daleč, da sva jela zabijati kline v zarezo, nama začne smreko nenadoma zanašati. ‚Saj je ravna in lepo raščena,' pravijo oče, ‚kaj jo neki tako suče?!' Žagava, žagava, kar se začne drevo majati in hreščati in pade s truščem tako, da obleži kakor brv nad globokim brezdnom. ‚O ti šment,' se zavzamejo oče, ‚kdo bo pa to tesal!' Jaz! pravim jaz, oče pa: ‚Kaj si ob pamet!?' Ker se ne dam omajati v svojem sklepu, oče odidejo, jaz pa se lotim tesanja. Izpočetka je še nekam dobro šlo, naenkrat se mi pa zdi, da se deblo nekam čudno maje in všibuje —»

«Pa nad brezdnom si tesal?» trepeče Cucek.

«Kakopak! Tešem, tešem, tešem, kar se naenkrat posveti iz brezdna —»

«Ježeš!»

«Hm, si mislim, kaj pa to pomeni? Kdo je neki tako ljubezniv, da mi sveti pri delu?! Medtem se posveti še drugič, pa tretjič, potem pa —»

Cucek si z obema rokama zakriva oči, Bucek pa nadaljuje: «Potem pa zaropoče, zagrmi in zarožlja, ko da se bliža sodni dan. Strašen smrad po žveplu me vsega omami, rdeča, prav črnordeča luč me čisto oslepi, ko pa se zavem, vidim pred seboj na deblu stati samega črnega vraga.»

«Za pet božjih krvavih ran,» stoka Cucek, «nehaj no! Saj vidiš, da me bo kar zlomilo!»

«Kaj te bo lomilo,» se zasmeje Bucek, «saj še mene ni, ki sem moral to doživeti! Počakaj, da ti povem do kraja! — ‚Kaj pa delaš?' pravi zlodej, a jaz: ‚Tešem.' Zlodej spet: ‚Ali veš, da je to moj kraj?' a jaz: ‚Ne tvoj, ampak božji!' Tedaj spet zagrmi ko da se svet podira, zlodej izgine, jaz omahnem in izgubim zavest. Ko se spet predramim, ležim poleg smreke, brezdna pa ni nikjer več. Gledam, gledam in sam sebi ne morem verjeti. Smreka je prava, še moja plankača je zapičena vanjo, samo brezdna ni več. Od veselja in strahu začnem na vse grlo klicati očeta, ki tudi res kmalu pridejo, a toliko da ne zbeže, ko me zagledajo. ‚Kakšen pa si, za božjo voljo,' vzkliknejo oče in mi povedo, da imam rdeče lase, medtem ko sem še malo preje imel temnokostanjeve. Jaz jim seve začnem pripovedovati, kako in kaj se mi je zgodilo. Ko vidijo, da res brezdna ni nikjer več, spoznajo, da govorim samo čisto resnico, pa se nikakor ne morejo dovolj načuditi, kako je vse to mogoče. ‚S tabo ima pa sam Bog svoje čisto posebne namene,' pravijo oče, potem pa odideva oba potolažena domov. Za spomin na ta dogodek mi je ostalo marsikaj: rdeči lasje, majhen sem ostal, kakor sem bil takrat, pa še nekaj. Ali naj ti tudi to povem?»

«Sicer se bojim,» zastoka Cucek, «vedel bi pa le rad.»

«Naj pa bo,» pravi Bucek, «samo pod smrtnim grehom mi moraš obljubiti, da tega nikoli živi duši ne izdaš!»

«Nikoli!» odmeva iz Cucka.

«Vidiš,» pravi zdaj skrivnostno in šepetaje Bucek, «jaz vem izza tistega časa marsikaj, česar drugi ne vedo —»

Cucek prebledi in se jame odmikati, a Bucek ga potolaži.

«Nič se ne boj, saj veš, da sem tvoj prijatelj in da ti hočem dobro. Dokler boš z menoj, ti ne bo nič hudega. Kar brez skrbi bodi. Ti bom že pomagal, tudi glede Matilde se lahko zaneseš name!»

Zdaj se je Cucku odvalil kamen od srca. Kakor brez pameti je naročal pijačo, Bucek pa pil ko goba.

«Tak mi boš res pomagal?»

«Pošteno res,» je momljal Bucek, ki se ga je bilo vino že začelo prijemati.

liko, da nam ne bo žal. Zamujena prilika se nikdar več ne povrne.

DOL PRI HRASTNIKU. V nedeljo 16. t. m. se bo takoj po prvi maši vršil javen volilni shod, na katerem bo poročal naš kandidat dr. Bohinjec. Shod bo pri Petru. Kdor je za napredek in za to, da bo prišlo boljše življenje, naj pride poslušat. Naš kandidat nam je znan po svojih resnih mislih, zato na shodu ne boste slišali hujskarij, pač pa stvarne misli o nalogah in dolžnostih oblastnih skupščin.

SEVNICA OB SAVI. Bližajo se oblastne volitve. Klerikalci prirejajo shode, ki so pa dokaj žalostnejši, kakor si oni to žele. Na shodu v Zabukovju so tamošnji kmetje kar vzeli besedo klerikalnim govornikom. Ljudje so siti praznih klerikalnih obljub in že vedo, da je najresnejša in najdelavnejša stranka v Sloveniji SDS. Zato, kmetje, vrzite svoje volilne kroglice vsi v skrinjico SDS. Nosilec naše brežiške liste je okrajni načelnik g. Karel Cimperšek, trgovec in posestnik v Sevnici. Njegove zasluge in njegova dela pri okrajnem zastopu so daleč znana.

KLADJE. Pri nas imamo mobilizacijo. Kdo in kje je sovražnik, vam hočem v kratkih obrisih pojasniti. V naši rajhenburški župniji pase ovčice župnik g. Jožef Tratnik. Takoj, ko je g. župnik prišel k nam, smo vedeli, da smo dobili z njim velikega politika, kajti napredno časopisje mu je velik trn v peti. Pri zadnjih skupščinskih volitvah je bil kandidat SLS in sedaj je zopet. Naj vam povem, kako on vrši agitacijsko delo. Neke nedelje po prvi maši je bilo. To vam je bilo bojnega hrupa; g. župnik se je bojeval z najhujšim svojim sovražnikom «Domovino». Vanjo se je zaganjal kakor razkačen lev. Ne maram niti pisati o tem, kakšnih besed se je božji namestnik posluževal proti nedolžnemu in poštenemu listu. Odgovor na njegove napade mu bemo dali 23. t. m. pri volitvah.

KLADJE. Zanimanje za volitve v oblastno skupščino je vedno večje. Zlasti veliko potrebo po agitaciji občutijo naši klerikalci. Rajhenburški župnik g. Jožef Tratnik je imel na klerikalnem shodu pri Sv. Antonu minuli mesec govor, v katerem je po stari navadi dajal v nič napredne može. Ljudstva je bila na shodu precej, ker so prišli baš od sv. maše. Zelo mnogo je bilo med njimi pristašev nasprotnih strank. Na shodu se je govorilo, da nam bodo vzeli vero, če ne bomo volili SLS, in da se nam bo godilo enako kakor Mehikancem, če ne bomo oddali glasov edino zveličavni SLS. No, pa take neumnosti ne vlečejo več, ker jim ljudje več ne verjamejo. Gospodu župniku bi svetovali, naj pusti politiko in deluje samo v svojem poklicu. Zavedni kmetje, v tem odločilnem času pokažite, da ste v resnici vredni sinovi svoje lepe domovine in volite zato samo kandidate SDS. V naši stranki so kmetje, obrtniki in delavci složni pod eno skupno pravo zastavo.

PIŠECE PRI BREŽICAH. Tukaj je umrl v minulem mesecu g. Anton Kokot, nadučitelj v pokoju in posestnik. Pokojnik, ki je bil star 85 let, si je pridobil velike zasluge za povzdigo vinogradništva in sadjereje. Deloval je v občini kot učitelj in nadučitelj celih 41 let ter užival še pokoj 22 let. Njegov pogreb je pričal, kako je bil priljubljen med ljudstvom. Blag mu spomin!

SV. JEDERT NAD LAŠKIM. Tudi naš g. župnik je pričel politizirati na prižnici. Na novega leta dan je bruhal ogenj s prižnice proti naprednemu časopisju. G. župniku svetujemo, naj ne zanaša v božji hram politike.

KURETNO NAD LAŠKIM. V nedeljo 16. t. m. ob dveh popoldne se bo vršil občni zbor Javne ljudske knjižnice v prostorih g. Železnika v Kuretnem z običajnim dnevnim redom. Za člane in članice udeležba obvezna.

DRAMLJE PRI CELJU. Tukajšnja odrasla mladina je priredila v prostorih osnovne šole 9. t. m. veseloigro v treh dejanjih «V Ljubljano jo dajmo». Na željo občinstva se bo igra ponovila 16. t. m. Čisti dobiček je namenjen siromašni šolski deci.

SV. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Tu bo v nedeljo 16. t. m. ob devetih shod Samostojne demokratske stranke v gostilni g. Klajnška, ki je tudi kandidat v oblastno skupščino. Veliko zanimanje kaže, da le začenjajo tudi tukajšnji volilci misliti z lastnimi glavami ter si ne puste več komandirati iz farovža, pa tudi ne od raznih Radićevih agitatorjev. — Pri nas se je vršil 3. t. m. živinski sejem, ki pa ni bil kaj posebno dobro obiskan. Neugodno vreme in ledene ceste so pač zadržale marsikaterega živinorejca doma. — Na Silvestrovo je naš Sokol priredil v gostilniških prostorih g. Klajnška zabaven večer, ki je prav dobro uspel.

VITAN PRI SREDIŠČU. Koncem decembra je umrla pri nas posestnica gospa Terezija Lahova na posledicah poroda. Devet nepreskrbljenih otrok je izgubilo dobro mater. Blag ji spomin!

MARENBERG. Tudi iz našega pohorskega trga Vam hočemo poročati, kako se pripravljamo za volitve v oblastno skupščino. Dne 2. t. m. je bil v Gornji Vižingi shod SLS, katerega se je udeležilo komaj kakih 20 ljudi, pa še teh ne bi bilo, ko bi takrat ne bila baš plesna veselica v istem poslopju. Povedati Vam moram, da je tisti gospod iz Maribora strašno udrihal po naši ljubi «Domovini», ki je poštena in pravična. Rekel je, da moramo vsi zavreči «Domovino». Tako klerikalno prizadevanje pri razumnih možeh ne zaleže nič. Mi smo samostojni demokrati in ne stare ženice, ki sedemo na vsako prazno besedo. V Marenbergu bo SLS slabo odrezala, ker po Marenberški dolini gre le glas, da «Domovina» je za nas. — Kmet-demokrat.

SLOVENSKA BISTRICA. Dne 7. t. m. se je vršil v hotelu «Beograd» občni zbor krajevne organizacije SDS za mesto Slovensko Bistrico pod predsedstvom dr. Pučnika. Poročila o delovanju odbora v preteklem letu so se vzela z odobravanjem na znanje in smo se zopet prepričali, da je bil naš odbor marljivo na delu. Pregled članstva kaže, da bomo imeli pri oblastnih volitvah okoli 30 glasov prirastka in da smemo računati na 120 kroglic za kandidata g. Finžgarja in listo SDS. Po občnem zboru je poročal narodni poslanec dr. Pivko o politiki vladne večine in o načelni borbi naše stranke, od katere edine moremo pričakovati rešitev iz težke politične, gospodarske in finančne krize naše države.

SV. MIKLAVŽ PRI SLOVENJGRADCU. Koncem decembra je umrl tukaj odlični pristaš SDS g. Martin Poh. Njegovi žalujoči rodbini in vsej okolici izrekamo ob smrti značajnega moža iskreno sožalje.

Pozno v noč sta se prijatelja ločila. Cucek je odhajal vesel in potolažen domov in je komaj čakal prilike, ko bo lahko povedal Pigapucu, kakšnega mogočnega zaveznika in pomočnika je našel v Bucku. Bucek je bil precej «v rožcah». Ko je prišel k tovarišem, je legel in se začel smejati tako na ves glas, da je vse delavce predramil.

«Kaj pa imaš nocoj, Bucek,» so se jeli zapored oglašati in godrnjati, ko pa jim je Bucek pojasnil, kakšno zgodbo je natvezel krojaču Cucku in kako ga je s tem priklenil nase, so se začeli vsi smejati ž njim vred.

«To boš še pil, Bucek,» so ga vzpodbujali in mu dajali pogum.

«Še oženim se nazadnje,» se je pohvalil Bucek in zadovoljno zadremal. Lepe, prijetne sanje so ga zabavale do belega jutra, ko ga je spet vzdramila pusta vsakdanjost s klicem na delo...

(Dalje prih.)

Težke zahteve

Zaročenka: «Ko se bova midva poročila, boš moral ti opustiti tobak.»

Zaročenec: «Lepo.»

Zaročenka: «Pa tudi alkohol.»

Zaročenec: «Prav.»

Zaročenka: «Tudi ne boš smel zahajati v družbo!»

Zaročenec: «Dobro.»

Zaročenka: «In še marsikateri slabosti se boš moral odreči. Kaj misliš, kateri?»

Zaročenec: «Nameri, da te poročim.»

I. A.:

Nekaj o vražah in raznih skrivnostnih pojavih v življenju

Francoski pregovor pravi: «Kdor vse razume, vse odpusti.» To je zlat nauk, ki velja zlasti vsakomur, kdor hoče dvigati prosveto med ljudstvom. Iz opazovanja in lastne skušnje vem, da je mnogo ljudi vseh slojev med nami, ki bi radi prosvetno delovali med narodom, a se jim to kljub najboljši volji ne posreči, ker ne znajo začeti, a tu ima spet prav Nemec, ki pravi: «Dober začetek je že pol uspeha.» V naslednjem hočem opozoriti na nekatere malenkosti, ki pa so po mojem mnenju važne.

Ena glavnih ovir vsakega napredka so vraže. Ako navedem samo par primerov, bo moja trditev vsakomur jasna.

Po mnogih krajih je razširjena vera, da detetu poči srce, ako vidi koga jesti, pa mu dotični noče dati malce te jedi. Matere, ki to verujejo, dajejo že dojenčkom najrazličnejša jedila, ki za mala človeška bitja niso primerna in, dasi morda zaužita v neznatnih količinah, povzročajo bolezni v črevih in želodcu, bolezni, ki so lahko prve korenine ali pa vsaj ustvarjajo ognjišče za morebitne poznejše težke bolezni, kakršnih se človek včasih ne iznebi vse življenje. Poleg tega se v takem otroku kaj kmalu razvije prepričanje, da m o r a imeti vse, kar želi, zbog česar postane svojeglav, zadirčen in v poznejšem življenju potraten. Ker si ne zna nič odreči in nič potrpeti, je slab gospodar in slab delavec. Zaradi napačne prve materine vzgoje mora trpeti sam in vsa njegova okolica.

«Hud pogled» je vraža, ki povzroči mnogo gorja. Gotovim ljudem pripisuje ljudstvo moč, da s pogledom komu «narede» kaj zlega.

Ako srečaš zjutraj najprej žensko, pravijo drugod, ti pojde ves dan narobe. Ker človeku malokdaj gre vse po sreči, je uboga ženska, ki jo je zjutraj srečal, kriva vseh nadlog in nezgod, ki ga dolete čez dan.

Takih in enakih primerov iz vsakdanjega življenja bi naštel lahko nebroj. Vsi imajo eno skupno potezo: rode jezo, sovraštvo in prepire ter ovirajo medsebojno občevanje. To pa je silna ovira napredku, kajti človek je «družabno bitje», kakor so rekli že Grki. Ljudje smo med seboj tako združeni, da drug brez drugega ne moremo živeti. To nam kaže v malih primerih vsakdanje življenje, v velikem, uprav ogromnem obsegu pa nam je to zlasti živo predočila svetovna vojna, ki bi nas bila vse pritirala v pogin, ako se ne bi bilo človeštvo še v zadnjem trenutku streznilo in prenehalo z moritvami...

Ker tedaj vemo, da smo drug na drugega navezani, ako hočemo napredovati, in da to navezanost, to neobhodno potrebno družabnost v prvi vrsti med preprostim ljudstvom rušijo vraže (ki jih seveda ne manjka niti med visoko naobraženimi ljudmi), je razumljivo, da se vrže vsakdo, komur je ljudski napredek in blagor mar, v boj zoper vraže. Ta boj je potreben in pravičen, vendar mnogi v njem toliko greše, da več škodujejo nego koristijo. Zakaj? Zato, ker se ne zavedajo, da je treba vraže razumeti, potem se je šele mogoče boriti proti njim.

Kaj so vraže? Odkod izvirajo?

Ako hočemo na to vprašanje odgovoriti, se moramo zamisliti v davno, davno minulost. v

Pomni, slovenski kmet, da je minister Pucelj za stomilijonske škode po poplavah nakazal vsem Slovencem samo 120.000 Din. Poplave so odnašale slovensko premoženje, Janeza Puclja pa bodo odnesle volitve!

SLS je napovedovala gotovo zmago pri volitvah v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo, a je sramotno propadla. Od 48 mandatov je dobila le 7. Tudi 23. januarja je lahko dan pravične sodbe za nesposobnost klerikalnih voditeljev.

ČADRAM. Pri nas smo postali čisto velemestni, odkar smo dobili v našo vas cestne svetiljke. To vam je bila senzacija, posebno za otroke. Pravijo, da ležita na občini prošnji dveh prosilcev za privilegij, da smeta vsako jutro ob pol dveh svetiljke ugasniti.

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. V nedeljo 9. t. m. je imel dr. Novačanov agitator g. Taborne tukaj svoj javni shod, kateremu je prisostvovalo 0 (beri »nič«) zborovalcev. Kaj misli mož, da smo Svetoštefančani tako zabiti, da ne vemo, kaj sta nam gg. Pucelj in Radić napravila? Kaj pa carina na francosko vino, kaj Zbornica za trgovino, obrt in industrijo? To so zadeve, ki se ne dado izbrisati! Da boste vedeli, volilci, naša skrinjica je t r e t j a!

SV. ŠTEFAN PRI ŠMARJU. Tukajšnji kmetje se zelo zanimajo za našega kandidata Perkoviča. Priganjačem dr. Ogrizkove in Radić-dr. Novačanove stranke se ljudje posmehujejo. Mi nočemo ničesar drugega vedeti kakor to, da je naša skrinjica t r e t j a. Tudi nas g. župnik s svojim agitacijskim cerkvenim govorom ne bo ustrašil. Se vsakikrat je bila pri njem ob času volitev vera v nevarnosti, bo gotovo tudi zdaj, če dr. Ogrizek, advokat v Celju, ne bo dobil polne volilne skrinjice. Volilci Svetoštefančani, pomislite dobro, da je to župnikovo ropotanje navaden političen humbug, zdaj je tisti čas, da pokažete svojo odločnost. Kolikokrat so vam obetali klerikalni kandidati, ki so zdaj vsi poslanci, da vam bodo, če boste nje volili, v zahvalo dosegli, da bodo vaši fantje v Sloveniji vojake služili, da bo sladkor in tobak cenejši, da ne bo treba tako visokih davkov plačevati itd. Vse njihove obljube so bile le pesek v oči. Da jim ljudstvo več ne veruje, so pokazali njihovi shodi v Zibiki, pri Sv. Štefanu, v Slivnici, Šmarju in drugod. Zlasti v Slivnici so klerikalci slabo naleteli. Gospodu Turku svetujemo, da neha nas demokrate zmerjati za falote, sicer mu bomo pokazali, kdo je falot. Mi bomo volili tistega, ki ga dobro poznamo, in to je g. Anton Perkovič, kmet in župan pri Sv. Florjanu pri Rogatcu. Naša skrinjica je t r e t j a! — Pristaše naše stranke prosimo, da blagovolijo vsako agitacijo v cerkvi, bodisi s prižnice ali v spovednici javiti tajniku srezke organizacije gospodu Malgaju, ker bo on potem vse potrebno ukrenil.

ROGAŠKA SLATINA. Prvo zborovanje nosilca liste za šmarski srez je bilo v Žetalah pri Svenšku. Sobe so bile polne in navzoči so bili štirje župani. Zborovanje je otvoril g. Vidgaj in g. Perkovič je razvil svoj program tako, da je navdušil zborovalce, ki so izjavili razen treh vsi, da bodo glasovali za SDS. Radić pri nas nima več mesta in Pucelj tudi ne.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. Kandidati Radićeve stranke skušajo dobivati na ta način glasove, da delijo ženam volilcev rakijo. Mi ženam rakijo radi privoščimo, to pa tudi dobro vemo, da bodo možje volilci brez ozira na to storili svojo dolžnost, to tem bolj, ker imamo kot nosilca naše liste odličnega, resnicoljubnega, poštenega kmečkega moža, ki bo v oblastni skupščini delal za svoje kmetsko ljudstvo. Njemu kot kmetu in županu so bolj znane naše kmečke nadloge nego kakim radićevskim ali klerikalnim advokatom in trgovcem, ki se nam ponujajo. Kot preprost kmetski človek, ki nepristransko sodim in ki poznam osebno našega Antona Perkoviča, nosilca kandidatske liste SDS za srez Šmarje, mislim, da delam dobro za svoj narod, ako svojim kmetskim in delavskim tovarišem zakličem: Živio naš Perkovič! Za njega v boj in na delo! Vsi bomo vrgli kroglice v tretjo skrinjico.

SV. FLORIJAN PRI ROGATCU. Na novega leta dan nas je počastil radićevski agitator in nosilec radićevske kandidatske liste g. dr. Novačan. Napovedal je shod. Udeležilo se je shoda 14 oseb, od teh le osem volilcev, ki so bili vsi pristaši SDS z županom Perkovičem na čelu. Kakšen uspeh je odnesel g. dr. Novačan s seboj v žepu iz naše fare, si je lahko na prstih izračunal. Odkrito moramo reči, da smo ga smatrali doslej, ko ga še nismo osebno poznali, za bolj resnega. Videli smo pa, da hodi popolnoma po stopinjah svojega učitelja Radića, kar se tiče demagogije. Človeku, ki svojemu nasprotnemu kandidatu na shodu najprej očita, da je dobil od stranke 1000 dinarjev, potem pa se s to trditvijo junaško umika, človeku, ki hoče ljudstvo varati z izjavo, da je prepovedano agitirati za demokrate, človeku, ki na shodu govori neresnico, da so demokrati pri Slavenski banki ukradli narodu in državi 63 milijonov dinarjev, človeku, ki se drzne trditi, da je dr. Pivko zakrivil, da so Italijani pobili na tisoče Slovencev, pri nas gotovo ne bo zaupal noben resen in pameten kmet ali delavec. Nismo doktorji, ampak preprosti kmetje in delavci, pa svojo sodbo o radićevskih kandidatih imamo in vemo, kaj zaslužijo. Eno je gotovo: našega zaupanja nimajo in ga ne bodo imeli. — K m e č k i v o l i l e c.

PTUJ. V nedeljo 9. t. m. se je vršilo v Ptuju v Narodnem domu veliko zborovanje, na katerem so se predstavili volilcem kandidatje za oblastno skupščino gg. Petovar, Mikša, Blažek in drugi. G. Petovar je pojasnil kmečkim volilcem delovni program oblastne skupščine, na kar je predsednik dr. Fermevc dal besedo narodnemu poslancu dr. Pivku. G. poslanec nam je v precej ostrem in živo bičajočem govoru razgalil metode ničvredne politike radikalov, radićevcev in klerikalcev ter kazal poti, po katerih mora naš narod korakati. Zborovanja so se udeležili posestniki iz bližnje in daljne okolice. Predstavil se je tudi g. Mohorko, nosilec liste za mesto Maribor.

VELIKA NEDELJA. Naš spoštovani g. dekan, ki doslej nikdar ni razločeval svojih župljanov po politični pripadnosti, je naenkrat udaril na druge strune. Vsakdo, ki čita «Domovino» in «Jutro», je po njegovi pridigi tako velik grešnik, da se mu sploh ne more dati odveza, ako se tem listom ne odpove. Pri vsaki pridigi od 12. decem-

---

tiste čase, ko je živel človeški rod na najnižji stopnji omike. Kakšen je bil tedaj človek? Učenjaki trdijo, kar nam izpričujejo tudi še danes ohranjeni divji narodi, da je živel kot lovec. V tropah je pohajal iz pokrajine v pokrajino. Kadar je v enem kraju zmanjkalo divjačine, se je moral preseliti drugam. Pri tem je opazoval razne pojave v prirodi, ki si jih ni mogel pojasniti. Ker si drugače ni mogel razlagati, je jel pripisovati zanj ugodne pojave dobrim božanstvom, neugodne zlim božanstvom. Prirodni verski čut in človeška domišljija sta ustvarila n. pr. boga solnca, ognja, strele, groma, boginjo rodovitnosti, noči, smrti itd. Kakor se je človekovo obzorje širilo, kakor je raslo v človeški zavesti število zagonetnih prirodnih pojavov, tako je raslo tudi število bogov. Že razmeroma zgodaj opazimo pri ljudstvih s tako zvanim p r i r o d n i m v e r s t v o m, da si ustvarjajo celo bogove za posamezna čuvstva: ljubezen itd., torej: bog ljubezni, bog jeze, bog sovraštva, zavisti itd. Te predstave so pri raznih narodih različne, vendar razlike za nas tu niso važne. Take vere obstojajo še danes, tako vero smo nekdaj imeli Slovani in tako vero so imeli ob nastopu krščanstva tudi Grki in Rimljani, najbolj izobražena naroda tedanjega sveta.

Mesto vseh prej navedenih božanstev je krščanstvo prineslo na svet vero v enega samega Boga. Poganski narodi so to novo vero zlasti v Evropi sicer razmeroma hitro sprejeli, vendar so ohranili vse polno ostankov prejšnje svoje vere. Polagoma je pravi pomen teh verskih ostankov izginil. Ljudje so jih pač hranili, sporočali svojim potomcem, izvora pa se niso več zavedali. Kar je bilo prej izraz gotovega verskega čuta, je postalo potem z nastopom višjega, popolnejšega verskega čuvstvovanja, samo še — vraža! Značilne za to so vraže o čarovnicah, o urokih, o zagovarjanju in več sličnih.

Kako pa je mogoče, da so se te vraže ohranile kljub nastopu krščanstva, ki je vendar tako prekvasilo ves svet? To si razlagamo z n a č e l o m v z t r a j n o s t i. V vsej prirodi in seve tudi v človeškem duševnem življenju delujeta dve sili: ena, ki hoče vedno dalje, vedno proč, druga pa, ki hoče vztrajati pri tem, kar in kakor je. Dasi so tedaj mnogi narodi sprejeli vero v enega samega Boga, je vendar v njih še živel spomin na prejšnje pojmovanje p r i r o d e in odsevi tega pojmovanja se nam kažejo še danes v vražah. Da bo moja trditev jasnejša, naj jo pojasnim s primerom.

Kakor bo večini čitateljev znano, so bili pri tako zvanih prirodnih narodih, ki so torej oboževali naravo, njihovi svečeniki in svečenice obenem zdravniki in zdravnice ter, kakor bi rekli po naše, tudi najvišji predstavniki posvetne oblasti. Kot taki so morali ljudstvu po svoje tolmačiti razne pojave, ki jih niti sami niso razumeli, a ljudstvo jim je zbog tega tudi pripisovalo nenavadne sposobnosti in nadnaravno moč, n. pr.: da jim je pokoren ogenj, strela, toča, da lahko krote viharje, odvračajo bolezni in nezgode in seve tudi nasprotno: da lahko povzroče vse te nadloge, da torej lahko povzroče točo, vihar, bliske, bolezni in nezgode na neumljiv način, to se pravi: d a j i h p r i č a r a j o.

S tem smo prišli v našem razmišljanju do cilja. Z nastopom krščanstva ni umrl spomin na pogansko svečeništvo in moč, ki mu ga je ljudstvo pripisovalo. Ker so pa Kristovi učenci učili, da vse, kar je in kar se zgodi, izvira zgolj od Boga, si je ljudstvo po zakonu vztrajnosti, ki smo ga prej omenili, nadomestilo nekdanje poganske čudotvorne svečenike s — čarovniki in čarovnicami. Tako je torej cela vrsta najbolj ogabnih in najbolj zoprnih vraž, zaradi katerih je človeštvo preljlo potoke krvi in solza, samo ostanek nekdanjega prirodnega verskega čuta. Kdor tega ne ve, se teh vraž ne bo mogel nikoli otresti, še manj pa prepričati druge o njih nezmiselnosti. Kako potrebna je v tem oziru prosveta, nam kliče s krvjo in solzami namočena zgodovina srednjega veka, ko je tudi po slovenskih zemljah marsikaka žena, marsikaka brhka mladenka morala kot nedolžno jagnje v smrt na grmadi, češ, da je čarovnica!

Pa poreče kdo: «Kaj nam to pridiguješ! Saj že vse skupaj ni več res! Kdo pa še danes veruje v čarovnice in druge take budalosti!»

Hvala Bogu, na grmadah res ne sežigajo več ljudi, vendar imamo še dannadan nebroj žrtev, le ost se je obrnila. Nekdaj so sežigali «čarovnike» in «čarovnice», zdaj pa ti derejo neuke in lahkoverne ljudi. V norišnici v Ljubljani živi ženska, kmetica z Gorenjskega, ki je znorela zaradi ciganskih čarovnij. Prišla je k njej ciganka, ki ji je natvezla, da njen pokojni mož v vicah strašno trpi. Rešen bo le, ako opolnoči zakoplje na njegovem grobu gotov predmet itd., budalosti pač, ki so ubogo kmetico spravile v norišnico, ciganki pa napolnile malho. Izmed sto in stotisočerih je to samo en primer! Koliko jih dannadan objavi časopisje, koliko je pa šele takih, ki jih javnost nikdar ne izve! Zato je boj, seve p a m e t e n b o j zoper te in slične vraže danes še prav tako potreben, kakor je bil pred pet-

bra do novega leta je molil na prižnici za vse tiste, ki so naročniki «Domovine» in «Jutra». Ali ni zapazil g. dekan, kako so verniki, ki so morali moliti za te «strašne grešnike», kremžili obraze, da se niso smejali na glas? Ali se ne pravi to ubijati vero v svetost cerkve? Mi svetujemo vsem, ki so pristaši nasprotnega naziranja, naj čitajo «Domovino» in «Jutro» trajno vsaj pol leta, da bodo videli, da v teh listih ni nič protiverskega. Kdor najde kaj takšnega, dobi nagrado. Ako pa je duhovnik politik, ako dela krivo politiko v škodo naroda in uporablja v dosego teh svojih ciljev vero, je kritika napram duhovnikom prav tako potrebna kakor pri vsakem drugem človeku. Vsi čitatelji «Domovine» in «Jutra» pa smo s tem sedaj toliko na boljšem, da lahko vsak dan molimo po en očenaš manj kakor navadno, ker gosp. dekan to sedaj za nas brezplačno stori, medtem ko sicer za sveté maše in molitve vzame plačilo. Te ugodnosti čitatelji «Slovenskega Gospodarja» in drugih listov nimajo.

SV. LENART PRI VELIKI NEDELJI. Glede notice o smrtni nesreči na Sejanci izjavljamo, da nikakor nismo imeli namena osebno žaliti župana g. Konrada Prejaca. Mi hočemo biti pošteni in damo to izjavo ne glede na to, da g. župan ni naš somišljenik.

OSLUŠEVCI PRI VELIKI NEDELJI. Koncem decembra je stekel v neki občini pes, ki je obgrizel več psov iz sosednjih krajev, tako da so morali biti v posameznih občinah vsi psi postreljani. Tudi nekaj ljudi je moralo v Pasteurjev zavod v Celju.

ORMOŽ. Naša duhovščina se je vrgla na politiko v cerkvi. Ne spomni se pa, da naša vlada dela s Francijo trgovinsko pogodbo, po kateri bo naša vinoreja uničena, ako se bo res znižala naša uvozna carina na vino. Vino bo, ako se to ne prepreči, cenejše kakor je danes šmarnica. Ne spomni se, da bi podpirala akcijo, da se ta nesreča prepreči. Ne spomni se zaradi tega, ker jo je sram, da ima SLS take zastopnike, ki še niso ničesar napravili. Za gospodarske stvari, ki so važne za nas, zvedo šele takrat, ko je že skoro prepozno. Ako se naša stranka bori proti tej nesreči vinogradništva, bi jo morale vse druge stranke podpirati. Bori se s tem za žepe klerikalcev in pristašev drugih strank prav tako kakor za svoje pristaše. Ako bi se naša duhovščina brigala v isti meri za gospodarstvo kakor za politiko, bi se našemu kmetu bolje godilo. Vera je danes bolj trdna kakor kedaj, pač pa je gospodarstvo na kantu. Trden kmet velikokrat nima denarja za sol. Te nevarnosti, ki žuga uničiti našega seljaka, naš svečenik ne vidi. V nevarnosti je pa tudi klerikalna politika, ako naš kmet spregleda. In spregledati moramo kmetje, ako hočemo biti še nekaj časa gospodarji. Ako želimo boljših časov, je treba, da volimo boljše poslance, boljše zastopnike. Glasujte za listo, kjer imate za kandidate može, ki delajo na gospodarskem polju za vas. Nosilec te liste za naš okraj je gosp. Lovro Petovar. Komur je mar naš gospodarski napredek, bo dal glas tej listi.

FRANKOVCI PRI ORMOŽU. Po dolgi mučni bolezni nam je kruta smrt ugrabila priljubljenega tovariša g. Ivana Plavca, člana gasilnega društva v Frankovcih, ki ga kot vestnega in rednega člana zelo pogrešamo. Blag mu spomin!

HALOZE. Koga boš volil? No, koga pa naj volim? Tako in enako se sedaj vprašujejo menda vsi volilci, posebno pa še mi Haložani, ki smo po zadnjih volitvah menda najbolj razočarani. In zakaj? Ker smo verjeli klerikalnim in Radićevim agentom ter volili samo klerikalce in radićevce. Da nam klerikalci, ki imajo že celih osem let skoro vse poslance v Sloveniji v svojih rokah, samo otrobe vežejo, na to smo vendarle enkrat prišli. Ta gospoda naših kroglic ne bo dobila. In Radić? Njegov haloški in sploh štajerski glavni agitator g. Martin Vindiš, današnji nosilec liste za ptujski okraj, kaj nam je ta mož vse obljubljal! A kaj smo dobili? Kaj so za nas storili? Eno leto in pol so že na vladi, a davki so vedno večji. Radić je prodal svojo republiko z Vindišem vred. Mi vsi bomo volili naše kandidate, ki polagajo večjo važnost na gospodarstvo kakor na politiko. Naša skrinjica je t r e t j a. V oblastni skupščini se ne bo delala politika, temveč se bo razpravljalo izključno o gospodarskih stvareh. Torej, Haložani, vsi za gospodarsko politiko. Pustite Radićeve agente in različne klerikalne bančne ravnatelje, ker ti niso za nas. Vrzimo z zaupanjem naše kroglice v t r e t j o skrinjico!

LESKOVEC V HALOZAH. Tudi tukaj živimo, čeravno bi mogoče kdo mislil, da nas ni več, kar bi ne bilo niti čudno pri tej grozni letini. Koliko škode so naredile poplave, plazi itd. Pomoči nobene od nikoder. Nikdo nas ni prišel pogledat in potolažit, še manj nam pomagat. Životarimo tiho, mirno, kakor se pač dá. Zato nas pa je grozno razveselilo, da so se začeli gotovi gospodje zopet zanimati za nas. Te dni so imeli ti gospodje velikanski shod v Gruškovju. Navzočih je bilo 15 in pol ženske, 7 in pol otroka ter en moški — hišni gospodar. V nedeljo 9. t. m. so bili menda isti gospodje v kaplaniji v Leskovcu. Kaj pravite, po kaj so prišli? Da bi nam davke odpisali? Ne, še dolgo ne! Prišli so, da so nam povedali, kam naj vržemo svoje kroglice dne 23. t. m. Pa tokrat se bodo gospodje malo zmotili. Tudi mi vemo in vidimo, kako se dela in kdaj nas kdo pozna. Tudi mi imamo želodce in naša deca prav tako. Rabimo dela za nas in ne vedno za druge. Ne, vaših direktorjev ne rabimo. Imamo naše kandidate in namestnike, med njimi rojaka Haložana Šmigoca. Ker nas niste poznali do sedaj, nas pustite v miru tudi sedaj in dobri si bomo. Naša skrinjica je t r e t j a.

SLOVENSKE GORICE. Naših klerikalnih gospodov ne razumemo. Po svojih časopisih zopet pišejo, da bo 23. t. m. SDS pokopana, dasi so jo hoteli pokopati do sedaj že pri vseh volitvah od prevrata naprej in so jo pokopavali tudi pred volitvami v Zbornico za trgovino, obrt in industrijo. Zakaj neki se SLS bojuje z mrličem? Vpijete, da je SDS stranka doktorjev, frakarjev, bankirjev itd., toda en pogled na kandidatne liste SDS in na one drugih strank, zlasti SLS, nam pokaže vso lažnivost klerikalnega časopisja. Kandidati SDS so v celi oblasti skoro izključno kmetje, obrtniki in delavci, SLS pa ima samo v srezu Maribor levi breg tri doktorje na svoji listi. — Gospodje v klerikalnih listah očividno zelo slabo poznajo sveto pismo. Tam so se učili svoje čase povesti o izgubljenem sinu, katerega je oče po njegovi vrnitvi z veseljem sprejel in ga poveličal nad vse svoje sinove. Ako bi naši klerikalci imeli količkaj smisla za nauke takih svetopisemskih zgodb, bi pustili našega kandidata g. Smoniga lepo v miru. Tembolj, ker mož že skoro dve leti kot organiziran član SDS dela v korist našega ljudstva in se čuti to, kar je srkal z mlekom svoje slovenske matere, to je Slovenca. Saj smo prepričani, da bi bil Smonig za klerikalce največji značaj, če bi bil vstopil v njihove vrste. Ker pa to ni, je seveda treba po njem lopniti. — N a p r e d e n k m e t.

SV. LENART V SLOVENSKIH GORICAH. Za volitve v oblastno skupščino je naše delo v polnem teku. Nosilec liste g. Vračič marljivo obiskuje poedine organizacije in občine in vsa znamenja kažejo, da bomo dobro odrezali. — Pri S v. J u r i j u v S l o v e n s k i h g o r i c a h je bil v nedeljo 9. t. m. zelo lep shod, in sicer prvi veliki shod naše stranke v tem klerikalnem kraju, na katerem sta poročala kandidat Vračič in dr. Gorišek. Priznati moramo, da tukaj nismo pričakovali tolike udeležbe, niti soglasnega odobravanja našega političnega in gospodarskega programa. — Popoldne ob treh se je vrsil shod pri M a r i j i S n e ž n i ob Muri v naši najsevernejši fari, kjer nismo imeli do sedaj organizacije. V prostorih gostilne Krisper je poslušalo nad 100 ljudi narodnega poslanca dr. Pivka, nosilca liste Vračiča in dr. Goriška, nakar se je ustanovila nova krajevna organizacija. — Krasen uspeh je imel dr. Pivko tudi pri S v. L e n a r t u, kjer se je vršilo zborovanje ob osmih zvečer. Razen tržanov je bilo navzočih 70 volilcev iz okolice, nekateri celo iz oddaljenejših vasi. Zborovanje je bilo kakor manifestacija za politična načela SDS in imeli smo vtis, da se v svetolenartskem okraju naglo jasni, kar bo težko čutila nasprotna stranka, ki je smatrala ta okraj doslej za svojo izključno last. — Narodni poslanec dr. Pivko je obljubil, da pride še enkrat pred volitvami v okraj, in sicer v četrtek 20. t. m. na B i š in k S v. A n i. Pri Sv. Ani se bo vršilo zborovanje ob 1. uri popoldne, na Bišu pa ob 6. uri popoldne.

SV. ANTON V SLOVENSKIH GORICAH. Naš župan g. Jernej Zimič je hud trn v peti g. župniku. G. Zimič je imel zaročenko, ki je nedavno nevarno zbolela in umrla, g. župnik pa je odklonil zvonjenje in pogreb, čeprav je bila katoličanka. Vobče so tukajšnji farani zelo nezadovoljni z g. župnikom, ki jih neprestano brez potrebe kara s prižnice, a kadar pospravimo poljske pridelke, nas ne pozabi.

POBREŽJE PRI MARIBORU. Blagovolite prepustiti mal kotiček v Vašem listu tudi za naš kraj. Pri nas se SDS prav lepo razvija kljub temu, da ima dosti zagrizenih sovražnikov. Sicer so začeli že tudi ti izpregledovati in upamo, da bodo v doglednem času naši pristaši, ker vidijo, da edino naša stranka želi mir in blagostanje vsem stanovom. V četrtek 6. t. m. zvečer smo imeli občni zbor naše krajevne organizacije, katerega se je udeležilo vseh 52 do sedaj organiziranih članov in na katerem smo z navdušenjem pozdravili v naši sredini vrlega narodnega poslanca dr. Pivka, ki nam je v preprostih domačih besedah poročal o položaju. Naše stremljenje bo v zmislu njegovih izvajanj seveda šlo za tem, da bomo naše število podvojili in potrojili.

POBREŽJE PRI MARIBORU. Naše gasilno društvo si je naročilo novo avto-brizgalno, kar bo gotovo le v korist vsemu prebivalstvu, ker bo v primeru nesreče gasilno društvo tem hitreje na mestu in pomoč nagla. Zato moramo biti odboru našega gasilnega društva le hvaležni.

POBREŽJE PRI MARIBORU. Na občnem zboru SDS v Pobrežju 6. t. m. smo z veseljem opazili, kako je narasla naša krajevna organizacija. Naš odbor je bil v preteklem letu tako marljiv, da

---

desetimi leti ali pred sto leti!

Tej skupini sorodna in nič manj pogubna ni druga skupina vraž, ki tudi izvira iz človeške nevednosti. Grški modrijan Sokrat, čigar modrost občudujejo že tisočletja, je dejal: «Jaz vem samo to, da nič ne vem; mnogi pa so, ki niti tega ne vedo!» V teh preprostih besedah je skrita globoka resnica, da je namreč vse to, kar vemo o svetu, primeroma silno malo. Dannadan nam odkriva nove skrivnosti, toda čim razvozljamo eno, se nam pojavi sto novih. Tako je knjiga prirode — človek in svet okrog njega — knjiga večnih ugank.

Kakor nekoč niso poznali magnetizma, elektrike itd., kar se nam zdi danes čisto vsakdanje, tako si lahko mislimo, da priroda hrani še nebroj sil, ki so nam danes še nepoznane. Kakor si pred stoletji človek ni znal razložiti pojava bliska oziroma strele, tako si danes tudi mi še mnogih pojavov ne moremo pojasniti. Semkaj spadajo vsi tako zvani okultni (skriti, skrivnostni) pojavi in z njimi združeno vraževerstvo. Naj imenujem samo telepatijo (dalekovidnost), spiritizem, hipnotizem itd.

Da bo tudi to razumljivejše, naj spet navedem par primerov.

V področje telepatije spadajo vsi primeri spominov, slutenj itd. Pripomniti moram seve takoj, da se na račun teh pojavov vrši mnogo sleparij, včasih prav pobalinskih, včasih pa na zelo pretkan način izvedenih. Kljub temu so pojavi telepatije (Nemci imenujejo to Hellsehen = svetlovidnost bi morda ponašili!) resnični in se tudi popolnoma resna znanost ukvarja z njimi. Evo torej primera!

(Konec prih.)

V parlamentarni državi določa vsak volilec s kroglico svojo srečo in nesrečo. Večina volilcev si izbere dobrega ali slabega župana, večina volilcev si izvoli dobre ali slabe poslance. Kakšne poslance so sedaj volili Slovenci?

Le malo je še pravih kmetov, ki bi sedali na lim radićevske zagrebške gospode. Dalmacija je Radića nagnala. Ali naj slovenski kmet podpira radićevsko vrtoglavost in brezvestnost.

računamo pri oblastnih volitvah na stotine naših glasov. Ako pomislimo, da smo pred dvema letoma bili neorganizirani, je razumljivo, da se zadnjič nismo mogli izkazati z nobenim uspehom. Naši domači posestniki in delavci so marljivi čitatelji «Domovine» in «Jutra» in sedaj mislimo že uvesti posebno dnevno raznašanje «Jutra». Odbor se je obnovil, v njega je vstopilo še nekaj novih moči in v novo leto stopamo z zaupanjem, da se zopet podvojimo. Na občnem zboru nam je podal narodni poslanec dr. Ljudevit Pivko obširno in zanimivo poročilo ter nas je utrdil v naši organizaciji. Hvala mu, da tako marljivo prihaja k nam, ker je to bilo že tretje njegovo poročilo v našem društvu.

RAČJE PRI MARIBORU. Pred nekaj dnevi se je vršil tukaj jako dobro uspeli shod Samostojne demokratske stranke. Da pa ne bo nesoglasja, moram povedati v naprej, da ga je sklicala in otvorila SLS. Shoda so se udeležili pristaši vseh strank, seveda tudi nekoliko klerikalcev z nositeljem njihove liste za oblastno skupščino v našem okraju dekanom Zagajem. Tudi peščica Radićevih pristašev je bila tu z g. Kirbišem na čelu. Prerekanje imenovanih dveh gospodov, nositeljev list za oblastno skupščino, je nam demokratom bilo kaj všeč. Tako so naši pristaši slišali grehe naših nasprotnikov. Konec temu dirindaju je napravil stvarni, resni, mirni in v srce segajoči govor nosilca naše liste za Maribor, desni breg, g. Jožefa Finžgarja, kateri je bil z velikim odobravanjem sprejet. Interesanten pri tem shodu je bil terorističen nastop voditeljev klerikalne stranke v Račjem. Ko je med govorom kandidata Zagaja padel od strani neklerikalnega pristaša utemeljeni medklic, mu je čuvar skrinjice SLS zagrozil z aretacijo.

LEHEN NA POHORJU. Pri nas na novo ustanovljeno izobraževalno društvo prav dobro napreduje. Kupili smo si nov oder. Upamo, da bo to naše društvo velike koristi za naše občane, zlasti za mladino. — Naš cestni odbor prosimo, naj se nekoliko pobriga za ceste, katere so v precej slabem stanju.

SV. PETER PRI MARIBORU. Kljub lažnivosti in natolcevanju «Slovenskega Gospodarja» ostanemo pri svojih trditvah, oziroma zahtevah: 1.) Župan je objavil občni zbor Kmečke zveze, ki je klerikalna politična organizacija in nima radi tega v šoli ničesar iskati. 2.) Napram oblastvom in političnim nasprotnikom fingirani občni zbor je bil pristni klerikalni shod za oblastne volitve, saj sta bila glavna govornika dva klerikalna kandidata ter je dr. Veble pred vsemi poslušalci tudi osebno izjavil, da ima politični shod in da takih shodov za časa volitev ni treba prijaviti oblastvu. 3.) V tem razredu so se vršili vedno brez vednosti oblastva politični shodi poslanca Žebota, ki ga do sedaj še nihče ne pozna kot gospodarskega strokovnjaka. 4.) Ne bomo odnehali, dokler nismo sigurni, da je oblastvo najstrožje prepovedalo vsako zlorabo tega šolskega poslopja v klerikalne politične svrhe, najsi bodo pod katerokoli pretvezo, kajti sicer zahtevamo, da so šolska poslopja vsem strankam enako na razpolago; SLS ne more in ne sme imeti nobenih izjem. Šolska občina, podrejena šolskim oblastvom, je edina lastnica tega poslopja, torej hišni gospodar, vsi drugi pa so najemniki in nič drugega. Če pa imajo zadnji pravico prirejati politične shode v svojih najetih prostorih pod šolsko streho, naj pridejo s pogodbo na dan Da ne bo slepomišenja in prepovedanega izrabljanja šole v klerikalne politične namene, priporočamo oblastvom, naj zahtevajo pogodbo od hišnega gospodarja ter doženejo, ali ne nasprotuje pogodba sedanjim predpisom. Našemu klerikalnemu dopisniku pa bomo pogledali, če se ne ukroti, nekoliko globlje v želodec. Ker pušča v «Slovenskem Gospodarju» take neslane, hočemo videti, ali se res redi od samega lipovega čaja ali pa si privošči kdaj tudi kaj mesenega. — Udeleženci klerikalnega političnega shoda v šoli.

RADOSLAVCI. Lansko leto se je delal tukaj most preko potoka Turja. Želja občanov je bila, da naj se ta most betonira, toda gospodje odborniki so to zahtevo kratkomalo odklonili, čeprav so bridke izkušnje pokazale, da lesen most ne drži. Ena zadnjih povodenj je namreč most čez Turjo tako izpodkopala, da ni bilo varno voziti po njem z vozom. Ker se občina za popravilo ni brigala, so si morali most popraviti interesenti sami. Pa vse ni nič pomagalo. Prišla je nova povodenj in most se zopet ni dal rabiti. Čudni so naši občinski možje, pucljevci in klerikalci, ki se tako malo brigajo za blaginjo občine. Kljub njihovemu odporu mi ne bomo prej mirovali, dokler ne dobimo novega betoniranega mostu. Pri sedanjih oblastnih volitvah bomo s Pucljevci in klerikalci že obračunali.

RADOSLAVCI. Ker se bližajo volitve, so stopili tukajšnji klerikalci s polno paro v akcijo. Tukajšnja duhovščina siplje blsk in grom na napredno časopisje. Najbolj se je razjezil gospod, kateremu so učenci v šoli rekli, da «Slovenski gospodar» laže, a «Domovina» piše resnico. Naša duhovščina celo v spovednici nadleguje ljudi zaradi časopisja. Vprašamo, ali je «Domovina» že kdaj pisala proti veri. Mi, ki čitamo «Domovino», še nismo našli v njej ničesar takega. Vidi se, da klerikalcem manjka agitacijskih sredstev, pa so se zato zopet spravili na ljudsko lahkovernost, kateri pridigujejo o nevarnosti za obstoj vere. Avtonomija ne vleče več, ker jo že predolgo časa obljubujejo, zaradi česar ljudstvo več ne verjame, da se bo kdaj dosegla. Mi že vemo, kaj nam je storiti in katere časopise si naj naročimo. Tudi nam je znano, kdo najbolje zastopa koristi kmečkega stanu. To je edina naša SDS. Toliko v pojasnilo duhovščini, kateri svetujemo, naj ne meša politike z vero. Vera ni v nevarnosti, pač pa je v nevarnosti klerikalna stranka. — R a d o s l a v s k i d e m o k r a t.

ZAMOSTJE. Mi spadamo pod faro dalnjelendavsko, kamor hodimo k maši. Na Božič sem bil tudi jaz pri slovenski maši, ki se je vršila ob pol 9., dočim je bila ob 10. madžarska služba božja. Kaj takega pa še nisem videl, kakor na ta veliki praznik! Ko je duhovnik povzdignil Rešnje telo, so se Madžari začeli prerivati in je nastala zmešnjava, da bi skoro prišlo do pretepa. Kakor pravijo, so s tem Madžari hoteli nagajati Slovencem. Prosimo duhovščino, naj za drugič onemogoči takšne demonstracije s strani Madžarov, ker se pri službi božji nikakor ne damo motiti od njih. — K o l o n i s t.

SV. JURIJ OB ŠČAVNICI. Dne 3. t. m. zvečer se je vršil v gostilni Tomaža Pergerja volilni shod klerikalne stranke. Udeležba je bila precej pičla. Navzoči so bili tudi pristaši drugih strank. Govorili so kandidatje g. Rajh iz Ljutomera, g. Neudauer iz Gornje Radgone ter duhovnik g. Hrastelj iz Maribora, ki so v glavnem le proslavljali «uspehe» klerikalne politike, dasi njihovi poslanci z dr. Koroščem na čelu v Beogradu za svoje volilce niso dosegli ničesar. Obljubljali so pa, da nam bodo v oblastnih skupščinah odprli vrata samega paradiža. Končno se je duhovnik g. Hrastelj v poveličavanju SLS in dr. Korošca posluževal neresnice, da je zasluga edino SLS in dr. Korošca, da smo dobili oblastne skupščine. Klerikalni voditelji se motijo, ako mislijo, da smo tako zaostali, da jim verjamemo vse, saj danes že vsakdo ve, da nam oblastne skupščine predvideva u s t a v a, katere SLS ni hotela n i k d a r o d k r i t o s r č n o p r i z n a t i. Razumljivo je, da so govorniki udrihali po vseh drugih strankah, in sicer tako, kakor da bi na ljudeh drugega mišljenja ne bilo niti ene dlake poštene. Vsak pošten in razumen človek se je moral zgražati nad takimi izvajanji. Končno je zapel jeremijado radi razkola SLS v našem okraju g. Novak iz Križevcev, ker so viničarji vložili svojo listo z nosilcem g. Lipovškom. Slaba prede klerikalcem, ker morajo s takimi lažmi reševati svojo potapljajočo se barko.

ŠT. OŽBALT OB DRAVI. Snega nimamo mnogo, vendar so koncem decembra s prvim snegom prišle k nam tudi divje svinje in celo en jelen se je izgubil k nam. Lovcem se ni posrečilo, da bi bili kaj ustrelili. — Duhovnika pri nas nimamo in prihaja v primeru potrebe k nam duhovnik iz Brezja.

STARA GORA PRI ZGORNJI KUNGOTI. Tu se je vršil volilni sestanek 2. t. m. v prostorih gostilne Robnik. Sestanek je otvoril in vodil predsednik krajevne organizacije iz Zgornje Kugote, g. Trinkaus, poročal pa je kandidat SDS g. Smonig. Sestanka se je udeležilo nad 30 volilcev. Govoril je tudi še tajnik krajevne organizacije g. Komauer.

SV. DUH NA OSTREM VRHU. Pri nas bomo 16. t. m. obhajali božičnico v prid revnim šolarjem. Nabralo se je že precej darov za našo obmejno deco, zlasti od Planinskega društva. Prosimo pa tudi še tem potom vse Slovence daleč naokoli, naj se spomnijo nas mejašev ob avstrijski meji s kakšnimi, četudi malimi darili.

ŠT. PETER POD SLOVENSKIMI GORAMI. Ob krasni udeležbi se je vršil 9. t. m. v Gabronovi gostilni občni zbor krajevne organizacije SDS za Št. Peter in okolico. Kakor drugod tako je tudi v Št. Petru zanimanje za SDS veliko in razveseljivo, kar je dokazalo lepo število na novo vstopivših članov v organizacijo. Brezdvomno bo tudi uspeh pri volitvah v oblastno skupščino pri nas zelo zadovoljiv. Zborovanje se je vršilo v najboljšem razpoloženju, govorilo se je mnogo o naših gospodarskih vprašanjih in potrebah ter o volitvah v oblastno skupščino, od katere pričakujejo vsi zboljšanje našega obupnega gospodarskega stanja. V odbor krajevne organizacije so bili izvoljeni ti-le somišljeniki: Martin Ulčnik, posestnik v Zagorju, predsednik; dr. Ferdo Kunej, zdravnik in posestnik v Št. Petru, podpredsednik; Vinko Balon, posestnik v Št. Petru, tajnik; Ivan Zupančič, posestnik v Zagorju, blagajnik. Odborniški namestniki: Josip Stancer, posestnik v Srebrniku, Franc Božiček, posestnik v Zagaju, Ivan Štusaj, posestnik na Križanvrhu, Karel Uršič, trgovec in posestnik v Dekmanci, Vinko Šplajt, posestnikov sin na Plesu. Pozdravljamo novi odbor ter smo prepričani, da bo zastavil vse svoje moči, da bo naša organizacija še močnejša ter vedno tako samozavestna in požrtvovalna, kakor se je to pokazalo pri letošnjem glavnem zborovanju.

ŠT. JURIJ OB JUŽNI ŽELEZNICI. Kako malo ljubezni do naroda in njegovega napredka imajo naši klerikalni zagrizenci, nam kaže najbolj naslednji primer: Kakor smo že objavili, so se zbrali fantje iz Št. Jurja in okolice, ki so željni napredka in ki jim je mnogo na tem, da bi osobito dolge zimske večere uporabljali sebi v prid, nam drugim pa v razvedrilo. Redno in točno prihajajo k pevskim vajam v šolo. Že je bilo opažati, da so prvi pričetki težav začetnika-pevca minili in zanimanje je raslo od dne do dne. Zdaj pa poslušajte! Naenkrat slišimo oznanilo, da se bodo od sedaj naprej vršile redno pevske vaje v Katoliškem domu in kdor ima veselje, bo tudi telovadil pri Orlu. Da, prav lepo je to, in nič ne bi imeli mi kmečki fantje proti temu petju, saj imamo kar dva organista — pevski zbor bi bil lahko sijajen. Toda vprašamo vas: «Kje pa ste bili prej, vi klerikalni zagrizenci? Ali nismo bili

že poprej toliko vredni, da bi nas bili pozvali in z nami prepevali lepo narodno pesem. Ne imejte nas za tako neumne in ne mislite, da boste s svojo agitacijo razdrli in razgnali naše spočeto petje. So pač volitve pred nami in naše kroglice vam diše. Pa na ta način ne bo nič! Morate že drugače prijeti! Povemo vam pa, da je ta način agitacije neznačajen in če bi imeli vi res pravi smisel za petje, bi prišli k vam v šolo in skupno bi se pogovorili. Tako pa ste pokazali, da ne ljubite napredka, torej ste pri nas opravili. Svetujemo samo posameznikom, da pustijo pritajeno nagovarjanje. Pa brez zamere!

SREDIŠČE OB DRAVI. Vsem somišljenikom in prijateljem iz Središča in okolice naznanjamo, da se bo vršil v nedeljo 16. t. m. ob 2. uri popoldne volilni shod Samostojne demokratske stranke v prostorih gostilne g. Fr. Horvata v Središču. Na shodu bodo govorili nosilec naše liste za ptujski srez g. Lovro Petovar in drugi kandidati. Na shod pride tudi naš stari prijatelj in sobojevnik g. Branko Svoboda iz Varaždina. Somišljeniki, v nedeljo popoldne vsi na shod! — Tajništvo krajevne organizacije SDS v Središču.

GORJE PRI BLEDU. V nedeljo 9. t. m. se je vršil v Gorjah v gostilni Jan dobro obiskani shod SDS. Predsedoval mu je Boris Černe, posestnik in trgovec v Gorjah. Kot glavni govornik je nastopil tovariš g. Ambrožič, kandidat za oblastno skupščino, ki je osvojil s svojim govorom navzoče poslušalce — tudi socijaliste in klerikalce. Shod se je vršil mirno brez vsakega vrišča, kar ni običajno v Gorjah. Posebno na klerikalnem shodu na Štefanovo so se izkazali naši klerikalci v Orlovskem domu prav po albansko ter so neklerikalnim govornikom, ki so se oglasili k besedi, delali silen vrišč, da bi bili ja zamašili ušesa poslušalcem. Na našem shodu so bila odprta vrata resnici ter je dobil vsak besedo, pa ne samo za tri minute, kakor je delal to predsednik v Orlovskem domu. Poslednji se je oglasil k besedi naš socijalist g. Bregant iz Zasipa, ki je v dolgovezném govoru zabaval poslušalce nad poldrugo uro, na kar mu je naš predsednik Černe v par besedah prav prijateljsko izpodbil njegova izvajanja ter je g. Bregant sam uvidel, da je v zmoti. Po zaključku shoda se je vnela običajna debata. Govorilo se je to in ono. Govorica je nanesla tudi na kandidata Jakoba Jana, ki kandidira na klerikalni listi. Jakob Jan je bil med vojsko župan v Gorjah. Bil je že svoj čas poverjenik za kmetijstvo, predsednik Kmetijske družbe itd. Pri vsem tem pa ne vidimo njegovih zaslug, ker jih ni. Na vseh teh mestih bi mu bilo mogoče kaj doseči. Gorjanci se zavedajo tega in zato pravijo vsi, da njega ne bodo volili. Sam on je prepričan, da v svoji vasi ne dobi niti pet glasov.

GOSPODARSTVO

ijski pouk

POMLAJEVANJE TRAVNIKOV.

Travniška ruša je po naših travnikih že močno opešala, ne povsod, toda v premnogih primerih. Žlahtne trave in detelje so izginile, namesto njih pa so se naselile razne in številne plevelne rastline. Zaradi tega je pridelek čim dalje manj vreden. Ruša je bolj redka in daje zaradi tega manj košnje. Pa tudi krma je manj vredna, ker nam daje različen plevel veliko slabšo krmo kakor pa žlahtne trave in detelje.

Vzrok temu pešanju naših travnikov je iskati v premali brigi, ki jo imamo za travnike. Travnike poznamo le takrat, kadar jih je treba kositi. Prej in slej pa storimo premalo zanje, razen spomladi, ko poravnavamo krtine. To pa tudi le zaradi tega, da gre košnja lažje izpod rok. S tem je po navadi vse delo opravljeno, tako da nam pozneje le še kosa in grablje gospodarita po naših travnikih. Travniki se nam zaradi tega skoraj povsod že kvarijo, tako da je zadnji čas, da tudi zanje kaj storimo. Zadnji čas je, da popravimo rušo, da skrbimo za razvoj žlahtnih trav in detelj in da zatiramo škodljivi plevel. Ruša naj se zopet zgosti in izpopolni z dobro travo in deteljo.

V ta namen je pa treba travnik pomladiti. Z ene strani je treba z dobrim gnojenjem vplivati, da se dvigne rodovitost zemlje in da se zopet okrepijo razne dobre trave in detelje. S pravilnim gnojenjem preženemo tudi različen plevel, ki ne trpi gnojenja. Z druge strani je treba, da po opešanih travnikih posejemo nekoliko dobrega semena, da se žlahtne trave in detelje na novo zasejejo in ugnezdijo in da se na ta način vsa ruša zopet popravi in zgosti.

Za pomlajenje travnikov se je treba že sedaj odločiti, ker je treba, da skrbimo že sedaj za dobavo travnega in deteljnega semena, ne pa šele takrat, ko je treba seme v roke vzeti in ko ga navadno že zmanjkuje v trgovini. Za posetev so važne visoke in srednje visoke trave kakor so francoska pahovka, pasja trava, mačji rep, travniška bilnica, izmed detelj pa nokota in švedska detelja. Za oral travnika je treba povprečno po 10 kg tako mešanega semena, ki ga je pa sestaviti po dotični legi travnika in po kakovosti travniške zemlje.

POSKUSI S HMELJEM.

Danes se mnogo sliši o hmelju in to v krajih, kjer sploh še ne vedo, kako se ta rastlina goji. Radi bi ga vpeljali, da bi si opomogli pri svoji kmetiji, ki peša in propada od leta do leta. Vnemajo jih k temu lepi uspehi, ki jih dosezajo v zadnjih letih Savinjčanje, pa tudi po drugih hmeljarskih krajih. Prvi poskusi, ki so jih napravili posamezni zanimanci tudi že po naših krajih, so se dobro obnesli in to jih spodbuja k nadaljnjim poskusom. Naši gospodarji so v dobri veri, da bi se dalo s hmeljem več pridobiti kakor pa s sedanjimi panogami našega kmetijstva. Tudi po vinskih krajih so se začeli vnemati za hmelj, ne glede na to, da imajo že s svojim vinogradništvom dosti dela in skrbi.

Že na tem mestu moram pa povedati, da je postalo tudi pridelovanje hmelja manj zanesljivo, odkar je začela peronospora napadati hmeljske nasade in delati tudi temu pridelku veliko škodo. Danes morajo v Savinjski dolini ravno tako škropiti svoje hmeljne nasade, kakor škropimo naše vinograde. Tudi je na tem mestu poudarjati, da je treba za uspešno vnovčevanje hmelja pripravnih sušilnic, ki jih je najbolje zadružnim potom graditi.

Za uspešno pridelovanje hmelja je treba seveda tudi drugih pogojev, ki se tičejo zemlje, lege in podnebja. Glede slednjega mu pri nas lahko ustrežemo, ker ljubi srednje vlažno podnebje. Sušno in mokro vreme mu je zoprno. Važno pa je, da mu damo pripravna tla, ugodno zemljo in lego. Hmelju ugaja globoka zemlja, ki je srednje ilovnata ali peščeno ilovnata in ki ima potrebno apno in črno prst v sebi. Na globoko obdelani in rodovitni zemlji ga imamo lahko 12 do 15 let, pa tudi dalje. Zemljo mu pripravimo z globokim oranjem ali pa prekopanjem, ki mora biti saj 40 cm globoko. Čim debelejša je plast zemlje in čim globočje jo obdelamo (tudi 60 cm in več), tem vztrajnejša in rodovitnejša je hmeljna rastlina. V okolici Žatca na Češkem raste hmelj po naplavini, ki je dva do tri metre globoka.

Hmelj ne ljubi zatišja niti ozkih dolin, ampak odprte in ravne lege. Pri nas je treba delati v pripravnih legah nadaljnje poskuse, da se prepričamo, kakšne vrednosti je za različne naše kraje. Ti poskusi nas bodo najbolj poučili, ali se je poprijeti bolj na široko tega pridelka ali ne. Napredni in imovitejši posestniki naj se najprej lotijo poskusnih nasadov!

KOKOŠI, KI PO ZIMI NESO.

Pozimi so jajca najdražja. Zato so zimske jajčarice najbolj cenjene. Pod tem imenom pa ni razumeti kako posebno pasmo kokoši, kakor bi eden ali drugi mislil, ampak to so živali, ki jih pripravimo s skrbno vzrejo in strežbo do tega, da nam tudi pozimi neso. V vsaki pasmi imamo lahko zimske jajčarice in ravno tako tudi pri naših domačih kurah. Do tega, da nam pozimi neso, pridemo pa na sledeči način:

Predvsem je važno, da vzgojimo te živali iz zgodnjih gnezd. Že v prvi spomladi moramo imeti piščeta, da postanejo dobre zimske jajčarice. Zgodnja piščeta nam začno že na jesen in zimo nesti in ta lastnost se kaže tudi v poznejših letih. Ko prično jarčke na zimo nesti, je to nesenje podpreti po eni strani z dobro in tečno pičo, po drugi strani pa z dobrim oskrbovanjem. Znano je, da je zimski čas najslabši čas za nesenje. Pozimi manjka oživljajoče moči solnca in zato tudi tiste mnogovrstne in prikladne hrane, ki jo dobe živali zunaj na spomladni paši in pozneje. Zlasti jim manjka živalskih (mesnatih) snovi v krmi. Samo žitno zrnje jim povsem ne odgovarja. Zimske jajčarice je imeti tudi pozimi dosti na gorkem. Mrzle kurnice niso dobre. V zimskem času se jajčarice najbolje počutijo v hlevu. Skrbni gospodarji napravljajo kurnice pod stropom hleva v enem ali drugem kotu, da so kokoši čez noč dosti na gorkem. Prenizki hlevi so manj pripravni za take hlevske kurnice. Take kurnice morajo imeti svoj vhod od zunaj, znotraj hleva pa morajo biti trdno obite z deskami, da ne more perje padati v jasli in med krmo. Najslabše so kurnice po drvarnicah, ki so ob straneh samo iz remeljev obite.

Ravno tako važno je pa tudi to, da skrbimo za pripravno zimsko klajo, v kateri ne sme manjkati ne klajnega apna niti živalskih (mesnatih) snovi. Tudi je važno, da skrbimo pri zimskih jajčaricah za zadostno gibanje. Priporoča se v ta namen, da natrosimo pod streho, kjer se kokoši čez dan mude, rezanico vsaj dva prsta na debelo in da nasujemo po tej rezanici potrebno zobanje. Kure naj ga z brskanjem iščejo po tleh, kar vpliva ugodno na telesno toploto. Na ta način vplivamo na dober počut živali in s tem tudi na večjo nesnost v zimskem času.

Tedenski tržni pregled

ŽITO. Razmere na žitnih tržiščih brez bistvenih sprememb. Na novosadski blagovni borzi so bile 11. t. m. naslednje cene za 100 kg na debelo: pšenica 287 Din 50 p do 291 Din, oves 160 do 165 Din, turščica 139 do 150 Din.

ŽIVINA. Na zadnjem mariborskem sejmu je bila živahna kupčija in se je precej živine prodalo za inozemstvo. Cene pa se kljub temu niso okrepile. Za kilogram žive teže so se trgovali: voli, debeli 7 Din 75 p do 8 Din 25 p, poldebeli 6 Din 50 p do 7 Din 50 p, plemenski 3 Din 25 p do 6 Din, biki za klanje 6 Din 75 p, klavne krave 5 Din 50 p do 6 Din, plemenske 4 Din 75 p do 5 Din, krave za klobase 2 do 2 Din 75 p, molzne in breje krave 6 do 8 Din.

Cene tujemu denariu

Na zagrebški borzi se je dobilo 11. t. m. v devizah:

100 avstrijskih šilingov za 798 Din 50 p do 801 Din 50 p;

100 nemških mark za 1349 Din 50 p do 1352 Din 50 p;

100 madžarskih pengov (pengö je nova zlata madžarska valuta) za 992 do 995 Din;

100 italijanskih lir za 242 Din 93 p do 244 Din 93 p;

1 dolar za 56 Din 62 p do 56 Din 82 p;

100 francoskih frankov za 224 Din 83 p do 226 Din 83 p;

100 češkoslovaških kron za 167 Din 75 p do 168 Din 15 p.

Sejmi

17. januarja: Kapele, Videm (pri Kočevju), Cerklje (pri Kranju), Železniki, Kostanjevica, Kotredež, Unec.

18. januarja: Novo mesto.

Ker ni hotel g. Pucelj skupne napredne fronte proti SLS, naj kmetje sami napravijo napredno fronto s tem, da glasujejo 23. t. m. za liste Naprednega bloka.

20. januarja: Kamnik, Kočevje, Beltinci, Sveti Lenart v Slovenskih goricah.

21. januarja: Videm (pri Brežicah), Višnja gora, Teharje.

22. januarja: Gradac, Sodražica, Mozirje.

Kratke vesti

= **Število konkurzov v Sloveniji.** Tekom leta 1926. je bilo v Sloveniji razglašenih 77 konkurzov proti 78 konkurzom v letu 1925.

= **Sejmi v Gradacu.** Občina Gradac naznanja, da se vrše vsi sejmi v letu 1927. ob sobotah. Leta 1926. so se sejmi vršili ob petkih, tako da v letošnjem letu po označeni spremembi padejo na en dan pozneje, to je v soboto.

= **Živinorejska zadruga za Slovenske gorice** se je ustanovila pretekli teden v Sv. Lenartu. Sedež novoustanovljene zadruge je pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah. Prvi odbor tvorijo gg.: Maks Šuman, posestnik v Radehovi, Jakob Arnuš, župan in posestnik v Šetarjevi, Ernest Pollanetz, Henrik Sarnitz, Karel Aubl, vsi posestniki pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, Fran Štupica, notar pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, Fran Schönwetter, posestnik v Zamarkovi, Ludovik Breznik, posestnik v Spodnjih Žerjavcih, in Janez Kolerič, posestnik v Zgornjih Žerjavcih. Član zadruge more postati vsak živinorejec v območju Slovenskih goric, ki se zaveže, da bo pospeševal zadružne cilje. Živinorejci iz gornjega ozemlja naj se v lastnem interesu v svrho sprejema v zadrugo zglase do 1. marca t. l. v pisarni g. Frana Štupice, notarja pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, ter s pristopom prispevajo h gospodarskemu napredku in povzdigi splošnega blagostanja v svoji ožji domovini.

= **Nov madžarski denar.** S 1. t. m. je v Madžarski stopila v veljavo nova zlata valuta, katere edinica je pengö. En pengö je vreden 12.500 dosedanjih papirnatih madžarskih kron, a v naši valuti blizu 10 Din.

Obrtniški vestnik

SLOVENSKO OBRTNO DRUŠTVO V MARIBORU.

Tiho, skoro neopaženo se je pred prilično mesecem dni izvršil občni zbor Slovenskega obrtnega društva v Mariboru v navzočnosti lepega števila članov. Iz poročil društvenih funkcijonarjev je bilo razvidno, da se je imelo društvo tekom zadnjih dveh let boriti s težko notranjo krizo, katero je pa prebolelo in je pričakovati sedaj intenzivnega društvenega dela za napredek slovenske obrti v Mariboru. Razveseljivo je, da so se društvena pravila spremenila v tem zmislu, da se lahko sprejemajo kot člani tudi obrtniški pomočniki in se ustanovi poseben odsek pomočniškega zbora, ki šteje, kakor čujemo, že danes okrog 100 članov. To je vesel pojav ne le radi solidarnosti med obrtniki in pomočniki, ampak zlasti radi tega, ker bodo ti potom društvenega delovanja vzgojeni in v značajih utrjeni pomočniki nedvomno dobri in zavedni bodoči obrtniki ter voditelji svojih stanovskih organizacij.

Za predsednika društva za tekoče poslovno leto je bil izvoljen g. Miha Vahtar, za podpredsednika g. Franc Horvat, ki je v odboru društva že od njegove ustanovitve. V odboru so še tovariši: Franc Špes ml., Klubička, Sulič, Kotar, Ilih, Kvas, Šel, Stajnko, Greif in Kumerc, namestniki Kodrič, Rataje, Munda in Dobaj, preglednika računov dr. Juratič in Sonenvald, predsednik razsodišča Bureš. Izvolitev teh dobrih in agilnih obrtnikov je jamstvo, da bo društvo dobro delalo, je pa tudi obenem vzpodbuda za vse obrtnike v Mariboru, da se vpišejo v to svojo stanovsko organizacijo. Čim večje bo število članstva, s tem večjo odločnostjo bo moglo društvo varovati in ščititi pravice obrtništva in odbijati vse naskoke na napredek in razvoj naše obrti.

Gospod Novak je pri slučajnostih izrazil svoje veselje, da se je društvo povrnilo v stari tir rednega dela, je priporočal slogo in svaril pred zopetnim zanašanjem zahrbtnosti in intrig v društvo bodisi iz katerekoli strani. Poročal je tudi o akciji za obrtniško «Samopomoč» ter pozival obrtnike, ki hočejo svojcem olajšati najhujše čase v primeru smrti, naj se vpišejo. Končno je toplo priporočal tudi nakupovanje delnic Obrtne banke, ki nam more koristiti le, ako smo tudi kot delničarji številčno močni. — Znani obrtniški organizator g. Založnik je podal še nekaj inicijativnih smernic za društveno delovanje.

Občni zbor se je izvršil mirno ter ob velikem zanimanju članstva. Vsi udeleženci so vztrajali kljub pozni uri do konca, kar jasno dokazuje, da so se obrtniki zopet pričeli zavedati važnosti stanovske organizacije in pa dejstva, da le številčna moč pomeni predpogoj za uspeh v boju za pravice svojega stanu.

Lepa naša . . .

Lepa naša domovina,
stare slave dedovina,
voliš nove si talente
za deželne parlamente.

Klerikalna hujskarija
spet seli se v božji hram,
župnik krepko spet nabija
in razlaga svoj program.
Zdaj pozná le svoje liste,
božje pa besede nič...
Pridi k nam, nebeški Kriste,
vzemi v roko pleten bič!...

Pucelj pita svojo stranko
z blaženo Slavensko banko,
dokumente skupaj zbira,
z banko stranka mu umira.
Pucelj je — glavica bistra —
bil za vodnega ministra;
kaj mu mar slovenski jadi
naši lepi vinogradi!
Zdaj prejema pokojnino
in bo pil francosko vino.
Naš minister Janez Pucelj
v sodec dolg bo vtaknil cucelj...

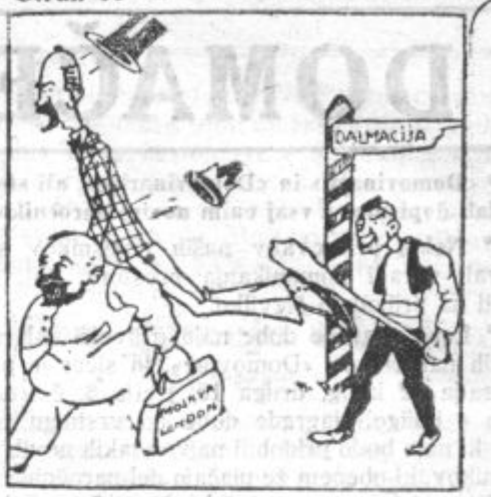

Radić gre v Dalmácijo
delat agitacijo.
Svet ga sit je dolgo že,
z batom nadenj spravi se,
še podplate mu podkuri,
zdaj domov se Radić žuri.
Vsi so le glasov lakomni!
Kmet slovenski, to si pomni:
da boš pravi brat med brati,
voli z nami — demokrati!

Kaj bodo storili 23. t. m. nekdanji republikanski volilci

(Dopis.)

Leta 1920. sem volil socijalne demokrate (gospoda Kristana) v dobri veri, da bodo delali tako, kakor so obljubili. Komaj so bili v Beogradu, že so javno povedali, da so bili republikanci le na videz zaradi nas, ki smo jim sedli na lim kakor muhe. Socialni demokrati so od tedaj zelo osovražena stranka.

Zato leta 1923. nismo več volili socialistov, ampak radićevce. Leta 1925. smo spet volili radićevce, in sicer na Kranjskem g. Prepeluha, ki je strašno napadal g. Puclja.

A še isto leto so radićevci pljunili na republiko.

Kaj naj sedaj storimo? Izdali so nas oni, ki smo jim zaupali.

Le samostojni demokrati so vedno enaki. Klerikalci so kakor mavrica. Pri tem pa so navzgor ponižni in monarhisti, navzdol pa vse, kar kdo hoče. Noben pošten republikanec ne more voliti ne SLS, ne radićevcev, ne socijalistov.

(Opomnja uredništva: Ta dopis priobčujemo z opomnjo, naj bi vsi nekdanji republikanci, zlasti po Dolenjskem, Prekmurju in v mariborski oblasti sploh, ki so bili tako nečuveno varani od Radića, prav storili, če volijo edino zares ljudsko, demokratsko stranko, to je SDS.)

Kdor hoče, da ga bo gorje še bolj teplo, da bo plačeval še večje davke, še bolj garal, a manj jedel, ta naj voli SLS.

BELEŽKE

+ **Tišina v Prekmurju.** Pišejo nam: Radićevski agent dr. Pernar je osrečil tudi naše kraje. Nastopa jako oblastno in ne bo imel posebnih uspehov. Še celo s svojimi ljudmi se je ponekod skregal. Ko je okoli božiča odstopila RR vlada, jó je kar ponoči popihal. Od takrat ga še nismo videli. Mislimo, da se bodo radićevci zelo zmotili glede glasovanja naših Prekmurcev.

Nič klerikalcem ne verujte, nič jim kroglic ne dajte! Sedem let so Vam dajali le prazne obljube, v sedmih letih so vse zavozili.

DOMAČE NOVOSTI

*** «Domovinarji» in «Domovinarice», ali ste že poslali dopisnico z vsaj enim novim naročnikom?**

* **Nekaj prispevkov naših dopisnikov smo** morali zaradi pomanjkanja prostora, žal, odložiti na prihodnjo številko.

* **Lepe nagrade** dobe najmarljivejši nabiralci novih naročnikov «Domovine», in sicer je prva nagrada 12 knjig, druga 10, tretja 8, četrta 6, peta 4 knjige. Nagrade dobe po vrstnem redu oni, ki nam bodo pridobili največ takih novih naročnikov, ki obenem že plačajo del naročnine (po 20 Din vsak nov naročnik). Natančne naslove novih naročnikov in njihovo naročnino je treba poslati do konca t. m., ko bomo izmed številnih nabiralcev poiskali najmarljivejše ter jim poslali nagrade. Komur se ne posreči dobiti naročnikov, ki bi že takoj plačali del naročnine, nam seveda lahko pošlje tuni takšne naročnike, ki plačajo pozneje. Prijatelji in prijateljice, delajte za naš pošten in dober list, kakor Vam razmere dopuščajo. Na delo!

* **Sijajni shodi SDS v logaškem okraju.** Na praznik sv. Treh kraljev in preteklo nedeljo so bili sijajni shodi SDS v logaškem okraju. V Rovtah je govoril g. dr. Žerjav, pred njim pa kandidat g. Valentin Poljanšek iz Žirov. Navzoči klerikalci, ki jih je naščuval cerkovnikov sin, ki je bil že dvakrat v lemenatu, so nekaj časa poskušali z neumestnimi opazkami motiti govornike, a so bili zavrnjeni, tako da so končno umolknili. V nedeljo je bil lep shod v Žiberščah, ki so od nekdaj napredna trdnjava. Ljudstvo je z veseljem pozdravilo kandidata, ki je naše gore list, tovariša Poljanška, ki je razvil kmečki program. Istega dne je bil krasen shod v Hotederšici, kjer je bil z navdušenjem sprejet govor kandidata Poljanška. Najlepši pa je bil javni shod v Dolnjem Logatcu, kjer je za Poljanškom nastopil naš poslanec gosp. dr. Žerjav, ki je odgovarjal na izjave dr. Korošca na Vrhniki. Na vse zborovalce brez izjeme so močno učinkovale jasne besede demokratskega voditelja. Navzoči klerikalci so molčali in tudi njihov kandidat, dosedanji župan g. Oblak, ni spravil besede na dan.

* **Število prebivalcev v Ljubljani.** Po zadnjih statističnih podatkih se je povečalo število prebivalstva v Ljubljani izza leta 1920. za 6000, tako da znaša sedaj okrog 56.000 ljudi. V teh šestih letih se je zgradilo okrog 300 hiš in šteje Ljubljana sedaj vseh hiš 2600. Površina mesta s Spodnjo Šiško in Barjem obsega 43 km². Mestna občina namerava s pomočjo obligacijskega posojila v znesku 30 milijonov dinarjev zgraditi pet velikih stanovanjskih hiš.

* **Spomenik Nikoli Pašiću** V Beogradu se je ustanovil odbor za postavitev spomenika pokojnemu državniku Nikoli Pašiću.

* **Podražitev viržink in tobaka za žvečenje.** Monopolska uprava je te dni podražila viržinke za 25 Din pri 100 komadih (tako da stane sedaj en komad 1 Din 25 p), ter tobak za žvečenje za 25 Din pri kilogramu. Pravijo, da bo podražitev tobaka najbolj prizadela Slovenijo, kjer je ta, ne baš lepa navada najbolj razširjena.

* **Podaljšanje policijske ure v Ljubljani in Mariboru.** Velika župana ljubljanske in mariborske oblasti sta določila policijsko uro v okolišu policijskega ravnateljstva v Ljubljani in v mestu Mariboru za gostilne do 24., za kavarne pa do 2. ure zjutraj. Ta razglas je stopil v veljavo dne 11. januarja 1927.

* **Pravilno sta rešila vse štiri uganke v naši božični številki** še naslednja: Peter Schönlieb v Trbovljah in Jan Umek v Ljubljani, samo posamezne uganke pa: Franc Žulovec v Vevčah in Feliks Jurgec pri Sv. Barbari v Halozah.

* **Redni občni zbor k. o. SDS v Žužemberku.** Pišejo nam: V nedeljo 16. t. m. ob 2. uri popoldne bo na kegljišču gostilne ge. Marije Pehanijeve redni letni občni zbor k. o. SDS. Vabimo vse člane SDS in prijatelje naše stranke, da se tega občnega zbora udeleže v največjem številu.

* **Odkritje jame s kapniki.** Kakor poročajo, je v minulem mesecu šest občanov iz Makol odkrilo ob vznožju gore Boč votlino, v kateri se nahajajo bleščečebeli kapniki. Bilo bi umestno, da se ugotovi, koliko je na stvari resnice.

* **Število odvetnikov v Sloveniji.** Koncem minulega leta je štela Odvetniška zbornica v Ljubljani 195 članov, to je štiri člane več kakor konce leta 1925. V Ljubljani je bilo 67 odvetnikov, v Mariboru 32, v Celju 17, v Ptuju in Murski Soboti po 9, v Novem mestu 7, v Dolnji Lendavi in v Kranju po 4, v Brežicah, Kamniku, Konjicah, Kočevju, Ljutomeru, Radovljici in Slovenski Bistrici po 3, v Gornji Radgoni, Krškem, Laškem, pri Sv. Lenartu v Slovenskih Goricah, v Litiji, Ormožu, Slovenjgradcu in Šmarju pri Jelšah po 2, v Cerknici pri Rakeku, Črnomlju, Gornjem Gradu, Kozjem, Metliki, Ribnici, Škofji Loki in v Šoštanju po 1 odvetnik.

* **Morska miš v Jadranu.** V šibeniškem kanalu so ribiči ujeli te dni redko ribo, tako zvano morsko miš, ki živi navadno ob obalah Afrike. Riba je bila dolga dva in pol metra.

* **40letnica steklarne v Hrastniku.** Letos bo poteklo 40 let. odkar je prevzel steklarno v Hrastniku g. Abel starejši. Podjetje se je pozneje pretvorilo v delniško družbo, pri kateri sta glavna činitelja inženjer Viljem in Rihard Abel.

* **Od mrtvih je vstal.** Po 12 letih se je oglasil iz Rusije Anton Bolte, rodom iz Kamnika, ki je bil v prvih bojih z Rusi ranjen in ujet v Galiciji. Od takrat njegovi svojci niso imeli o njem več glasu. Bolte je bil celo uradno proglašen za mrtvega. Sedaj je pa nenadoma njegova sestra Cecilija, stanujoča v Sarajevu, prejela od njega pismo, da je čil in zdrav v Stalingradu v Rusiji, kjer ima službo kot železniški nameščenec.

* **Požari v mariborski oblasti.** V vasi Apače na Dravskem polju je te dni nastal požar v Brodnjakovi hiši, ki je pogorela do tal. Ker so domači trdno spali, bi bil ogenj kmalu zahteval tudi smrtne žrtve. K sreči se je najbližji sosed pravočasno zbudil in rešil nesrečno družino. — Na Jesenicah pri Rogaški Slatini je na Silvestrov večer zgorela hiša posestnika Žaraka. Rešili so le nekoliko pohištva, dočim je vse drugo zgorelo.

* **Požar v ruški tvornici vžigalic.** V tvornici vžigalic v Rušah, ki je pred dvema letoma pogorela skoro do tal, je na novega leta dan nastal zopet požar. Domače in tovarniško gasilno društvo z motorno brizgalno sta takoj prihiteli na lice mesta ter po skupnem naporu zajezili širjenje požara na sosednje objekte.

* **Nesreča pri eksploziji stare patrone.** Te dni je operater sokolskega kina Jože Kavčič v Škofji Loki hotel porabiti kovino stare patrone pri nekem popravilu in jo je v to svrho hotel prežagati. Pri tem pa mu je patrona eksplodirala in mu na levi roki odtrgala konca dveh prstov ter ranila tudi obraz. Ponesrečenca so prepeljali v bolnico v Ljubljano.

* **Utonila pri pranju.** Iz Sv. Florijana pri Rogatcu nam pišejo: Koncem decembra 1926. je na Grobelnem pri pranju utonila služkinja Marija Žerakova, ki je bila rojakinja iz naše fare. Bila je poštena in pametna mladenka. Blag ji spomin! Preostali materi in bratu izrekamo iskreno sožalje.

* **V deročih valovih.** Iz Oslušovcev pri Veliki Nedelji nam pišejo: Zadnja povodenj ob priliki tajanja snega bi bila skoro zahtevala v naši vasi človeško žrtev. Ko je preplavila Pesnica jezove, sta se spustila dva fanta v majhnem čolnu čez valove Pesnice, da si ogledata katastrofo deroče Drave, katera je posestnikom odnašala ogromne množine lesa. Ko dospeta s čolnom v sredino potoka, se čoln po naključju nagne in mladenič Franc Horvat pade v deroče valove, Janko Korpar pa ostane ogrožen in brez orodja sam v čolnu. Vendar sta se k sreči oba rešila.

* **Ponarejeni tisočaki** so krožili v zadnjem času v Prekmurju in Medjimurju. Ker so zelo slabo ponarejeni, jih je lahko prepoznati od pravih. Orožništvu se je posrečilo prijeti nekega Rudolfa Pintariča, ki je v družbi z nekim Slovencem izdajal ponarejen denar. Upati je, da bodo ponarejalci kmalu pod ključem.

* **Zastrupljenje.** Lani oktobra je umrl v Ratkovcih 76letni Štefan Lapoša. Kmalu nato je zbolela tudi njegova žena Judita. Ker so se pojavili glasovi, da smrt, oziroma obolenje ni bilo naravno, je soboško sodišče dalo te dni izkopati Štefana Lepošo, da preiščejo vzrok njegove smrti. Istočasno pa je zaprlo pokojnikovega brata Ivana Lepošo in njegovo ženo Ano kot osumljenca, da sta zastrupila Štefana ter njegovo ženo. Preiskava se nadaljuje.

* **Tatvina poštne denarne vreče v Ljubljani.** Med vožnjo od šentpetrske pošte do glavnega kolodvora v Ljubljani je bila te dni iz poštnega avtomobila ukradena denarna vreča z 79.350 Din gotovine. Policija je aretirala več poštnih uslužbencev kot osumljenih tatvine. Po dalje časa trajajočem zasliševanju je končno šofer poštnega avtomobila, 27letni Ivan Mandelj priznal, da je on sam ukradel denarno vrečo, ki jo je zakopal v seno pri Prašnikarjevih na Glincah. Radi soudeležbe na tatvini je policija aretirala še njegovega očeta Franceta, mater Heleno in pa taščo Prašnikarjevo. Ženo šoferja Mandelja Amalijo je policija pustila na svobodi, ker ima komaj enomesečnega dojenčka.

* **Izpuščeni osumljenci.** Iz Odrancev v Prekmurju nam pišejo: Nedavno so orožniki aretirali Vincenca Gotorja ter njegovo mater in ženo, ker so bili osumljeni ponarejanja tisočdinarskih bankovcev. Takoj po zaslišanju so izpustili ženo in mater, par dni nato pa tudi njega samega.

* **Velik vlom.** V Laškem so neznani tatovi ponoči vlomili v rudniški konzum in ukradli za 26.000 Din raznega blaga. Ukradeno blago so odpeljali z vozom proti Celju.

* **Žalostna posledica fantovskega prepira.** Na praznik sv. Treh kraljev sta se pred Hrastnikovo gostilno na Raki sprla dva fanta in stekla na dvorišče sosednje hiše. Kmalu nato je pritekel nazaj po domače Kovačev ves krvav. Nesrečnik se je zgrudil na tla ter onesvestil. Vsaka pomoč je bila zaman, kajti imel je prerezani obe glavni žili. Orožništvo je ubijalca aretiralo.

* **Poskušen vlom.** Pišejo nam: V noči od 4. na 5. t. m. so hoteli neznani tatovi vlomiti v trgovino g. Adama Kincla v Sv. Juriju ob južni železnici. Vendar se jim je posrečilo vlomiti samo prva vrata, medtem ko drugih niso zmogli ali pa so bili pregnani. Na nasprotni strani ceste je pekarija g. Ivana Puhlina, oddaljena komaj 20 korakov, kjer so vso noč delali in imeli luč. Da so tatovi navzlic temu šli na delo, kaže, da so zelo predrzni in nevarni zlikovci.

* **Znake starosti** na obrazu in plešasto glavo boste preprečili najenostavnejše in najudobnejše s pomočjo dveh preizkušenih, zanesljivih in skozi dolga leta priljubljenih preparatov: I. Fellerjeva prava kavkaška Elsa-pomada za obraz in kožo, čuva mladost in lepoto ter je najmogočnejšega delovanja zoper pege, sojedice, nečisto polt, rdeče in hrapave roke. Z redovito masažo se odpravijo tudi gube z obraza. II. Fellerjeva močna pomada za lase odstranjuje prhaljaj, preprečuje izpadanje las in prerano osivelost, krhke lase napravi mehke in voljne. Cena obeh pomad je enaka. Za poizkus dva lončka od ene vrste ali po en lonček od obeh vrst Elsa-pomad obenem z zavojnino in poštnino za 38 Din ali samo proti vnaprej poslanemu denarju, ker je po povzetju poštnina za 10 Din višja. Naročila nasloviti: lekarnarju Evgenu V. Fellerju v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Hujše kot trtna uš so za vinogradnika radičevske carine za uvoz francoskega in italijanskega vina.

Kandidatne liste napredne fronte

Vrstni red skrinjic po srezih (glavarstvih) in imena nosilcev naprednih kandidatnih list (SDS in NSS) za volitve v ljubljanski in mariborski oblasti (23. januarja).

1. skrinjica.

KAMNIK: **dr. Rihard Karba**, župan in lekarnar, Kamnik.

2. skrinjica.

BREŽICE: Karel Cimperšek, trgovec in posestnik, Sevnica.

KRANJ: dr. Albert Kramer, novinar, Ljubljana.

LOGATEC: Valentin Poljanšek, posestnik, Dobračeva pri Žireh.

LJUBLJANA (mesto): dr. Dinko Puc, odvetnik, Ljubljana.

3. skrinjica.

ČRNOMELJ: Julij Mazzelle, posestnik, Gradac pri Črnomlju.

KOČEVJE: Ivan Rus, posestnik in industrijalec, Loški potok.

KRŠKO: Alojzij Šribar, posestnik, Ardro pri Raki.

LITIJA: Franc Lajovic, trgovec in posestnik, Litija.

NOVO MESTO: Rudolf Faleskini, posestnik in opekarnar, Dol. Straža.

PTUJ: Lovro Petovar, posestnik, Ivanjkovci.

RADOVLJICA: Josip Ambrožič, posestnik, Ljubno.

ŠMARJE: Anton Perkovič, kmet in župan, Sv. Florijan pri Rogatcu.

4. skrinjica.

CELJE (mesto): dr. Anton Božič, odvetnik, Celje.

DOL. LENDAVA: Janez Preininger, nadučitelj, Dobrovnik.

GOR. GRAD: dr. Jože Goričar, zdravnik, Mozirje.

KONJICE: Ignac Kotnik, posestnik in trgovec z lesom, Vitanje.

LAŠKO: dr. Joža Bohinjec, ravnatelj, Ljubljana.

LJUBLJANA (okolica): Franc Zebal, posestnik, Rudnik pri Ljubljani.

LJUTOMER: dr. Ivan Stojan, notar in župan, Ljutomer.

MARIBOR (desni breg): Jože Finžgar, kmečki sin, Sv. Marjeta na Drav. polju.

MARIBOR (levi breg): Matija Vračič, kmet in župan, Senarska.

MARIBOR (mesto): Josip Molforko, postajenačelnik, Maribor.

MURSKA SOBOTA: Štefan Godina, evangeljski župnik, Gor. Petrovci.

PREVALJE: Peter Mravljak, posestnik, Vuhred.

SLOVENJGRADEC: Albert Puncer, trafikant, Slovenjgradec.

5. skrinjica.

CELJE (okolica): Janko Lesničar, ravnatelj Zadružne zveze, Celje.

Bombo pripravljajo

Po ljubljanskih gostilnah in kavarnah so se zadnje dni hvalili Pucljevi pristaši, da pripravlja «Kmetski list» za ta ali drugi teden velikansko «bombo» proti SDS. Pripovedovali so, da bo g. Pucelj priobčil razne posnetke iz spisov, ki so bili od radićevcev odnešeni pri Slavenski banki in iz katerih naj bo zlasti razvidno, da so dr. Žerjav in nekateri drugi pristaši dobili leta 1923. izobraževalne in politične namene večje kredite.

Mi smo že v zadnji številki «Domovine» povedali, **da je bil ves dani denar, ki je bil določen iz tokratnega čistega dobička banke, povrnjen.** Tudi smo ugotovili, da je Slavensko banko imela zadnja leta v rokah Trboveljska premogokopna družba in pa dunajsko-pariška velebanka Länderbank, ki sta obedve odgovorni za vso škodo, ki bi mogla nastati radi zavoženosti Slavenske banke. Po vrhu smo še to povedali, da **imajo Pucljevci najmanj vzroka komurkoli delati očitke**, da je pri tem ali onem denarnem zavodu prejel denarja za splošne ljudske namene; kajti baš **radićevci so bili tisti, ki so takrat, ko je prešla Slavenska banka pod pritiskom režima RR na zadnjega gospodarja, dobili 2 in pol milijona dinarjev**, od katerih pa nihče ne ve, kako so se porabili. Znano je tudi, da so pred leti dobili poedini SKSarji od Jadranske banke večje zneske, od katerih ni imelo ljudstvo ničesar. Javnost tudi ne ve, kako se je uporabil denar (gospod Pucelj je nedavno na Raki priznal, da gre za 100.000 Din), ki so ga prejeli od pokojnega ravnatelja «Impeksa» Legvarta.

Dočim je povsod vidno, kako demokrati **vsak dinar, ki ga zberejo, uporabijo za obče namene** in se ve, kako sistematično podpirajo zlasti tudi **prosvetno delo, ki je ogromno in je naprednemu Slovenstvu v ponos, je obče** znano, da radićevci za splošni napredek ljudstva ničesar ne storijo, ničesar ne delajo in da ne vodijo in ne podpirajo nobene pomembnejše prosvetne ali druge, občepomembne javne organizacije. **Kam so torej šli milijoni, ki so jih prejeli? Kdaj bodo o njih položili račune?**

«Bomba», ki jo napovedujejo nekateri radićevci v «Kmetijskem listu», bo menda prava smrdljiva bomba, ki pa ne bo zadušila drugih, temveč le radićevske generale v Sloveniji. Ako nima g. Pucelj drugih sredstev za volilni boj kakor zlorabljanje gospodarske nesreče pri Slavenski banki, potem samo dokazuje, da je to zadnja bilka, na katero se obeša njegova potapljajoča se stranka v Sloveniji. Ako bi imel g. Pucelj slovenskemu kmetu kaj drugega pokazati od svojega ministrovanja kakor svojo pokojnino, bi ne vlačil Slavenske banke v volilni boj. Tega bi g. Pucelj tudi ne storil, če bi imel le količkaj resne volje, storiti za slovensko kmetsko gospodarstvo kaj dobrega, kajti vsak pameten človek ve, da se občim gospodarskim nesrečam ne pomaga, ako se zažigajo denarni zavodi. Mesto da bi radićevci, ki imajo za to odgovornega ministra dr. Krajača, Slavensko banko in z njo vloge slovenskih vlagateljev reševali, kakor bi to bila njihova dolžnost, pa so po banki le nosove vtikali, fotografirali vložne, dolžne in druge knjige ter razkrivali bančne poslovne tajnosti v zmoti, da bodo s tem SDS škodovali. **SDS pa ima čisto vest in se radićevskih «bomb» prav nič ne boji. Vse klevete in hudobije Pucljevcev se bodo maščevale nad samimi radićevci.**

Gospod Pucelj je na shodu na Raki že skupil od kmetov, ko jim je privlekel na dan svojo kramo o Slavenski banki. Slišal je take, kakor jih od kmetov še ni. Koliko pa je imel zmisla za slovensko gorje kot minister, je pa najboljše dokazal s tem, da je revežem za vse ogromne škode in poplave v Sloveniji nakazal samo borih **120.000 Din.** Čisto zaman se trudi g. Pucelj, da si bo s Slavensko banko opral svoje neuspehe. **Bolj ko bodo radićevci hujskali, bolj bodo 23. t. m. tepeni!**

Volilno gibanje v krškem okraju

SDS je imela na praznik sv. Treh kraljev sestanek svojih zaupnikov v Krški vasi. V okolici vlada veliko nerazpoloženje proti klerikalnemu kandidatu kaplanu Tomazinu iz Cerkelj, ki je ljudstvu zavozil tako zvani kanal in elektriko. V nedeljo 2. t. m. je imel g. kaplan sestanek svojih ovčic v Orlovskem domu v Cerkljah. Povedal nam je, **da sam prevzvišeni vladika Antou Bonaventura zahtevajo od njega, da mora on postati poslanec za oblastno skupščino.** Udeleženci tega sestanka so imeli v dvorani polno cigaret na razpolago in so se valili kar celi oblaki dima po dvorani. Za 6. t. m. so izdali klerikalci vabila za shod nosilca klerikalne liste dr. Milavca. Te listke **je dal g. kaplan v šoli otrokom** in jim naročil, da so jih morali raznašati po vasi in okolici. Proti takemu izrabljanju šolskih otrok v politične svrhe odločno protestiramo in prosimo oblastva, da se nemudamo pobrigajo za te vrste delovanja našega g. kaplana.

Popoldne istega dne se je vršil sijajno obiskan javen shod SDS v Bregani pri uglednem kandidatu g. Kalinu. Ravnatelj Jug iz Ljubljane nam je poljudno razložil pomen oblastnih skupščin in one točke iz programa SDS, ki naše kraje najbolj interesirajo. Zanimivo je to, da nam samo govorniki SDS govorijo o pomenu oblastnih skupščin, dočim vsi drugi o tem molčijo in na svojih shodih ne vedo drugega povedati, kakor zabavljati proti SDS. V živo nas je zadelo poročilo, kaj so nam pripravljali radićevci z g. Pucljem v zadevi uvozne carine na francoska vina. **Naših vinogradnikov tu doli se je lotil obup in skrajno ogorčenje nad takim izdajstvom «seljačke» vlade.** Na shod so prišli tudi trije hrvatski seljaki iz fare Sv. Duha pri Samoboru, **ki so se prepričali**, da so vse radićevske hujskarije le prazno besedičenje, kajti videli so, da so slovenski demokrati pametni, preudarni in **pošteni ljudje, ki poznajo red in** disciplino. Hrvatski seljaki se niso mogli načuditi mirnim, stvarnim in poučnim razmotrivanjem govornika, ki se blagodejno loči od radićevskih hujskarij. Eden izmed njih je povedal nato **gorke besede na naslov Radića** in se je smejal slovenskim radićevcem, ki hodijo k Radiću po zdravila, namesto da bi poslušali domače pametne in trezne ljudi ter še hrvatske radićevce poučili. Izvajanja preprostega seljaka so napravila na naše številne somišljenike najglobljí vtis in so marsikaterega radićevca, ki je prišel na shod, temeljito ozdravila.

Razpoloženje in zanimanje za SDS v krškem okraju je veliko, ker vidijo ljudje, da je SDS v resnici ljudska stranka, dočim delajo vse druge stranke samo zgago. Z zgagarji proč!

Po vzgledu avstrijskih generalov

Klerikalni gospodje vodijo volilne boje čimdalje bolj po vzoru in po poti avstrijskih generalov. Čim bolj se je bližal polom Avstrije in čim bolj so bili generali tepeni, tem obširneje je poročal general Höffer o zmagah nemškega orožja. Bolj ko smo se bližali koncu svetovne vojne, tem pogostejši so bili nabori in tem večkrat so vojaki prisegali in tem številnejši so bili pozivi, da je treba vzdržati. Čez noč je prišlo razsulo in avstrijska generaliteta se je razkropila v divjem begu.

Tak bo gotovo tudi konec SLS in njenih generalov. Že zadnje volitve v Zbornico za trgo-

vino, obrt in industrijo, kjer so bili klerikalci navzlic svoji zvezi s štirimi drugimi strankami po «notah tepeni» in so dobili od 48 mandatov samo 7, so dovolj jasen memento za klerikalizem v Sloveniji. Baš to pa menda klerikalce podžiga v obupni situaciji, da pri sedanjih volitvah v oblastne skupščine pritiskajo na vseh koncih in krajih, da bi dobili kot nadomestilo za svoje izgubljene glasove volilne kroglice od pristašev drugih strank.

Zato je dr. Korošec na Vrhniki jokaje oznanjal, kako svobodomiselna in tolerantna je SLS in kako si ona ničesar drugega ne želi kakor «tekmovanja z uma svitlim mečem» z drugimi strankami.

Klerikalna praksa je seveda lokavost dr. Korošca postavila že tisočkrat na laž. Na deželi poje leca in spovednica in brezprimeren klerikalni teror divja nad ubogim slovenskim kmetom. V Ljubljani pa piše «Slovenec» za naivne ljudi o tem, kako je treba, da bodo te volitve «protest proti centralizmu», protest proti «neslovenski politiki SDS in SKS» protest proti «nemoralnemu strankarstvu». Ta protest, da mora biti «soglasen, enodušen, veličasten». 23. januarja «mora na program SLS priseči zopet vse slovensko ljudstvo». Tako in na sličen način ponavljajo klerikalci, ko jim voda teče v grlo, svoje stare, obrabljene in sleparske volilne krilatice.

Zakaj neki je potreba, da bi sedeli v oblastnih skupščinah sami klerikalci? Ali ni pametnejše, da bo še kdo drugi v teh zastopih, ki bo klerikalcem na prste gledal in povzdignil glas, če bodo uganjali take grdobije, kakor so jih v bivšem deželnem odboru? V interesu samih klerikalcev bi bilo, da pride v oblastne skupščine tem jačja, tem sposobnejša opozicija, da ne bodo klerikalni vodje sami pod enim klobukom.

Če pa naj se že vrše oblastne volitve v znamenju protesta, potem pa je na dlani, da mora veljati **protest nesposobnosti in vrtoglavosti** klerikalne politike, ki je v zadnjih sedmih letih **vse zavozila.** Ako bi bil slovenski kmet svoboden in ne podlegal terorju brezvestne politikujoče duhovščine, bi brezdvoma obračunal s klerikalnimi generali, ker ni niti v njegovo srečo, niti v njegovo čast, da klerikalne stranke še ni doletela ista usoda kakor Avstrijo, klerikalnih kolovodij pa isti poraz kakor avstrijske generale. Ako klerikalci mislijo, da jim bodo potapljajočo barko reševali sedaj pristaši drugih strank, se bridko varajo. Še osel gre samo enkrat na led. Ta izrek poznajo sedaj celo tudi komunisti.

Napredne kandidatne liste za ljubljansko in mariborsko oblastno skupščino

Za ljubljansko oblast

Srez BREŽICE (2. skrinjica)

Kandidati: 1. *Karel Cimperšek,* trgovec in posestnik, Sevnica;
2. *Ivan Ogorevc,* posestnik in kovač, Veliki Obrež;
3 *Dr. Ljudevit Štiker,* odvetnik, Brežice.

Namestniki: 1. Ivan Pavlovič, posestnik in župan, Armeško;
2. Blaž Jeriček, trgovec, Rajhenburg;
3. Franc Kušlan, lesni trgovec in posestnik, Brežice.

Srez ČRNOMELJ (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Julij Mazelle,* posestnik, Gradac;
2. *Karol Müller,* trgovec, Črnomelj.

Namestniki: 1. Anton Sever, trgovec, Semič;
2. Ivan Malešič ml., trgovec, Metlika.

Srez KAMNIK (1. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Rihard Karba,* župan in lekarnar, Kamnik;
2. *Anton Skok,* župan, posest. in trgovec, Domžale;
3. *Fr. Kokalj,* pos. in kovač, Vrhpolje pri Moravčah.

Namestniki: 1. Franc Ropret, tovarnar, Pristava pri Mengšu;
2. Franc Klopčič, posestnik, Sp. Loke, obč. Krašnja;
3. Franc Ziherl, posestnik, Vodice.

Srez KOČEVJE (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Ivan Rus,* posestnik in veletrgovec, Loški potok;
2. *Dr. Štefan Rajh,* odvetnik in posestnik, Kočevje;
3. *Anton Pirkovič,* posestnik, Velike Lašče.
4. *Filip Peterlin,* posestnik in trgovec, Ribnica.

Namestniki: 1. Josip Oberstar, posestnik in trgovec, Ribnica;
2. Alfonz Ličen, pomožni kurjač drž. žel., Kočevje;
3. Franjo Keržič, trgovec, Velike Lašče;
4. Ferdo Wiegele, nadučitelj, Loški Potok.

Srez KRANJ (2. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Alb. Kramer,* novinar, Ljubljana;
2. *Ivan Lončar,* župan in posestnik, Tržič;
3. *Anton Križnar,* posestnik in gostilničar, Stražišče pri Kranju;
4. *Ivan Podlipnik,* tkalski mojster, Kranj;
5. *Anton Štefen,* čevljarski mojster, Kranj.

Namestniki: 1. Ciril Pirc, župan in posest., Kranj;
2. Avgust Primožič, mizarski mojster, Tržič;
3. Ivo Šorli, pekovski mojster, Gorenja vas nad Škofjo Loko;
4. Anton Markelj, sedlar v Tržiču;
5. Dr. Fran Jerala, odvetnik, Škofja Loka.

Srez KRŠKO (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Alojzij Šribar,* posestnik, Ardro;
2. *Franc Himelj,* trgovec, gostil. in posest., Radeče;
3. *Anton Činkole,* posestnik, Dobruška vas (občina Škocijan);
4. *Josip Žnideršič,* posestnik, Studenec pri Krškem;
5. *Anton Jug,* gimnazijski ravnatelj, Ljubljana.

Namestniki: 1. Ljudevit Slanšek, mizar in posestnik, Krško;
2. Josip Kalin, posestnik, Obrežje (Velika Dolina);
3. Josip Pečar, posestnik, Grahovica 4 (Boštanj);
4. Franc Lukek, posestnik in čevljar, Št. Rupert 88;
5. Anton Kovačič, posestnik in mlinar, Krška vas 36 (Cerklje).

Srez LAŠKO (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Joža Bohinjec,* ravnatelj OUZD., Ljubljana;
2. *Avgust Dolinšek,* posest. in gostilničar, Hrastnik;
3. *Jakob Restar,* posestnik in rudar, Praprotno.

Namestniki: 1. Konrad Elsbacher, trgovec in posestnik, Laško;
2. Alojzij Baša, postajenačelnik, Zidani most;
3. Anton Horjak, posestnik, Loke p. Zidanem mostu.

Srez LITIJA (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Franc Lajovic,* trgovec, Litija;
2. *Mirko Weinberger,* industrijec, Zagorje ob Savi;
3. *Franc Mohorič,* posestnik, Na šoli (obč. Žalna);
4. *Luka Bizjak,* skladiščnik, Gradec (občina Hotič).

Namestniki: 1. Vinko Sedlar, rudniški delavec, Zagorje ob Savi;
2. Vojko Šribar, posestnik, Gradec pri Litiji;
3. Ivan Bregar, posestnik in gostilničar, Izlake;
4. Jernej Peček, trgovec z lesom in posestnik, Višnja gora.

Srez LJUBLJANA OKOLICA (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Franc Zebal,* posestnik in trgovec, Rudnik pri Ljubljani;
2. *Karel Mayer,* posestnik in višji poštni oficial v p., Vrhnika;
3. *Franc Švigelj,* posestnik, Ig;
4. *Josip Matjan,* posestnik, Vižmarje;
5. *Franjo Rupnik,* žel. strojevodja, Ljubljana;
6. *Pavel Paučič,* tesar. mojster, Fužine pri Hrušici;
7. *Ivan Hvastja,* posestnik, Savlje pri Ježici.

Namestniki: 1. Karel Perkon, delovodja, Vič;
2. Anton Drašler, restavrater, Borovnica;
3. Josip Javornik, posestnik, Studenec-Ig;
4. Franjo Zupan, vozni mojster, Novi Vodmat;
5. Franc Šušteršič, posestnik, Svetje pri Medvodah;
6. Franc Šušteršič, posestnik in gostilničar, Zapuže;
7. Ciril Požar, gostilničar in posestnik, Zalog.

Srez LOGATEC (2. skrinjica).

Kandidati: 1. *Valentin Poljanšek,* pos. Dobračeva;
2. *Karel Kovač,* trgovec z lesom, Stari trg;
3. *Andrej Pirc,* posestnik, Rakek.

Namestniki: 1. Anton Bajc, posestnik in delavec, Dolenji Logatec;
2. Leopold Turšič, mizar, Cerknica;
3 Franc Ošaben, kovač, Martinjak pri Cerknici.

Srez NOVO MESTO (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Rudolf Faleskini,* opekarnar, Dol. Straža;
2. *Filip Ogrič,* zobotehnik, Novo mesto;
3. *Klement Belovsky,* posestnik, Mirna;
4. *Karel Mervar,* pekovski mojster in posestnik, Žužemberk;
5. *Anton Jarc,* vinogradnik, Zagrad 9.

Namestniki: 1. Anton Kolenc, tovarnar, Mirna;
2. Ivan Rustja, trgovec, Dobindon (Uršna sela);
3. Franc Može, trgovec in posestnik, Dvor;
4. Matija Slanc, posestnik, Pleš;
5. Janez Bon, posestnik, Zabrdje.

Srez RADOVLJICA (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Josip Ambrožič,* posestnik, Ljubno;
2. *Alojzij Ferbežar,* kovinar, Sava;
3. *Boris Černe,* posestnik, Gorje.

Namestniki: 1. Franc Rauhekar, gostilničar in posestnik, Bohinjska Bistrica;
2. Leopold Zore, posest. in trgovec, Kranjska gora;
3. Rado Lauseger, kovinar, Jesenice-Fužine.

LJUBLJANA MESTO (2. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Dinko Puc,* odvetnik, Ljubljana;
2. *Ivan Tavčar,* uradnik, Ljubljana;
3. *Ivan Mohorič,* uradnik Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, Ljubljana;
4. *inž. Gvido Gulič,* drž. uradnik, Ljubljana;
5. *Dr. Joža Bohinjec,* ravnatelj, Ljubljana.

Namestniki: 1. Dr. Tone Jamar, zdrav., Ljubljana;
2. Miroslav Urbas, trgovec in posestnik, Ljubljana;
3. Anton Boh, poštni poduradnik, Ljubljana;
4. Ivan Hiter, uradnik, Ljubljana;
5. Rudolf Geyer, ključavničarski mojster in posestnik, Ljubljana.

Za mariborsko oblast

Za mesto MARIBOR (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Josip Mohorko,* postajenačelnik, Maribor;
2. *Vilko Weixl,* trgovec, Maribor;
3. *Jože Volčič,* mizar, Maribor.

Namestniki: 1. Ivan Kejžar, želez. uradnik v p., Maribor;
2. Anton Grmek, paznik v p., Maribor;
3. Dr. Miloš Vauhnik, odvetniški kondidat, Maribor.

Za mesto CELJE (4. skrinjica).

Kandidat: *Dr. Anton Božič,* odvetnik, Celje.

Namestnik: Ivan Rebek, ključavničar, Celje.

Za srez CELJE (5. skrinjica).

Kandidati: 1. *Janko Lešničar,* ravnatelj Zadružne zveze, Celje;
2. *Franjo Šmid,* geometer, Zavodna pri Celju;
3. *Franjo Derča,* tovar. mojster, Trnava-Gomilsko;
4. *Franc Klajnšek,* posestnik, gostilničar in pekovski mojster, Sv. Jurij ob juž. žel.
5. *Ivan Okorn,* posestnik in stavb. vodja, Škofja vas;
6. *Josip Omladič,* kmet in župan, Braslovče.

Namestniki: 1. Matija Miklavžina, posestnik, Preserje - Braslovče;
2. Martin Kolšek, čevljar, Breg pri Celju;
3. Ivan Srebotnjak, trgovec z lesom, Doberteša vas (Sv. Peter ob Sav.);
4. Franc Pilih, ekonom, Sv. Pavel pri Preboldu;
5. dr. Edvard Šerko, zdravnik, Vransko;
6. Drago Žabkar, železničar v p., Celje.

Za srez DOL. LENDAVA (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Janez Preininger,* nadučit. Dobrovnik;
2. *Štefan Györkös,* posestnik in poštar, Turnišče;
3. *Anton Hajdinjak,* kovač in posestnik, Odranci;
4. *Jože Vrečič,* kmet v Petešovcih.

Namestniki: 1. Anton Glavnik, trgovec, Beltinci;
2. Ivan Marušič, kolonist, Benica;
3. Jožef Maučeč ml., posestnik, Gančani;
4. Marko Lebar, posestnik v Treh mlinih.

Za srez KONJICE (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Ignac Kotnik,* posestnik in trgovec z lesom, Vitanje;
2. *Franc Petelinšek,* kolar, Oplotnica.

Namestniki: 1. Vaclav Prorazil, lekarnar, Konjice;
2. Franc Medved, trgovec, Oplotnica.

Za srez LJUTOMER (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Ivan Stojan,* notar in župan, Ljutomer;
2. *Jožef Ploj,* kmet, Zbigovci;
3. *Alojzij Seršen,* trgovec in posestnik, Veržej.

Namestniki: 1. Janko Horvat, slikar, Ljutomer;
2. Franc Lubi, kmet, Bunčani;
3. dr. Marko Stajnko, odvetnik, Ljutomer.

Za srez MARIBOR, desni breg (4 skrinjica).

Kandidati: 1. *Jože Finžgar*, kmečki sin, Sv. Marjeta na Dravskem polju;
2. *Dolfe Ogrizek*, skupinovodja v delavn. drž. žel., Maribor;
3. Feliks Obreht, železničar, Maribor;
4. *Karel Podhraški*, klepar, Slovenska Bistrica;
5. *Karel Černej*, posestnik, Fram.

Namestniki: 1. Davorin Lesjak, učitelj v p. in posestnik, Ruše;
2. Jakob Veronek, kovač v delav. drž. žel., Maribor;
3. Vinko Pliberšek, posestnik, Pečke;
4. Alojzij Faleš, kmet, Račje;
5. Srečko Huber, želez. uradnik v p. in posestnik, Šikola.

Za srez MARIBOR, levi breg (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Matija Vračič*, kmet in župan, Senarska;
2. *Rudolf Smonig*, pekovski mojster, Svečina;
3. *Ivan Kostajnšek*, trgovec in posestnik, Sv. Martin pri Vurberku;
4. *Ivan Krampl*, kmet in župan, Sv. Duh na Ostrem vrhu;
5. *Jože Petrič, kmet, Zgornja Voličina.*

Namestniki: 1. Jakob Rojs, veleposestnik, Brengova;
2. Josip Rože, trgovec in posestnik, Lajteršberg;
3. Franc Caf, posestnik in žagar, Sv. Benedikt;
4. Matevž Krošl, posestnik in mizar, Zg. Kungota;
5. Ivan Jarc, posestnik, Zg. Kungota.

Za srez MURSKA SOBOTA (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Štefan Godina*, evangeljski župnik, Gornji Petrovci;
2. *Franc Šiftar*, posestnik, Strukovci;
3. *Avgust Kampl*, posestnik in trgovec, Nuskova;
4. *Janez Titan*, posestnik, Cernelovci;
5. *Anton Koder*, notar, Murska Sobota.

Namestniki: 1. Adam Breskoč, posest., Križovci;
2. Mikloš Vratarič, posestnik, Prodanovci;
3. Josip Kühar, trgovec, Gornja Lendava;
4. Štefan Perkič ml., trgovec, Gradišče;
5. Franc Kregar, posestnik, Bakovci.

Za srez GORNJI GRAD (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Dr. Jože Goričar*, zdravnik, Mozirje;
2. *Franc Kolenc*, p. d. *Irman*, veleposestnik, Juvanje.

Namestniki: 1. Ant. Žehelj, kmet in župan, Bočna;
2. Dragotin Korošec, stavbni podjetnik, Gorenje-Rečica ob Paki.

Za srez PREVALJE (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Peter Mravljak*, posestnik, Vuhred;
2. *Josip Leskovšek*, rudar, Mežica;
3. *Josip Strableg*, kmet in župan, Kapla.

Namestniki: 1. Josip Ziegler, krojač in posestnik, Vuzenica;
2. Matija Ledinek, mizar, Guštanj;
3. Ivo Kuraš, nadučitelj, Dravograd.

Za srez PTUJ (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Lovro Petovar*, posest., Ivanjkovci;
2. *Janko Mikša*, posestnik, Prvenci;
3. *Anton Blažek*, podžupan, Ptuj;
4. *Franc Škerlec*, kmet, Vičanci;
5. *Anton Preložnik*, posestnik in župan, Vurberk;
6. *Josip Veselko*, kovač in posestnik, Središče;
7. *Tomaž Muršak*, kmet in mlinar, Črmla.

Namestniki: 1. Alojzij Vajda, posestnik, Stojnci;
2. Jakob Tobias, višji davčni upravitelj v p., Ptuj;
3. Ferdo Korpar, kmet in gostilničar, Osluševci;
4. Ignac Vindiš, posestnik, Breg;
5. Jurij Čurin, posestnik in čevljar, Ormož;
6. Anton Šmigoc, kmet, Vareja;
7. Jakob Zadravec, posestnik' paromlina, Središče.

Za srez Slovenjgradec (4. skrinjica).

Kandidati: 1. *Albert Puncer*, trafikant, Slovenjgradec;
2. *Valentin Glažar*, posestnik in strojnik, Stara vas pri Velenju;
3. *Ivan Melanšek*, kmet, Družmirje.

Namestniki: 1. Davorin Blažič, trgovec, Slovenjgradec;
2. Ivan Grajžl, kurjač, Velenje;
3. *Ivan Buč*, kovač, Slovenjgradec.

Za srez ŠMARJE (3. skrinjica).

Kandidati: 1. *Anton Perkovič*, kmet in župan, Sv. Florijan pri Rogatcu;
2. *Miha Skale*, posestnik, Mala Pristava;
3. *Martin Ulčnik*, kmet, Zagaj;
4. *Ivan Cverlin*, posestnik in trgovec, Sv. Peter na Medvedjem selu;
5. *Ignacij Jakopina*, kmet, Sopote.

Namestniki: 1. Janez Gajser, kolar in posestnik, Rogatec;
2. Franc Založnik, posestnik in trgovec, Zibika;
3. Anton Poharc, kmet, Sv. Florijan;
4. Martin Strašek, kmet, Sv. Štefan;
5. Anton Malgaj, viničar, Zibika.

Kmet premenja seme, ako mu ne obrodi. Kdaj bo slovenski kmet premenjal jalovo politiko SLS za rodovitnejšo?

K vprašanju dednega prava na kmetih

«Domovina» je enkrat že poročala, da se pripravlja izenačenje občega državljanskega zakona in v njem zlasti tudi dednega prava na kmetih. V Srbiji je ta stvar drugače urejena, kakor je bila v Avstriji, in so ženski dedači postavljeni nekoliko na slabše kakor moški, in sicer s tem namenom, da se ohranijo posestva.

Seveda, v Srbiji so doslej bile v glavnem zadruge, kjer je sin itak ostal pri hiši, in tudi po več sinov, če so se oženili, vsi pod starešinstvom očeta. Za delitev torej tudi iz tega vzroka ni bilo potrebe. Novi čas pa tudi tam podira stare navade in zadruge gredo polagoma narazen. Po srbskem zakonu hčerke nimajo v primeru očetove smrti brez testamenta zahtevati d e l i t v e, ampak le odpravnino, ki pa je nižja, nego je vrednost njihovega deleža. Ta reč se v vasi izravna, ker se dekleta pomože s kmetskimi sinovi in kar je hči manj dobila doma, je njen mož več dobil od svojih staršev. Zdaj pa že prihajajo tovarne in mešao se drugi sloji s seljakom.

Profesorji prava si belijo glavo, kako bi za vso državo uredili stvar enako in pametno, tako da bi bilo pravično in obenem za ohranitev kmetske posesti primerno. Na letošnjem pravniškem kongresu v Ljubljani so istotako proučili stvar z vseh strani.

Naš kmet se zelo zanima za to vprašanje. Tako, kakor je urejeno po avstrijskem zakonu, ne kaže obdržati in je izključeno, da bi Srbi sprejeli ta način. Kmetski grunt ali manjša edinica se mora varovati pred nadaljnjim drobljenjem. Naš kmet naj bi, dokler ne pride novi zakon in še pozneje, nekako gledal, da napiše svoje želje v dobrem testamentu. Dober oče in mati bosta najbolj zadela, kako spojiti zahtevo po ohranitvi posesti s čim bolj pravično odpravo ženske dece. Zlasti naj tudi mati v primeru solastnine dela testament, da ne pride, kakor nam poročajo n. pr. iz ptujskega okraja, do tega, da ženski dedič po materi s svojim deležem požene očeta-starca na delitev. Tudi razne izročilne pogodbe so umestne — žal, da so začasno še podvržene 6odstotni taksi.

Poročajo nam, da bosta dva stara moža (s 67 in 65 leti) v kratkem na cesti radi ženskega dediča, ki je po umrli materi za svoj delež iztožil očeta.

Kakor znano, je klerikalna stranka zagnala strašanski krik proti srbskemu zakonu o ženskih dedičih na kmetih, da bi se s tem prikupila ženam. To stališče hujskanja je nepošteno, kajti nihče noče hčeram vzeti pravic. Da pa se posest ne razdrobi in gre vse skupaj v nič, na tem pa imata enak interes kmet in kmetica. Treba bo najti pravo pot, da se posestva pod gotovim obsegom ne dele v naravi, ampak da se izplačajo hčerke na pošten način, a tako, **da prevzemajoči sin ni uničen ali v obstoju ogrožen.** Tako rešitev so predložili tudi razni profesorji prava. Stvar pa še ni rešena in lahko mine še mnogo let, preden bo sprejeta, kajti za tak zakon je treba velikanske previdnosti.

Ta čas pa obstoji stari avstrijski državljanski zakon, čigar slabe strani naj bi kmetski oče in mati pravočasno obšla s pametnimi testamenti in izročilnimi pogodbami.

Kakor v občinskih odborih tako je tudi v oblastnih zborih za vse davkoplačevalce najboljše, da večino vspodbuja in nadzoruje krepka opozicija.

Zbirka koroških

ŽELEZNA KOKOŠ.

Blizu Beljaka so bili nekdaj bogati zlati rudniki. Toliko je bilo zlata v njih, da niso bogateli samo lastniki rudnikov, ampak tudi rudarji sami. Ker so imeli vsega dovolj, so bili tudi razposajeni. Uganjali so razne poredno sti in šale, dokler jih ni zadela zaslužena kazen.

Blizu zlatih rudnikov je stala revna koča. V njej je živela in gospodinjila siromašna ženica. Edina njena vrednost je bila kravica v hlevu. Nekega dne pride roj rudarjev v bajto in naprosi ženico, da gre v Beljak. Rudarji so ji naročili, naj jim prinese raznih drobnjarij, sami pa da jo bodo počakali v koči. Dobra ženica jim je res takoj bila na uslugo in se je odpravila na pot. Čim je ženska odšla, pa se lotijo rudarji njene krave. Planejo namreč v hlev, kravo pobijejo, jo oderejo, potem pa nagačijo kožo s slamo in postavijo zdajci to «kravo» k jaslim, s plenom pa ubeže.

Ko pride ženica domov in vidi, da rudarjev ni nikjer več, gre v hlev, da bi pomolzla in opravila žival. Lahko pa si mislimo, kakšna žalost jo je obšla, ko je spoznala, kaj se je zgodilo s kravo. Ljudje, ki so videli rudarje pri njihovem zločestem početju, so nesrečni ženski povedali, kdo ji je uničil edino imetje. V sveti jezi priseže nesrečna ženska, da se hoče maščevati nad brezvestnimi rudarji. Takoj naslednji dan gre v bližnjo vas, kjer je bil njen stric sloveč kovač. Naprosi ga, naj ji skuje železno kokoš. Stric ji to obljubi in tudi res naredi. Ko starka dobi železno puto, gre k rudniku in jo postavi v rov, rekoč:

«Dokler ta kura ne bo nesla jajc, naj tudi v tem rudniku ne bo več zlata!»

Starkina kletev se je do pičice izpolnila. Že čez par dni so rudarji zaman iskali zlata po rudniku. Izginilo je popolnoma in še do danes ga ni bilo mogoče nič več izslediti.

ZAKLAD NA GOLICI.

Nekdaj so pravili ljudje iz okolice Baškega jezera, da je v Golici vse polno zlata. Mnogi so tudi poskušali svojo srečo in iskali zlato, toda brez uspeha. Lepe planine so se razprostirale tam po gori in živina se je pasla po njih. Planine so bile last treh kmetov z imeni Iršnik, Hojar in Koblar. Pri Iršniku je služila planšarica, ki je imela tri dukate. To je bilo za tiste čase že lepo imetje. Zato se je gospodarju zdelo čudno, kako je prišla do tolikšnega denarja, pa ni odjenjal, dokler mu ni povedala, kako in kaj. Pripovedovala je, da je že trikrat prišel v planino tujec, ki je prenočil v planšarski koči. Za mleko in prenočišče ji je dal vsakikrat po en dukat, potem pa je z zlatom obložen odšel.

Iršnik je zaupal nenavadno novico župniku v Ločah. Zmenila sta se tedaj in svetovala planšarici, naj pripravi grmado in jo zažge, čim spet pride tujec. Čez nekaj dni je res zagorel na Golici kres. Ko župnik in kmet opazita dogovorjeno znamenje, hitro pograbita orožje in se brž podasta v planino, kjer res zalotita tujca. Zapretita mu, da ga na mestu ubijeta, ako jima ne odstopi pol zaklada. Dasi nerad, se tujec vendar vda ter ju pelje na kraj, kjer je bilo skrito zlato. Vsak si je natovoril, kolikor je le največ mogel nesti, pa še je ostalo na mestu dovolj dragocene kovine.

Ko tujca nekoč ob navadnem času ni bilo, je prejel Iršnik poročilo, naj prinese tujcu pripadajoči del v Gorico. Iršnik uboga. Čim pa pride v Gorico in najde tujega moža, se ta zaklene ž njim v sobo in zarohni:

«Zdaj te imam v pesteh! kakor hitro mi ne obljubiš, da mi prineseš vsako leto moj del semkaj, je po tebi!»

Rad ali nerad je moral kmet obljubiti, kar je oni zahteval od njega; kajti življenje mu je le bilo ljubo in drago. Tako je kmet moral leto za letom tovoriti v Gorico suho zlato.

Loški župnik je medtem dal kovati denar. Na kraju, kjer je dotlej stala neznatna lesena kapelica, je dal sezidati lepo cerkev in šolo in župnišče. To je vzbudilo toliko zavisti med njegovimi

stanovskimi tovariši, da so ga jeli sumničti in dolžiti, da je po krivem prišel do denarja. Ker ni smel izdati skrivnosti, se župnik tudi ni mogel uspešno zagovarjati, zato je bil obsojen na smrt. Usmrtiti pa so ga hoteli na ta način, da bi živega zazidali.

V tej silni stiski je župnik, ki je bil tudi sicer dober in pošten človek, iskreno prosil Boga, naj ga reši te strašne sramote. Ako je njegova smrt potrebna, je prosil, naj mu bo vendar dano vsaj pošteno krščansko umreti. Toda dan, ki je bil določen za usmrtitev, se je približal, pomoči pa le ni bilo. Zato reče župnik svojim faranom:

«Vsi veste, za kaj sem porabil denar. Ako sem ga krivično pridobil in krivično rabil, naj segnije moje telo, ako sem ga pa pošteno pridobil in v poštene namene porabil, bo tudi še čez sto let ostalo celo!»

Slednjič je bila njegova iskrena prošnja uslišana pred Bogom. Preden je namreč napočil tisti usodni dan, se je župnik med mašo mrtev zgrudil pred oltarjem na tla.

Kmalu za njim je nanagloma umrl tudi kmet, ko je v neki družbi kegljal. Tako ni potem nihče vedel povedati, kje tiči ogromni zaklad.

Župnikovo telo so pokopali v cerkveni grobnici. Ko so potem čez sto let odprli rakev, je bilo še vedno čisto sveže in nedotaknjeno. Ako najdejo takega spet čez sto let, bo to znamenje, da je svetnik.

Le za zlato, za zlato na Golici ne bo zaznal živ krst nikdar in nikoli.

MOČ NEDOLŽNOSTI.

Blizu Bistrice ob Zili se nahaja ob cesti njiva, ki ji prisojajo ljudje tole zgodovino:

Pred davnim časom je stala na tej njivi hišica, kjer so se zbirali v petek in svetek fantje in dekleta, sama taka mladina, ki ni uživala posebno dobrega slovesa. Posebno točna je bila na teh nočnih sestankih neka dekla, ki je služila tam blizu pri nekem premožnem posestniku. Nobeno noč je ni manjkalo v tej slabi družčini. Nekoč, bilo je na kvaterni petek, je pregovorila tudi gospodarjevo hčerko, da je šla ž njo. Mladenka je bila še zelo mlada in neizkušena ter se je dala prav lahko pregovoriti.

Ko prideta v imenovano hišo, je plesal tam že roj fantov in deklet. Tudi dekla je takoj začela plesati. Ko je odplesala prvi ples, je poiskala gospodarjevo hčerko, ki se je tresla po vsem životu ko šiba na vodi. Dekla jo vpraša, kaj ji je, toda mladenka noče povedati in samo sili domov. Dekla jo res spremi domov z namenom, da se potem sama vrne na ples.

Spotoma začne deklica praviti, zakaj se je tako tresla. Rekla je, da je videla, kako so moleli godcem goreči jeziki iz ust, kako so imeli na glavi rožičke in zadaj dolge repe. Ko dekla to sliši, se prestraši in se ne vrne več na ples, ampak ostane z gospodarjevo hčerko vred lepo doma.

Ko so ljudje drugi dan šli tam mimo, so z grozo opazili, da hišice ni več. Na kraju, kjer je stala hiša, je bila zdaj njiva, na njivi pa je ležal crknjen črn maček. Tako je nedolžnost mlade deklice premagala in pregnala rogatce, ki so tam ugrabljali nevedno mladino.

Še dandanašnji odgovarjajo ljudje, ako kdo vpraša, kje je stala tista hišica, samo: «Tam, kjer je maček crknil.» Fantje-vasovalci in godci pa vselej utihnejo, kadar morajo ponoči mimo tiste njive.

KAMENITA ZAKONCA.

Blizu Žrelcu stojita v neki duplini dva kamna. Eden je sličen moškemu, drugi ženski.

V tej duplini sta živela nekoč dva siromašna, pa srečna zakonca. Dolgo sta živela v sreči in lepi zakonski slogi, kar žena nenadoma hudo oboli in umrje.

Moža je ženina smrt silno potrla. Od žalosti in obupa je bil ves besen in je nazadnje začel celo preklinjati in žaliti Boga, češ, da mu je prizadejal z ženino smrtjo hudo krivico. Ljudje so ga tolažili, ko le ni vse skupaj nič zaleglo, pride k njemu celo župnik in mu začne pridigovati, naj se vendar pomiri, ker s svojim besnenjem Boga žali in mu dela krivico.

«No,» vzbesni žalostni vdovec, «če je res moja žalost pregrešna, naj z ženo vred okamenim!»

Pri tej priči se izpremeni nesrečni mož v kamen. Z njim vred okameni tudi truplo mrtve žene.

Kot nemi priči tega strašnega dogodka stojita oba kamna še dandanašnji v tisti duplini.

Ivan Albreht.

Kdor dela volitve s Slavensko banko, ‘am si okrou vrata snleta zanko!

Noben pameten človek ne bo v Sloveniji volil radikalov.

Priznanje.

Zaročenec (zaročenki ob njenem rojstnem dnevu): «Tukaj imaš darilo za rojstni dan: 20 biserov, eden za vsako tvoje leto.»

Zaročenka: «Ah, kako si dober, ker si tako dobrosrčen, ne smem več lagati in ti moram odkritosrčno povedati, da sem stara že — 30 let.»

Otroška pamet.

Francku so obljubili, da bo šel drugega dne na izlet, ako bo vreme lepo. In zvečer je Francek molil: «Ljubi Bog, napravi tako, da bo deževalo!»

Mati: «Zakaj pa tako moliš?»

Francek: «Zato, ker Bog ustreže vedno narobe.»

Po vsej Sloveniji gre glas: Le „Domovina“ je za nas!

IZ POPOTNIKOVE TORBE

OGORČENJE BELOKRANJSKIH VINOGRADNIKOV.

Protest proti znižanju uvozne carine na francoska vina.

Črnomelj, 10. januarja.

V nedeljo 9. t. m. se je vršil v Črnomlju v hotelu Lakner shod SDS, ki je bil zelo dobro obiskan. Prvi je govoril g. Cimerman, ki je očrtal pogubno politiko radićevcev in klerikalcev, nakar je nosilec kandidatne liste v Beli Krajini g. Mazelle razvil program gospodarskega dela SDS v oblastnih samoupravah. Shod je potekel v najlepšem redu ter je bila na njem sprejeta resolucija, ki se je odposlala ministrskemu predsedniku in v kateri se ostro protestira proti ogrožanju belokranjskih vinogradnikov z znižanjem carine na francosko vino. Pri tem se je precej osmešil radićevec Strugar, ki je hotel zagovarjati gospodarsko politiko svoje stranke s trditvijo, da pogodba s Francijo še ni podpisana. Menda bi hotel šele po toči zvoniti, ko bi bilo že prekasno.

Za Strugarjem se je oglasil k besedi tudi klerikalni agitator Bohte, ki se je izjavil proti resoluciji, češ, da bi se zamerili Italijanom in Francozom, ako bi jim prepovedali uvoz njihovega vina, in da bi potem ne hoteli več od nas kupovati lesa. Omeniti je treba, da sta oba možaka sama vinogradnika.

Javnost naj sama presodi, kakšne pogubne pojme imajo o potrebah našega političnega in gospodarskega življenja radićevci in klerikalci. G. Strugar se je na shodu zaletaval tudi v naše učiteljstvo, dr. Žerjava in samostojne demokrate, češ, da za Slovenijo še niso ničesar dobrega storili, toda g. Cimerman mu je tako odgovoril, da je g. županu kar sape zmanjkalo. G. Strugar je menda popolnoma pozabil, da so ga baš demokrati dvignili na noge, ga predlagali za gerenta v cestnem odboru ter mu pomagali tudi na županski stolec. Sicer pa moramo priznati, da smo se v gospodu Strugarju močno zmotili.

Na ceste se zopet nasipa po stari metodi pol gramoza in pol ilovice, lepi črnomeljski most pa je danes popolnoma zanemarjen in ga razjeda rja. G. županu tudi priporočamo, naj se nekoliko manj briga za ustanavljanje novih orkestrov in naj raje študira, ali bo občina še nadalje mogla plačevati kapelnika mestne godbe. G. župan pozablja, da črnomeljske meščane že dovolj hudo tarejo davki ter nove silne občinske doklade ter da je imela črnomeljska občina v preteklem letu 100.000 Din primanjkljaja, kar je za naše razmere zelo veliko. Ne pozabite, da božji mlini počasi meljejo, pa gotovo!

PREKMURSKO PISMO.

Murska Sobota, januarja.

Naj mi ne zamerijo, gospon urednik, ka sem tak dugo nikaj nej pisao. Preveč so me zmešale komitatske volitve. Na den volitev bomo meli v soboškem okraju šest ladic: prva je klerikalna, druga je Radićeva, tretja je Puceljnova, štrta je naša, peta je radikalna, šesta ladica pa je od nikšega gospoda iz Maribora, šteri se pišejo Zagorski, pa ne vejmo, kaj oni pri nas iščejo. Mogoče si toti gospon mislijo, ka je Prekmurje dobra lovina za votume. Dobro vem, ka v njihovo ladico nede nišče svoje roke notri tiščo.

Tüdi radikalna stranka je postavila svojo listo in je prvi kandidat trgovec Peterka v Murski Soboti. Či bo njemi to v hasek, ne vem, to pa je gvüšno, ka radikalna stranka v Prekmurji včistar zabstouj votume išče.

Kak se čüje, je tüdi klerikalna stranka, to je Kiekinova, v Prekmurji dosta na zavüpanji zgübila. Čiglih je njihova ladica prva, našo ljüdstvo ta notri svoje kruglice nede püščalo. Puceljnova stranka pa je za prvega kandidatuša postavila prvejšega notarijuša Šarkanja iz Petrovec. To stranko podpirajo gospon Hartner. Ne vemo, zakaj so se gospon Hartner ne vüpali gor stopiti. Mi pa tüdi ne vemo, zakaj gospon Hartner ne kandidirajo na Radićovi stranki. Smešno pa je, da majo Radićova pa Puceljnova stranka na Štajerskem in Kranjskem vsepovsodi samo eno ladico, pri nas pa dve. To more vsakši Prekmurec dobro znati, pa nesmi svoje peščice ne v edno ne v drügo ladico püščati. Ar gnesden Radićova stranka nemre več z republikov agitrati, ar je ona sama na vladi in se je republikt odpovedala, si je zmislila novo zanjko za nas Prekmurce.

Zaj nam pravijo Radićovi agitatori, ka nas ščejo pod Hrvatsko spraviti. Pravijo, ka de nam

Pri oblastnih volitvah gre samo za gospodarska in socialna vprašanja oblasti in za ničesar drugega. Zato ni v nevarnosti niti vera niti bera.

tam bogše šlo. Pravijo nam tüdi, ka tam gospode nega. Mi pa dobro vemo, ka Hrvati svojim kmetom nemrejo pomagati in ka Radići na Hrvaškem slabo ide. Radić je nej mogo Hrvatom tega doprinesti, ka jim je obečao, zdaj si pa misli: «Prekmurce pa še bom lehko zgrabo.» Gospodje od Radićove stranke si mislijo, ka smo mi sploj čista nori. Mi pa dobro znamo, ka je g. dr. Pernar, šteri pri nas agitira, fiškališ in zato mi njemi dosta ne verjemo.

Pregledno sem si kandidate, šteri pri nas kandidirajo, pa sem vidlo, ka **naša demokratska stranka ma najbogše kandidate.** Prvi na naši listi so gospon farar Godina iz Petrovec. Što njih pozna, tisti tüdi dobro zna, ka nam oni lehko pomagajo. Oni za to razmenje majo in tüdi dobro volou. Ka nam pomaga kandidatuš, šteri nam vse obeča, pa nam nemre nikaj spuniti, ar on za to potrebnega razmenja nema. Mi smo mislili ka so tote volitve samo za virstva volo in ka se pri teh volitvah politika delati nesmi. Zato smo na prvo mesto postavili duhovnika, či ranč se on v politiko ne meša. Vse drüge partaje pa so zavolo politike svoje kandidatuše postavile in je njim za virstvo nikša briga nej. Zato prijatelje, štere Vas vse nevolje tiščijo, šteri zavolo betega prazne štale mate, šteri zavolo povodni nimate kaj jesti, vrište Vaše votume v **štrto ladico,** ka bomo mi dobili takšne poslance, šteri se bodo za nas brigali. Gnes, ko smo v nevoli in je Radićova stranka na vladi, se nišče za nas ne briga. Že so Radićevi eno leto pa pol na vladi, pa še nikše pomoči ne čütimo. Nam vsakši den božnejše ide, pa nemamo človeka, šteri bi se za nas pobrigao. Jaz mislim, ka te naše velke nevole morejo slednjemi Prekmurci oči odprejti, ka on more ednok spreviditi, ka nam Radićova stranka pomagati nemre, pa tudi nešče.

Zato vsi prijatelje, šteri štete «Domovino» in šteri dobro vejte, ka nam samo demokratska stranka lejko pomaga, ven iz Vaše hiše idite med ljüdstvo, povejte njemi, **da je štrta ladica ta prava.** Što v štrto voli, tisti sebi pa svoji deci gvüšno pomaga. Mi nesmimo več tühincem, šteri z lepimi rejčmi okoli nas hodijo, vörvati. Ostanmo mi pri naših ljüdeh, ti so med nami, te vsigdar najdemo in te lahko vsigdar za pomoč prosimo. Radićovi agitatori pa nas samo ob volitvaj poznajo. 23. januarja naj naše ljüdstvo ednok eden pošteni soud napravi in vse tiste osoudi, šteri z nami poštenoga namena nemajo. Cele vesnice bodo dale svoje votume v **štrto ladico** in tiste, šteri ešče gnesden mislijo na Radića, naj si hitro premislijo, ka nede prekesno.

Prekmurski demokrat.

ŽUŽEMBERŠKO PISMO.

Žužemberk, januarja.

Volitve v oblastno skupščino so za nas velikanskega pomena, ker oblastna skupščina bo imela nalogo skrbeti za javne naprave, kakor popravila cest, vodovodov, mostov itd. Zadnji čas je že, da začnemo skrbeti sami zase in da odpravimo vse nedostatke, ki razjedajo naše narodno gospodarstvo. Na nas samih je, kako se bo za naprej delalo za obči blagor in krajevne potrebe. Mi sami imamo 23. t. m. odločiti, koga bomo poslali v to skupščino. Gledati pač moramo, da bodo naši zastopniki res dobri gospodarji, ki bodo brez strahu in vpliva od raznih vodij slovenskega naroda skušali nadomestiti vse tisto, kar je bilo do sedaj zamujenega. Kogar bomo poslali v Ljubljano, od njega bomo zahtevali, da bo zastopal res naše potrebe in da mu bo poslanski mandat dolžnost, ne pa samo časten naslov.

Kam privede slabo gospodarstvo davkoplačevalce, navedem kot žalosten in obsojanja vreden primer samo naše občinsko in farno gospodarstvo. Kakor je znano, je naša občina pretežno klerikalna in imajo klerikalci dve tretjini vseh občinskih odbornikov. Mislili smo, da bo stranka, ki ima ob vsaki priliki na ustih besede, da je samo ona resnična zastopnica kmetov, tudi v tem pravcu delala in gledala na to, da se davki, oziroma doklade kolikor mogoče znižajo ter tako razbremenijo davkoplačevalci. Toda temu na žalost ni bilo tako. Ti možje, ki so bili izvoljeni od kmetov in obrtnikov, so te tlačili v vedno večja bremena.

Jasno nam je pač, zakaj so šli ti ljudje preko volilcev. Zavedajo se pač: če ne bi ustregli g. dekanu, ne bi bili več občinski odborniki. Tako je bil na zahtevo g. dekana sprejet načrt za prezidavo župnišča kljub odločnemu protestu vse javnosti, posebno še naprednih mož. Že prvotno določeni znesek 556.000 Din je pri občinskih izdatkih (šola v Žvirčah itd.) ogromen ter presega plačilno zmožnost kmetov. Na to se ni oziralo niti najmanje, ali bo davkoplačevalec sploh mogel to utrpeti.

Vsi smo mislili, da bo z vsoto dveh milijonov kron odpravljeno. Ker se je pa zdel g. dekanu prvoten načrt premajhen, je dal narediti drugega, tako da stane sedaj okroglo pet milijonov kron. Zaman smo iskali davkoplačevalci pomoči pri tistih, katerim smo zaupali svoje kroglice. Razočarani smo nad postopanjem župana g. Kostelica, ki danes zopet stopa kot kandidat za oblastno skupščino pred svoje bivše volilce, kajti spominjamo se še, da je imel za časa občinskih volitev napis na svoji skrinjici «Za red in pravico». Če g. kandidat SLS misli, da bo tudi v oblastni skupščini (deželnem zboru) tako zastopal svoje načelo in tako izvajal svoj program, kakor je to delal doma, mu svetujemo, naj se raje povrne k svojemu prvotnemu poklicu. Imamo dovolj «dela in uspehov» beograjskih poslancev SLS, po številu dvajset, ki se grozno poté zaradi preobilega dela za blagor slovenskega naroda. Edina zasluga teh avtonomistov je, da nas še vedno tlači in žuli stari avstrijski davčni zakon, po katerem plačujemo Slovenci celo več, kakor nam naloži Beograd. Namesto da bi bil g dr. Korošec sprejel ob ujedinjenju l. 1918. ponudbo Srbov, da se razširi srbski davčni zakon tudi na Slovenijo, ki je dosti milejši, je to takrat odbil, češ, da se bo to itak rešilo pred skupščino. In v 8. letu po osvobojenju se še vedno navija po Sloveniji avstrijski davčni vijak. Mislimo si pač lahko, kako bo izgledalo to v Ljubljani, če bodo zopet klerikalci dobili večino.

Pa povrnimo se nazaj v našo dolino! Kakor omenjeno, v zadevi plačil za farovž niso klerikalni očetje niti z mezincem ganili, da bi omilili dajatve. V zadnjem trenutku se je zavzel za pravične zahteve faranov krajevni odbor Samostojne demokratske stranke ter skušal rešiti, kar se še rešiti da. V ta namen je poslala naša organizacija v Ljubljano veččlansko deputacijo do gospoda velikega župana, mu jasno razložila dejanski stan ter predočila vse posledice, ki bi nastale v primeru, da stroške trpijo farani. Res, doseglo se je, da se je obnovila konkurenčna obravnava, na kateri je bil soglasno sprejet predlog, stavljen od demokratov po g. Dequalu, da smo pripravljeni plačati samo prvotno potrjeni znesek. G. dekan se je zoper ta sklep faranov-davkoplačevalcev pritožil na upravno sodišče v Celju, ki bo sedaj končnoveljavno odločilo, ali naj plačamo farani samo dva milijona kron ali pa skoro pet milijonov kron. Upanje je, da bo za nas zadeva ugodno rešena, kar pa bo zasluga le demokratskih mož, ki se niso strašili dela ne stroškov, samo da se obvaruje fara bobna. Če pa bo, česar nas Bog varuj, ugodeno dekanovi pritožbi, naj se farani v prvi vrsti zahvalijo njemu, g. županu ter klerikalnim pritrjevalcem. Samostojna demokratska stranka je napravila svojo dolžnost.

Pri nas je jasno, da ne bomo dali več zaupanja in kroglic stranki, ki tako težko obremenjuje kmeta, čeravno se nam sedaj zopet vsiljuje. Ta stranka nam ponuja na prvem mestu advokata dr. Česnika iz Novega mesta, ki torej ni kmet, na drugem mestu g. Kostelica, po čigar sozasługi imamo lep in drag farovž, kot tretji pa hoče zastopati dolenjskega kmeta in obrtnika neki kaplan iz Ljubljane. Na Radićevi listi pa kandidira kot prvi uradnik tajnik slovenskih radićevcev v Ljubljani g. Janko Bukovec, torej tudi ne kmet. Kot zadnja je demokratska lista z nosilcem posestnikom Rudolfom Faleskinijem iz Dolnje Straže, domačinom in vzornim gospodarjem, ki bo najboljše znal tudi v Ljubljani uveljaviti svoje gospodarske zmožnosti. Upam, da se nam ne bo težko odločiti. Zatorej na delo in na dan volitev vsi na volišče, da glasujemo vsi kot en mož za Faleskinija in vržemo kroglice v tretjo (zadnjo) skrinjico.

Kmet-volilec.

PISMO KMETA IZ PRIHOVŠKE FARE.

Vrholje, v januarju.

Sedaj smo v novem letu. Bog daj, da bi bilo letošnje leto bolje kakor lansko, kajti ako nas bodo vremenske, davčne in politične nezgode tako teple kakor doslej, bomo kmalu hodili z raztrganimi cokljami namesto v škornjih k maši.

Malo nas je tukaj naprednih ljudi, ker je težko biti pri nas demokrat. Ako se zve, da si naprednjak, pa če si še tako pošten in značajen, te že obdelujejo v spovednici, potem se te lotijo še žena in razni agitatorji, ki ti ne dado miru. Za ta ljubi mir v hiši postane marsikateri možak coklja.

Največji trn v peti farovškim pristašem je «Domovina», da si je skozi in skozi pošten ter pravičen list. Kakor samega hudobca se je zaslepljeni ljudje boje, ki si je ne upajo niti prijeti v roke. Čim pa jo enkrat čitajo, vidijo, da je vsa gonja proti njej prazna in neumna.

Razumljivo je, da klerikalci branijo ljudstvu čitanje «Domovine», ki razkrinkava slabo politiko SLS, katera nas tira v gospodarsko propast. To naše klerikalce najbolj boli, zato naj ostane po njihovem mišljenju ljudstvo nevedno, ker jih sicer ne bo volilo. Naši klerikalni poslanci vlečejo samo plače, a napravili niso za nas še nič dobrega. Ali čas hiti naprej in že se tudi svita pri nas. Bliža se čas, ko bomo tudi naprednjaki pri nas krepkejše udarili. Pravica mora zmagati! Mi ne poznamo praznih obljub, ki jih stresa SLS pred volitvami, naši možje povedo po poštenju in pravici, kar se da doseči. Četrta skrinjica je naša in v to bomo vrgli naše kroglice.

Na Štefanovo je našemu soobčanu Majaviku na Vrholjah uničil požar hišo in gospodarsko poslopje. Ljudje so pridno pomagali reševati, kar se je dalo rešiti. Prizadevanje pa ni veliko pomagalo, ker ni bilo vode. K sreči ni bilo vetra. Ta požar je zopet dokazal, kako zelo potrebno bi bilo tudi pri nas gasilno društvo, ki jih imajo že skoro povsod. Upajmo, da bomo še dočakali to prepotrebno človekoljubno društvo.

V našem kraju se tudi snuje krajevna organizacija SDS, ki bo gotovo postala krepka naprednega gibanja v našem kraju. Vrholjčan.

DOLŽNOSTI NAPREDNJAKOV V ŠMARSKEM SREZU.

Šmarje pri Jelšah, v januarju.

Dolžnost naprednjakov v našem srezu je, da delamo vsi na to, da zabranimo kolikor mogoče cepljenje naprednih glasov v strančice, ki sploh nimajo nobenega pomena. Imeli bomo na dan volitev v oblastno skupščino 23. t. m. 5 skrinjic. Naša skrinjica bo tretja (3.) in ne četrta, kakor so listi poročali pomotoma. Prosimo vse naše ljudi, da ljudem pravočasno pojasnite, katera skrinjica je naša. Prav tako je naša dolžnost, da pojasnimo vsem volilcem posamezne kandidatske liste v našem srezu. Na klerikalnih listah so na prvih mestih takšni ljudje, katerim so naše razmere malo znane, a tudi kmetje niso, kakor odvetnik dr. Ogrizek iz Celja, duhovnik g. Marko

Krajnc iz Maribora itd. Nosilec Radićeve liste je pravnik dr. Novačan iz Maribora. Naša tretja skrinjica pa ima na prvih mestih domače ljudi: Antona Perkoviča, kmeta in župana od Sv. Florjana, g. Mihaela Skaleta, posestnika in načelnika podružnice Kmetijske družbe itd. iz Šmarja, g. Martina Ulčnika, kmeta od Sv. Petra pod Svetimi gorami, g. Ivana Cverlina, posestnika, trgovca in župana od Sv. Petra na Medvedjem selu, in g. Ignaca Jakopino, kmeta in gostilničarja iz Sopota.

Vsi naši kandidatje in namestniki so najboljši dokaz, da hočemo oblastno samoupravo, ki bo imela izključno le gospodarski značaj. Gospodje doktorji iz Celja in Maribora ne poznajo naših gospodarskih potreb tako, kakor naši kandidatje kmetje, ki stanujejo v našem srezu.

Ostali dve kandidatski listi, socijalistična lista in lista radićevskih nezadovoljnežev, sta pri nas brez vsakega pomena.

Kmetje in delavci bomo volili tako, da bomo oddali svoje kroglice v tretjo skrinjico, ki je v resnici kmetska Prijatelji naprednjaki, le glejte, da bo tretja skrinjica na vseh voliščih iz našega sreza polna.

SHODI V POLJANSKKI DOLINI.

Poljanska dolina, 9. januarja.

V nedeljo 9. t. m. je imela naša SDS v Poljanski dolini tri politične shode, na katerih se je predstavil volilcem nosilec naše kandidatne liste za kranjski okraj g. dr. Kramer.

Ob 2. popoldne je bil shod na Fužinah za občino Oselica, ki je bil za ondotne krajevne razmere prav dobro obiskan. Predsedoval mu je oselški župan g. Jezeršek. Kandidat dr. Kramer je v dalje časa trajajočem, poljudnem in vsestransko informativnem govoru o oblastnih volitvah, njihovem pomenu ter nalogah oblastnih skupščin temeljito prepričal poslušalce, da je baš naša tista stranka, ki sicer ne obeta zlatih gradov, ki pa je vedno delala in bo delala za blagostanje vsega naroda brez razlike stanov. Poudarjal je, da je prav naša SDS vedno odločno zahtevala, naj se konštituirajo oblastne skupščine, ki so posebno z gospodarskega vidika ogromne važnosti za našega kmeta, obrtnika in delavca, ako pridejo v roke mož, ki imajo res smisel in srce za narod. Gorje bo seveda, če se bo v skupščine zanesla demagogija brezvestnih, le po nadvladi hrepenečih strank, predvsem naše klerikalne stranke, katere obstanek je odvisen le od potvarjanja političnih resnic, zlorabe vere in cerkve ter od raznih, nikdar izpolnjenih obljub.

Na shod je prišlo tudi nekaj pripadnikov in še vedno prepričanih pristašev prvotne SKS s svojim vodjo g. Telbanom, ki se je tudi priglasil k besedi ter podal svoje mnenje, ki se je skoro v celem strinjalo z našim programom, na kar sta še enkrat podala temeljita pojasnila posebno glede na sedanje odnošaje napram SKS dr. Kramer in dr. Rape. Shod se je končal prav mirno in dostojno.

Po 5. zvečer je bil v Sokolskem domu sestanek pristašev SDS v Gorenji vasi. Kljub pozni uri je bila udeležba še precej znatna. Kakor prej na Fužinah je kandidat dr. Kramer tudi tu podal izčrpen program SDS ter očrtal pomen oblastnih skupščin. Na sestanek je prišel tudi domači župan, klerikalni kandidat g. Uršič. Dobil je besedo ter, kakor je že njegova navada, v kričavih besedah hvalil klerikalno stranko in bojazljivo napadal SDS, a je dobil temeljit odgovor od dr. Kramerja in dr. Rapeta. V splošnem pa se je sestanek končal mirno in v prijateljskem razhodu tudi z nasprotniki.

Po 7. zvečer se je vršil sestanek v Poljanah v gostilni g. Peternela. Kakor v Gorenji vasi je bil tudi ta shod javen. G. dr. Kramer je govoril o programu SDS za delo v oblastnih skupščinah. Tudi ta sestanek je bil dobro obiskan ter se končal v najlepšem redu.

Od vas, volilci, je sedaj odvisno, kako naj se gospodari v oblastnih skupščinah. Tu se bodo reševala cestna vprašanja, uravnava potokov in hudournikov, gradba mostov, pospeševanje poljedelstva, živinoreje, gozdarstva in drugih kmetijskih panog. Tudi o obrtništvu se bo več ali manj odločevalo v teh skupščinah. In kdo je hujše občutil to dosedanjo zanemarjenost vseh teh panog kakor prav naša Poljanska dolina dve leti zaporedoma spričo strahovitih vremenskih nezgod.

Treba bo mož, ki so v vseh strokah podkovani ter znajo poiskati vire in stike za pridobivanje in razpečavanje domačih izdelkov. Take može pa ima edino naša SDS in tak je tudi nosilec liste g. dr. Albert Kramer s širokim političnim obzorjem in globokim vseobčim znanjem. Stranka ne obeta nobenih zlatih gradov, kakor tudi ne, da se bo dalo vse to uravnati in popraviti čez noč. Prepričani smo, da bo dr. Kramer, ki bo gotovo izvoljen, zastavil vse sile in moči za blagostanje svojega volilnega okoliša. Kakor si postelješ, tako boš ležal. Naša skrinjica je druga.

ZANIMIVOSTI

POSAVJE V LETU 1977.

(Predavanje v Sokolskem domu na Ježici.)

Danes, ko vozi na Posavje ne le tramvaj, ampak tudi avtobusi, ko letamo v osebnih zrakoplovih in aeroplanih, ki nas v par minutah prestavijo iz središča mesta na zelene bregove naše bistre Save, se nam čudno zdi, če pogledamo za petdeset let nazaj, torej na primer v leto 1927. Takrat je bila Ježica še mala vas, a okoli nje so se vrstile že nove hišice. Bila je že takrat priljubljeno izletišče Ljubljančanov, ki so si v gostilnah pri «Ruskem carju», pri «Urbančku», pri «Avšiču» in drugod privoščili malo okrepčila. Na Posavje se je takrat hodilo peš, kar delajo danes samo še ljudje, ki se hočejo malo izprehoditi, kajti takrat je ležalo med Posavjem in Ljubljano še polje, ki je danes zazidano z lepimi vrtnimi hišicami, tako da tvori ta okraj najlepši del Ljubljane.

Takrat pred 50 leti je bilo vse to šele v začetku. Tam na polju so stali takrat še vojaški magacini in smodnišnica, kar so nekateri smatrali za veliko nevarnost. Zato se niso smele tam v bližini staviti hiše. Zdaj stoji tam skoro najlepši vrtni del našega Posavja.

Kljub temu, da ni bilo prometnih sredstev, je bilo takrat Posavje že v ozki zvezi z Ljubljano, saj so Posavci deloma prodajali mleko in zelenjavo — kakor še dandanes — v mesto, deloma pa so tja hodili na delo, v urade, otroci v šolo itd. Pri tem so se le malo posluževali železnice, ker bi s tem ne bili mnogo profitirali. To je bila namreč takrat slavna kamniška železnica, katero morebiti starejši ljudje še pomnite. Krožilo je o njej mnogo dovtipov. Kljub temu pa takrat Posavje še ni bilo zvezano z mestom niti s tramvajem, le tu in tam so poskušali ustvariti zvezo z avtobusom.

Začudili se boste, če vam povem, da Posavje takrat niti elektrike ni imelo. Svetili so še s petrolejskimi svetiljkami, leščerbami in svečami, torej s stvarmi, ki jih danes najdemo komaj še v kaki samotni gorski koči. In vendar je elektrika že takrat obvladala svet in so jo imeli tudi že v najoddaljenejših gorenjskih vaseh daleč od Ljubljane. Gotovo se vprašujete, kako je to bilo mogoče, da v kraju, oddaljenem eno uro od Ljubljane, ki je postajal že skoro predmestje, ni bilo elektrike niti primernih prometnih zvez, ko so vendar tu živeli izobraženi ljudje, ki so hodili dan na dan v mesto in jim ugodnosti novih iznajdb človeškega uma niso bile neznane.

Danes se smejete taki zaostalosti, a takrat so bile temu krive gotove razmere, ki si jih danes komaj še predstavljamo. Gotovo je bilo takrat nad polovico Posavcev, ki bi bili imeli v svojih hišah in gospodarskih poslopjih rajši električne žarnice nego petrolejske svetiljke, toda l. 1927. nam sporočajo vaški zapiski, da so bile prve volitve v oblastno skupščino in Posavje je še životarilo po starih nazorih in bili so še na važnih mestih ljudje, ki so rekli: če je bilo za naše pradede tako dobro, naj bo pa še za nas. To se pravi, da ni bilo pravega smisla za napredek. Če bi vsi tako rekli, kje bi ostal svet in ne imeli bi vseh teh dobrot kulture, ki nam nudi vedno lepše čase.

Kljub bližini mesta je bilo takrat tu še mnogo nazadnjakov, ki so jim takrat rekli klerikalci, in ki niso imeli nobenega smisla za delo v korist občine in prebivalstva. To so bili čudni ljudje. Kakor veste, je bil naš narod pred l. 1918. v nemški državi Avstriji in takrat se je ustanovila po naših krajih stranka SLS, ki je prav marljivo delala za Avstrijo in odvračala narod od jugoslóvenstva. Danes po 50 letih se čudno sliši, da so bili na Slovenskem takšni ljudje. Ko je Avstrija po svetovni vojni propadla, je znala ta stranka še vedno pridobiti par zaostalih ljudi, ki niso razumeli novega časa. Svet le počasi napreduje. Te vrste ljudje so hoteli dobro živeti in so zabavljali na novo državo, ker jim ni mogla takoj vsega dati, bili pa so proti vsakemu napredku in so po svojih ljudeh terorizirali ljudstvo, da ne bi izpregledalo in samo odločalo v občini in v državi po svoji volji.

Tudi na Posavju je imela ta stranka še nekaj pristašev in so celo odločali, ker so bili napredni ljudje premalo podjetni. Zato najdemo Posavje l. 1927. še med onimi gorskimi vasmi, ki še niso imele elektrike. Šele to leto se je začelo med Posavci energično gibanje in poslej je ves okraj hitro napredoval. Oblastne skupščine so takrat začele reševati šele krajevne razmere in danes vidimo, kaj se je dalo doseči s trudom delavnih mož. V življenju je tako, da šele potomci pravilno ocenijo vrednost svojih prednikov.

Če bi bilo po volji nazadnjakov, bi bilo Posavje še vedno tam kakor pred 50. leti in mi bi v tem lepem domu ne mogli gledati svetlobnih slik, ampak bi sedeli pri smrdljivih lampah. Tudi tega doma bi še ne bilo, niti kopališč, parkov, vrtov, vzornih gospodarstev, šol in podjetij, ki se razvijajo ob bregu naše lepe Save.

Podal vam bom nekaj slik iz naše preteklosti, kako je Posavje izgledalo pred petdesetimi leti in kakšno je bilo takrat življenje ob Savi. Ako imamo danes toliko udobnosti in se je Posavje tako lepo razvilo, da tvori eno najlepših ljubljanskih predmestij, je to zasluga tistih naprednih mož, ki so že takrat — pred 50. leti — imeli smisel za krajevne potrebe...

LEVI NA CESTI.

V bližini Valencije je ušlo pred kratkim iz potujoče menežarije osem levov. Neki pešec je nenadoma začutil poleg sebe leva, toda ta mu ni storil ničesar žalega, temveč ga je samo povohal in mu obliznil roko. Da je mož od strahu hudo trepetal, je jasno.

Drugi lev jo je pa mahnil v neko kavarno, kjer mu ni bilo treba iskati praznega sedeža, kajti vsi gosti so mahoma pobegnili, kamor je pač kdo v naglici mogel. Ena ubeglih zverin je zavila v neko mesnico, kjer se je spravila nad svinjsko meso, potem pa se podala v neko vežo ter šla po stopnicah v sobo, kjer sta spala dva zakonska. V strahu sta oba poskakala skozi okno, ki pa k sreči ni bilo visoko od tal.

Pred nekaj časom je v Bruslju ušla iz menežarije levinja, jo mahala po cesti, kjer ji je prišla nasproti kopica otrok, za katere se še zmenila ni. Toda planila je na konja, ki je stal pred neko hišo, ter ga raztrgala. Ko je nato šla v neko hišo, so pred levinjo vsi stanovalci zbežali ter se poskrili. Levinja je zdrobila vse pohištvo in kar ji je prišlo pod šape. Končno so jo v veži ujeli s tem, da so pred vežna vrata nastavili železno kletko

× **Najvišje prebivališče ljudi** se nahaja v gorovju Himalaje v Indiji v višni 5486 metrov. Tam se nahaja preprosta kamenita koča, v kateri stalno prebiva pet mož kot predstraža na prelazu Oonki. V tej višini vsebuje zrak le polovico toliko kisika kakor zrak neposredno nad morsko gladino. Opazovanja so doznala, da ti ljudje kljub temu zraku postanejo zelo stari ter da skoro vsi umrejo v visoki starosti.

× **Število ubitih zveri v Indiji.** Po uradnih podatkih je bilo tekom enega leta v Indiji ubitih 6000 leopardov, 3000 medvedov, 2000 volkov in okrog 3000 tigrov. Vsega skupaj je bilo ubitih okrog 25.000 zveri. Razen tega so pobili nad 60.000 kač. Nagrade, ki jih je vlada izplačala lovcem zveri, znašajo ogromne vsote. Bilo je pa tudi mnogo človeških žrtev. Nad 1500 lovcev so raztrgali tigri, okrog 500 volkovi in leopardi, okrog 700 medvedi in prav toliko sloni; 10 jih je našlo smrt v boju s hijenami. Vseh človeških žrtev je bilo 3360. Razen tega je v enem letu umrlo na posledicah kačjega pika 19.000 ljudi.

× **Ponesrečen rop dekleta.** V Benetkah so te dni poskušali trije maskirani potepini ukrasti neko 23letno dekle. Mladenka se je baš vrnila od studenca z vodo, ko so jo moški napadli, ji porinili v usta svileno ruto, da ne bi mogla kričati, ter jo trdno zvezali. Nato so jo hoteli odvesti dalje. Nenadoma pa sta prišla po cesti dva mladeniča, in teh so se potepini tako ustrašili, da so svojo žrtev pustili. Zanimivo je, da so isto dekle hoteli ukrasti neznani zlikovci že pred tremi leti.

× **Izkopavanje tretjega zidu Jeruzalema.** Pri izkopavanju okrog Jeruzalema, ki ga vodijo znanstveniki, so naleteli na tako zvani tretji zid, ki je bil zgrajen pod Herodom. Popolnoma izkopani so že preostanki mestnih vrat, ki so se nahajala na severovzhodnem kotu zidu. Prav tako so odkrili tudi temelje dveh stolpov.

× **Cela družina versko blazna.** V kraju Grisliny v Poljski se je dogodil nenavaden primer verske blaznosti v družini Ziz, ki šteje osem oseb. Že več dni ni bilo videti nobenega člana omenjene družine, kar je vzbudilo pozornost pri sosedih. Zagonetno izginjenje so sosedje javili policiji, ki je vdrla v stanovanje Zizovih, našla vseh osem družinskih članov nagih in klečečih na posteljah. Pogled na teh osem nesrečnikov je bil naravnost grozen. Vsi so neprestano klicali: «Moj Bog, moj Bog!» V hlevu je poginila vsa živina, ki že več dni ni dobila hrane. Ko je policija hotela blazneže odstraniti, se je vseh osem družinskih članov trdno spoprijelo, molilo naprej in se odločno branilo. Le z veliko silo so jih končno ukrotili in prepeljali v bolnico za duševne bolnike.

× **Cvetice s človeškimi nagnenji.** Ako se nahajamo v družbi, opazujemo, da mnogo prisotnih učinkuje na nas neprijetno, ne da bi vedeli za pravi povod tega učinkovanja. Te osebe so nam, kakor nesimpatične, dasi ne vemo, zakaj. Manj znano pa je, kakor čitamo v nemških listih, da se podobno učinkovanje na občutljivost opaža tudi pri cveticah. Zelo malo je cvetic, ki lahko shajajo z resedo v eni in isti vazi. Mak obledi, ako ga zvežeš z drugimi cveticami v en šopek. Toda tudi sam mak škodljivo vpliva na druge cvetice, ki zelo hitro uvenejo, če jih družiš z makom. Rdeče rože se ne smejo nikdar družiti s čajnimi rožami (tejami). Različne barve nas sicer razveseljujejo, toda ne dolgo časa, kajti rože uvenejo v nekaj urah. Obe vrsti rož pa ostaneta vsaka zase po več dni sveži v polni barvi.

Ljudsko vseučilišče

O JEKLU.

Jeklo je sredi med sirovim in kovnim železom kakor glede na množino ogljika tako glede drugih svojstev. Ogljika ima 0·8 do 2 %. Odlikuje se pa po nečem, kar mu daje prvenstvo za mnogotero orodje, posebno za različna rezila, kakor nože, sekire, kose itd. Ako za namreč razbeliš in nato hitro v vodi ohladiš, postane jako trdo. Znano je, da kovač dodelano orodje v vodi kali. Razbeljeno jeklo utrdiš, ako ga ukališ; tako postane najtrša kovina, a je obenem tudi krhka. Ako pa razbeljeno jeklo ohlajaš polagoma, postane bolj prožno, a manj trdo. Prav polagoma izhlajeno jeklo je raztezno in zvarno kakor kovno železo. Jeklo torej lahko otrdiš ali umehčaš ter napraviš krhko ali prožno, kakršnega potrebuješ.

Od različnih vrst jekla je najbolj znano Bessemerjevo. Izdelujejo ga v Bessemerjevih hruškah, to so 4 do 5 m visoke, hruškam podobne posode, ki so znotraj obložene z glino. Vsaka hruška se vrti na vodoravni osi ter je spodaj zvezana s pihali. Preden se delo začne, napolnijo hruško pri plavžu s sirovim železom. Nato začno pihala dovajati vroč zrak, v katerem zgore ogljik in druge primesi. Nato nagnejo hruško še enkrat, da priteče vanjo še nekoliko grodlja. Pihala začno zopet dovajati vroč zrak in jeklo je gotovo. V Bessemerjevih hruškah napravijo v 20 minutah do 10.000 kg jekla.

Bessemerjevo jeklo se prodaja v kladah, težkih po 200 do 600 kg.

Thomasovo jeklo je iz fosfornega grodlja. Zanje morajo biti Bessemerjeve hruške od znotraj prevlečene z dolomitom ali magnezititom. Pri tem procesu prehaja fosfor v prevleko in žlindro. Ta žlindra je zaradi obilega fosforja jako čislano gnojilo (Thomasova žlindra).

Martinovo jeklo izdelujejo iz grodlja in kovnega železa, ki jo v plamenicah zvarjajo.

Železarstvo cvete v mnogih deželah. Velike železarnice so v Avstriji, na Češkoslovaškem. Te izdelujejo železniške tirnice, železno pločevino, železno posodo, žeblje in nete, orožje, ognjevarne blagajne, železno pohištvo, lokomotive, železniške vagone, kolesa, avtomobile, topove, oklopne plošče, stroje, rokodelsko in poljedelsko orodje, železne mostove itd.

Za izdelovanje kos, srpov in slamoreznih nožev so na svetovnem glasu nekatere avstrijske tvornice, tako v Steyru, Leobnu, Knittelfeldu in Judenburgu.

Tega orodja izdelujejo na leto več milijonov kosov. Pomniti pa je, da ima vsako koso in vsak srp, preden gre iz tvornice, 16 do 18 delavcev v rokah.

Z železarstvom se bavijo samo velike družbe, tako pri nas Kranjska industrijska družba.

Med evropskimi državami je Anglija prva, ki največ izdeluje najboljšega železnega blaga in ga prodaja po najnižji ceni.

Za to prvenstvo so pa na razpolago v deželi vsi pogoji: izredno bogastvo najboljših rud in izvrstnega premoga, goste železnice, poceni kapital in izvežbani delavci.

Na Nemškem so slovele zlasti pred prevratom Kruppove železarnice v Essenu. Izdelovale so največ lito jeklo za topove.

Svetovno prvenstvo v železarstvu pa gre Zedinjenim severoameriškim državam. Zaradi ogromne množine najrazličnejših izdelkov določajo ceno vsemu svetu.

Železo je bilo ljudem že v stari dobi znano. Najstarejše železo, ki ga poznamo, so našli vzidano v neki egiptovski piramidi (kraljevi velikanski grobnici); staro je že 4900 let. Morda je bilo prvo železo, ki so ga kovali, izpodnebno. A tudi o tem ni dvomiti, da so se ljudje precej zgodaj naučili dobivati železo iz rud, ki jih je bilo povsod obilo najti. Nič drugega ni bilo treba, kakor da so ga raztopili na kupu žarečega oglja. Dobili so iz boljših rud precej čisto železo, ki so ga potem, dokler je bilo žareče, kovali s kladivom in dobro očistili.

Grška pripovedka pravi, da se je čisto železo prvič naredilo pri gozdnem požaru ob Idi, ko so se v žerjavici raztalile železne rude. To naključje je baje napotilo Grke, da so se naučili iz rud dobivati železo. Toda v starih časih niso znali narejati železa velike množine kakor danes. Takrat je bila kovačnica obenem tudi plavž, zato so ga naenkrat izdelali samo nekaj kilogramov. Cena se mu je torej znižala šele potem, ko so ga znali pridobivati na debelo. Sčasoma se je človeštvo tudi bolj seznanilo s koristnimi svojstvi te kovine ter se jo naučilo izkoriščati. In šele od tedaj ima železo svojo pravo veljavo.

Listnica uredništva

Globočice pri Kostanjevici. Dopis je brez podpisa. Ako ne vemo za pisca, dopisov ne priobčujemo.

Sv. Križ pri Kostanjevici. Vaš dopis je v hudem nasprotju s tiskovnim zakonom.

Dravograd. Vam ne moremo pisati, ker nam niste poslali svojega naslova.

Šmartno pri Litiji. Priobčujemo samo dopise, katerih pisci so nam znani. Prosimo, da se pod dopis vedno podpišete.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Kako je prišel krčmar v nebesa.

Vsak človek ima do nebes pravico, ako ne živi prehudobno na tem svetu. Tako si je mislil tudi oni krčmar, ki je izmed krčmarjev prvi potrkal na nebeška vrata. Kako mu je bilo ime, se je že davno pozabilo, zakaj od onega časa je minilo mnogo let.

Prvi gostilničar, ki je umrl, pride pred nebeška vrata, potrka in sv. Peter pride k vratom, a preden odpre, vpraša: «Kdo je?»

«Jaz sem, krčmar iz Srednje vasi.»

Sv. Peter gre gledat v zapisnik zemeljskih prebivalcev, prebira in prebira ter se vrne naposled zopet k vratom, češ: «Ti bi sam za svojo osebo že mogel priti v nebesa, a zaradi tujih grehov ne moreš. Preveč se je pri tebi upijanilo ljudi, ki so potem zakrivili razne grehe. Ti torej ne moreš v nebesa.»

«V pekel pa tudi ne grem!» reče krčmar ter premišljuje, kako se naj izmota iz kočljive zagate.

«To ne bi bilo slabo, prostor je zelo pripraven!» reče sam pri sebi. Kakor si misli, tako tudi stori. Pred nebeškimi vrati napravi — gostilno in si naroči najboljše pijače: ljutomerčana, bizeljčana, vipavčana in druga dobra vina, ki jih rodi slovenska zemlja, kajti krčmar je bil seveda Slovenec.

Vsakdo, kdorkoli je prišel v nebesa, se je oglasil pri njem, da se okrepča s pošteno božjo kapljico, preden potrka na nebeška vrata.

Sv. Peter se je pa čudil, odkod že nekaj časa toliko poguma zemeljskim potnikom. «Pri zadnjem požirku», to ime so namreč nadeli tej gostilni, je bilo vedno bolj živo. Počasi so se nabrali tudi godci. Kmalu so zvedeli za to zabavo tudi nebeški prebivalci. Pogostoma so si izprosili dovoljenje, da so šli iz nebes po opravkih. Ko je bilo Petru vsega tega preveč, se je šel naposled pritožit k Bogu, ki pa mu je rekel: «Vzemi še krčmarja v nebesa in vsega bo konec!»

Tako je prišel prvi krčmar v nebesa.

Enostavneje.

Gašper: «Gospod Melhijor, prosim, posodite mi 50 dinarjev, ker sem pozabil denarnico doma.

Melhijor: «Tu imate poldrugi dinar, pa se rajši peljite s tramvajem domov po svojo denarnico.»

Brez učinka.

Zdravnik: «No, ali sedaj že lahko spite? Ali ste se ravnali po mojem nasvetu in štetju?»

Bolnik: «Da, včeraj sem štel do 20.000.»

Zdravnik: «In potem ste zaspali?»

Bolnik: «Ne, ker je bilo že jutro in sem moral vstati.»

Vlivanje svinca.

Prvi potepin: «Običaj vlivanja svinca sem letos popolnoma opustil, kajti lansko leto sem zaradi tega prišel v zapor.»

Drugi potepin: «Kako to?»

Prvi potepin: «Iz mojega svinca so namreč nastali dvodinarski novci.»

Gnus.

Žid Izak, ki je šel z rojakom Abrahamom mimo lepe ženke, je nanadoma krepko pljunil.

«Izak, kaj pljuvaš pred to lepo ženko?» se je razhudil Abraham.

«Saj nisem pljunil zaradi nje, nego le zaradi grde babe, ki jo imam doma...»

Brihtna ženica.

Mož pride popoldne domov in najde vrata stanovanja zaprta. Na zvonjenje nihče ne odpre. Končno da mož vrata nasiloma odpreti in najde na mizi v predsobi listič, na katerega je žena napisala naslednje: «Odšla sem v kinematograf. Ključ od stanovanja se nahaja pod slamnjačo pri vratih.»

Dober odgovor.

Učitelj: «Sedaj hočemo napraviti nekaj stavkov z osebnimi zaimki: jaz, ti, on, ona itd. Ako na pr. oče reče: ‚Jaz odhajam', kako bi potem mati rekla napram očetu?»

Učenec: «Ti ostaneš doma...»

Šele potem.

Sin: «Oče, jaz bi se rad oženil.»

Oče: «Ne, moj sin, ti še nisi dovolj pameten za zakonski stan.»

Sin: «Kdaj pa bo to?»

Oče: «Kadar boš opustil misel o ženitvi...»

Umetnost.

«Moj mož grdo laže,» je tožila gospa Elizabeta.

«Meni se to ne vidi,» je pripomnila Uršula.

«Jaz mislim, da prav lepo laže.»

Maščevanje.

Zobozdravnik: «Ali želite, da zob omotim?»

Bolnik: «Nikakor! Ta zlodej me je mučil dva dni, sedaj mu pa tudi jaz ne bom prizanesel.»

Pri vedeževalcu.

K vedeževalcu je prišel mlad glasbenik z dolgimi kodri in si dal od njega vedeževati. Vedeževalec je prijel njegovo roko in gledal dolgo časa vanjo. Končno je rekel: «Vi ste umetnik ali glasbenik ali nekaj podobnega.»

Mladenič (ves začuden): «Kako ste pa to ugotovili?»

Vedeževalec: «No, seveda, po laseh...»

Stanovanje in žena.

Melhijor: «Meni stanovanje ugaja, samo vprašanje je, ali bo ugajalo tudi moji ženi.»

Hišni lastnik: «Dragi gospod, vi se morate hitreje odločiti, kajti danes dobite prej novo ženo kakor novo stanovanje.»

Drzen dolžnik.

Trgovec, ki se nahaja v denarnih neprilikah, brzojavi svojemu dolžniku: «Kje je ostal denar?»

Brzojavni odgovor: «Pri meni.»

Pri urarju.

Prišel je Gašper v Ljubljano k urarju, pa mu pripovedoval, kako so mu ukradli uro, katero je kupil pred dvema mesecema pri njem. Gašper si je izbral drugo uro, jo vtaknil v žep in hotel oditi. Urar ga je hitro prijel: «Kaj ne mislite plačati?»

Gašper: «Ko sem kupoval pri vas prvo uro, ste mi vendar rekli, da garantirate zanjo dve leti. Sedaj še nista minila niti dva meseca in že so mi jo ukradli.»

Samo polovico.

Mož se je vrnil po dveh letih iz Amerike domov in začel zmerjati ženo: «Ti nezvesta žena! Pravijo, da si dobila dvojčka med tem časom, ko sem bil v Ameriki.»

Žena: «Kako moreš vse verjeti! Saj vendar veš, da je vedno res le polovica tega, kar govore ljudje.

Dober svet.

Zdravnik: «Vi bi se morali več gibati v svežem zraku in ne bi smeli posedati po gostilnah.»

Bolnik: «Za ta nasvet vas ne potrebujem, ker mi je to povedala že žena.»

Ubogljiva.

Mati: «Lizika, neštetokrat sem ti že povedala, da pri jedi ne smeš vrtati nosu.»

Lizika: «Saj tega pri jedi nikdar ne delam, mamica. Kadar vrtam nos, vedno neham jesti.»

Ni nevarno.

Mati: «Tonček, ne vleci psa za rep, sicer te bo ugriznil!»

Tonček: «Saj ne grize z repom.»

Zvitost nad zvitostjo.

Miha in Gašper nista imela denarja. Potepala sta se ob nekem jezeru in naletela na tablo z naslednjim napisom: «Kdor reši človeka pred utopitvijo, dobi 100 dinarjev.»

Pa je Mihi padlo v glavo: «Čuj, Gašper, skoči v vodo in jaz te bom rešil!»

Gašper je skočil v vodo in klical na pomoč, toda Miha se ni genil.

«Pomagaj mi vendar!» je kričal Gošper, toda Miha je pokazal na drugo tablo z naslednjim napisom: «Kdor najde utopljenca, dobi 200 dinarjev.»

MALI OGLASI

Godbene instrumente (pihala)
boben in bobnič, proda Narodno kulturno društvo Mala Nedelja. 29

VINO
letnik 1926, pristno belo, po ceni liter 3 Din 50 p do 6 Din 75 p. — Sadjevec (jabolčnik), pristen, brez vsake primesi vode, po najnižjih cenah in v vsaki množini od 300 litrov naprej, nudi M. Hrga, Bratonečice, pošta Velika Nedelja.

Na živcih
bolnim, slabotnim, preutrujenim, potem oslabelim in takim, ki so pred časom ostareli, priporoča se «Kalefluid» D. Kaleničenka (ekstrakt iz žival. žlez), ki krepi in vrne zdravje in sposobnost za delo organizma. To potrjuje na tisoče zdravnikov in na stotisoče samih bolnikov iz raznih dežel (Anglije, Francije, Amerike, Rusije, Poljske, Rumunije, Jugoslavije in drugih). Za svoje vrline je «Kalefluid» odlikovan na higienskih razstavah v Parizu, Londonu, Bruslju in Florenci s štirimi «grand prix» in s štirimi velikimi zlatimi kolajnami. — Detaljna poučna literatura D. Kaleničenka «Preporodjaj» z zdravniškimi ocenami in pismi bolnikov se pošilja vsakemu brezplačno, a obrne naj se na naslov: Beograd, Pop-Lukina, br. 1, Lit. D. Miloš Marković.

REVMATIZEM.

Izjava hvaležnosti. 2

Gospodu doktorju I. Rahlejevu,
Beograd, Kosovska ul. 43.

Pred dvema dnevoma sem od Vas prejel stekleničico «Radio Balsamica», ki sem jo takoj začel uporabljati. Takoj sem čutil, da je zdravilo zelo uspešno, ker čutim, da sem vsak dan bolj zdrav. Zato Vas prosim, da mi pošljete še tri steklenice «Radio Balsamice». Vidim v resnici, da je to zdravilo mnogo in mnogo koristno in uspešno. Nisem se več nadejal, da se mi bo staro zdravje vrnilo, a zdaj sem, hvala Bogu, nenadoma ozdravel. Zato Vas bom vsem svojim prijateljem priporočal. Ostanem hvaležen s spoštovanjem

Josip Knežević.

Oklaj-Knin (Dalmacija).

Zdravilo „RADIO-BALSAMIKA" izdeluje, prodaja in razpošilja po povzetju laboratorij „RADIO-BALSAMIKA" drjev. I. in M. Rahlejev v Beogradu, Kosovska ulica 43, pritličje 6.

Advokat
dr. Avg. Reismam v Mariboru
je preselil svojo pisarno v
Slovensko ulico št. 11, I. nadstr.
Telefon štev. 99. 32

Manjša hiša
zidana, pripravna za kakega rokodelca, posebno za drvarja ali oglarja, je naprodaj. Kupec dobi lahko v najem več polja. — Pojasnila daje župan v Kamnigorici na Gorenjskem. 31

Dobre in zanesljive
hlapce
vajene prevoza lesa iz gozdov, enako tudi dobre delavce za na žago 28
sprejme takoj
družba „Jezersko" v Kokri nad Kranjem.

Mnogo je dobrih reči
na svetu, ali najboljši so pa
„DOKO" čevlji
ki jih ne more noben izdelek prekositi. Kdor hoče šteditи, mora nositi le Doko čevlje.
Trgovina „Doko", Prešernova ulica štev. 9, dvorišče. 14

J. STJEPUŠIN
SISAK
priporoča
boljše tamburice, strune, partiture, šole in ostale potrebščine za vsa glasbila
Odlikovan na pariški izložbi

Ako hočete biti lepi

ako se hočete veseliti nad svojim dobro negovanim licem, svojimi rokami in svojimi vedno lepše postajajočimi lasmi, uporabljajte tudi Vi, kot mi:

Fellerjeva mila zdravja in lepote z marko „Elsa" najplemenitejše kakovosti, vsebujejo medicinsko preizkušene dobro delujoče sestavine, ki se vpijajo v kožo in jo oplemenjujejo. Poizkusite enkrat:

„Elsa" lilijino mlečno milo
„Elsa" rumenjakovo milo
„Elsa" glicerinsko milo
„Elsa" boraksovo milo
„Elsa" katransko milo
„Elsa" milo za brijo

in nikdar več ne boste hoteli uporabljati drugega mila.

Za poizkus 5 kosov Elsa mila, že z zavojnino in poštnino vred Din 52·—

Fellerjeva kavčuška pomada za obraz in zaščito kože „Elsa" ona Vam ohrani mladost in lepoto, gladi gube na koži in jo dela gibko in baržunasto-mehko. Strmeli boste, kako hitro Vam ginejo pege, mozolci, sojedci, razpokana in rdeča mesta.

Fellerjeva močna «Elsa» pomada za rast las zabranjuje izpadanje las, prerano osivelost, odstranjuje prhljaj, dela krhke lase mehke in gibke in pospešuje rast las.

Za poizkus 2 lončka sne, ali pa po lonček od obeh pomad z zavojnino in poštnino vred 38 Din

Te cene se razumejo le, če se pošlje denar v naprej, ker se proti povzetju poštnina zviša za 10 Din.

Naročila je nasloviti raziočno takole: 272

Eugen V. Feller, lekarnar, Donja Stubica, Elsatrg 360 (Hrvatska).

Izdaja za konzorcij «Domovine» *Adolf Ribnikar.* Urejuje *Filip Omladič.* Za Narodno tiskarno *Fran Jezeršek.*